...ци игоди ... брату и матери
...и и брату ...налиу и себе
//

...вань стрини ... дивни
//

оцу ...брашину и матери цвети
и брату Костаипу и брату Вучети //

...мпраиси оцу Воину на ...гли
и себе ...уница по ... // и брату
// ... ... апри и брату Вучетию
...леиси по а ... ю и себе вдица по а
...спеи по а ...ю //

Макьрашыси оцу Воину
...ан и себе и вуници и вулетпи
...исоли и го...ници Мапан...

Господарица ... ина Даница
Господарица Млаепова матери
Живани по //

[illegible]

оцу а...иму и матери Смилиани
// и паки ...

[illegible]

ѿцꙋ атимꙋ и матери смилꙗни
// и паісіи иванъ ѿцꙋ атнмꙋ
по а҃ ч҃ю //

старн себе по м҃ ѿ //
радень ѿцꙋ мандиꙋ
и себе мена и блб и таяію
и мариꙗ и пронь по блгє
и іс нови
абоганьлина ѿцꙋ томашꙋ
ни и себе рага по є҃ лна ѿ //

ꙋісана ісило ж ѿцꙋ драго
и смилꙗни и себе пѣтра

ꙋгалова ѿцꙋ ѿгнѧнꙋ
ию ѿ

по і п҃ ... мсто и мар...
и радиши . е҃ и твоꙁено
радовань и живкꙋ и
и ивлп ... по по в҃ н҃а и г
милии и аноши с҃тани
по а҃ ч҃аю ӻ҃ //

п҃на нинько и илїа вола о҃
п҃о и себе илїа п҃о м҃ ӻ //

п҃на стамена велимир
н... стои и степании и со

п҃на велимирь о҃цꙋ милошу
чи станимени п҃о м҃ и пре
и паки стамена тери сте
// и паки стамена с...
панїн

... ꙁ ...

...

Εἰς ἱεράρχ(ας)· [illegible]

ἀλλ' ἀφεύξονται ἀπ' αὐτοῦ ὅτι οὐκ οἴ
δασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.
ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐ
τοῖς ὁ Ἰ(ησοῦ)ς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τί
να ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς· εἶπεν οὖν πάλ(ιν)
αὐτοῖς ὁ Ἰ(ησοῦ)ς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· πάν(τες)
ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται εἰσὶ καὶ
λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό
βατα· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις
εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται
καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. ὁ
κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ
θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν· ἐγώ εἰμι ὁ
ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν
προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν
ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα
ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον
καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει
τὰ πρόβατα· ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει
ὅτι μισθωτός ἐστι καὶ οὐ μέλει αὐτῷ

Ἰω(άννου)· τῇ παρα(σκευῇ) τῆς ϛ' ἑβδ(ομάδος)· εἶπεν ὁ κ(ύριο)ς πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς
αὐτὸν Ἰουδαίους·

περὶ τῶν προβάτων· ἐγώ εἰμι ὁ ποι-
μὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ
γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν· καθὼς
ϛι γινώσκει με ὁ πατήρ· κἀγὼ γινώσκω τὸν
πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ
ϛα τῶν προβάτων· καὶ ἄλλα πρόβατα
ϙε ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης·
κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν καὶ τῆς φωνῆς
μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία
ποίμνη εἷς ποιμήν· διὰ τοῦτό με
ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν
ψυχήν μου ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν·
οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι
αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι
αὐτήν· καὶ ἐξουσίαν πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ
τοῦ πατρός μου· σχίσμα οὖν πάλιν ἐγέ-
νετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους
τούτους· ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν·
δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ
ἀκούετε· ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα
οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον
δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις

[illegible]

καὶ χειμὼν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ
ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ σολομῶντος·
Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι
καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν
ἡμῶν αἴρεις· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν
παρρησίᾳ· ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς·
Εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου,
ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλ' ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε· οὐ γὰρ ἐστὲ ἐκ τῶν προβά-
των ἐμῶν καθὼς εἶπον ὑμῖν· τὰ
πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου
ἀκούει· κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ καὶ ἀ-
κολουθοῦσί μοι· κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι
αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα·
καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου·
ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων
ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ
τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ
ἕν ἐσμεν· ἐβάστασαν οὖν λίθους πάλιν
οἱ ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν·
ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πολλὰ καλὰ
ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου·
διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με·

ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες·
περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε·
ἀλλὰ περὶ βλασφημίας· καὶ ὅτι σὺ
ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν· ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οὐκ ἔστι γεγραμμέ-
νον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· ἐγὼ εἶπα θεοί
ἐστε; εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς πρὸς οὓς ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο· καὶ οὐ δύναται
λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ
ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι βλασφημεῖς ὅτι εἶπον υἱὸς
τοῦ θεοῦ εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ
πατρός μου μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποι-
ῶ κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις
πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε
ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν αὐτῷ· ἐζή-
τουν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν
ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν· καὶ ἀπῆλθε πάλιν
πέραν τοῦ ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον
ὅπου ἦν ὁ ἰωάννης τὸ πρῶτον βα-
πτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ· καὶ πολλοὶ
ἦλθον πρὸς αὐτόν· καὶ ἔλεγον ὅτι ἰω-
άννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πά-
ντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ τούτου

ἀληθῆ ἦν· καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ
ἀρχ(ή) ἐκεῖ εἰς αὐτόν· ἦν δέ τις ἀσθενῶν λά-
ζαρος ἀπὸ βηθανίας· ἐκ τῆς κώμης
μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς λθ
αὐτῆς· ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν
κ(ύριο)ν μύρῳ· καὶ ἐκμάξασα τοὺς πό-
δας αὐτοῦ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθέ-
νει· ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς
αὐτὸν λέγουσαι· κ(ύρι)ε ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ·
ἀκούσας δὲ ὁ ἰ(ησοῦ)ς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια
οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον· ἀλλ' ὑπὲρ τῆς
δόξης τοῦ θ(εο)ῦ· ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
θ(εο)ῦ δι' αὐτῆς· ἠγάπα δὲ ὁ ἰ(ησοῦ)ς τὴν μάρ-
θαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν
λάζαρον· ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθε-
νεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τό-
πῳ δύο ἡμέρας· ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν ἰου-
δαίαν πάλιν· λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λι-
θάσαι οἱ ἰουδαῖοι· καὶ πάλιν ὑπάγεις
ἐκεῖ; ἀπεκρίθη ὁ ἰ(ησοῦ)ς· οὐχὶ δώδεκα ὧραι
εἰσὶ τῆς ἡμέρας· ἐάν τις περιπατῇ

ἐν τῇ ἡμέρᾳ οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·
ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ
προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν
αὐτῷ. ταῦτα εἶπε καὶ μετὰ τοῦτο
λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυ-
πνίσω αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· κύριε, εἰ κεκοίμηται σωθήσεται.
εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐ-
τοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς
κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε
οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λά-
ζαρος ἀπέθανε· καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς ἵνα
πιστεύσητε ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ'
ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θω-
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμ-
μαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα
ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. ἐλθὼν οὖν
ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας
ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ
ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων
ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. καὶ
πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθησαν

πρὸς τὰς περὶ μάρθαν καὶ μαρίαν
ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν· ἡ οὖν μάρθα
ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντη-
σεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
ἐκαθέζετο· εἶπεν οὖν μάρθα
πρὸς τὸν ἰησοῦν· κύριε εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελ-
φός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει· ἀλλὰ καὶ
νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν,
δώσει σοι ὁ θεός· λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἀνα-
στήσεται ὁ ἀδελφός σου· λέγει αὐτῷ
μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ
ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· εἶπεν
αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ
ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθά-
νῃ ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων
εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα·
πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε·
ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος·
καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε καὶ ἐ-
φώνησε τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα
εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ
φωνεῖ σε· ἐκείνη ὡς ἤκουσεν ἐγείρεται

ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· οὔπω δὲ
ἐληλύθει ὁ ἰς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν
ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ
ἡ μάρθα· οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐ-
τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι
αὐτήν, ἰδόντες τὴν μαριὰμ ὅτι
ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν. ἠκο-
λούθησαν αὐτῇ· δόξαντες ὅτι ὑπά-
γει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
ἡ οὖν μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰς·
ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς
πόδας λέγουσα αὐτῷ· κε εἰ ἦς ὧδε,
οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. ἰς
οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ
τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους
κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνι·
καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν καὶ εἶπε· ποῦ τε-
θείκατε αὐτόν· λέγουσιν αὐτῷ· κε
ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ ἰς. ἔ-
λεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει
αὐτόν· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ
ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα
καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; ἰς οὖν πάλ

ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται
εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ· λέγει ὁ Ἰησοῦς·
ἄρατε τὸν λίθον· λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελ-
φὴ τοῦ τεθνηκότος Μάρθα· κύριε ἤδη
ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι· λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ
τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ἦραν οὖν τὸν λίθον
οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπε· πάτερ εὐ-
χαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου· ἐγὼ δὲ
ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις·
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα
εἶπον ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με
ἀπέστειλας· καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ
μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε δεῦρο ἔξω·
καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος
τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κειρίαις·
καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο·
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ
ἄφετε ὑπάγειν· πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν
Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν
Μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· τινὲς δὲ

ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαί-
ους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰς.
Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρι-
σαῖοι συνέδριον κατὰ τοῦ ἰυ. καὶ ἔλεγον·
τί ποιοῦμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
σημεῖα ποιεῖ. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν
οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν.
καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν
ἡμῶν καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἔθνος. εἷς
δέ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας ἀρχιερεὺς
ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς·
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ διαλογί-
ζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος
ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ· καὶ μὴ
ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ
ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιε-
ρεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προε-
φήτευσεν· ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰς ἀποθνή-
σκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ
ἔθνους μόνον· ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα
τοῦ θυ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ
εἰς ἕν. ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας
ϛε συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν
αὐτόν. ἰς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περι-

τ γ τ ϛ ε β: ὡς συμβούλιον ἐποίησαν οἱ
φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰυ̅· ἐξῆλθον πρὸς αὐτόν·

Εἰς τὴν ἑορτὴν ἀκούσαντες ὅτι ἔρ-
χεται ὁ ἰς̅ εἰς ἱεροσόλυμα. ἔλαβον
τὰ βαΐα τῶν φοινίκων· καὶ ἐξῆλθ(ον)
εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ. καὶ ἔκραζον· ὡσ-
αννὰ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυ̅ ὁ βασιλεὺς ἰηλ̅. εὑρὼν δὲ ρα
ὁ ἰς̅ ὀνάριον. ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό κα-
θώς ἐστι γεγραμμένον· μὴ φοβοῦ θύ-
γατερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρ-
χεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου ϛϛ
ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
ὁ ἰς̅ τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα
ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα· καὶ ταῦτ(α)
ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ὁ
ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν λά-
ζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου
καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο
καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ὅτι ἤ-
κουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ
σημεῖον. οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον
πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠ-
φελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω
αὐτοῦ ἀπῆλθεν. ἦσαν δέ τινες ἕλλην(ες)

Ιω: [illegible] ξυ: [illegible] ἀρχ [illegible]
[illegible] φιλ:

Ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα
προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι
οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
βηθσαϊδὰ τῆς γαλιλαίας· καὶ ἠρώτων
αὐτὸν λέγοντες· κε θέλομεν τὸν ιν
ἰδεῖν· ἔρχεται φίλιππος καὶ λέγει
τῷ ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν ἀνδρέας καὶ
φίλιππος λέγουσι τῷ ιυ· ὁ δὲ ις ἀπε-
ργ κρίνατο αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ
ρδ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ανου·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ ὁ κόκκος
τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ
αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ
πολὺν καρπὸν φέρει· ὁ φιλῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ
ρε μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ
τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
αὐτήν· ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις. ἐμοὶ
ρς ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ. ἐκεῖ
καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις
ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ·
ρζ νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται καὶ τί εἴπω·
πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης;
ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν

ὑπάγω οἴδατε καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε·
λέγει αὐτῷ θωμᾶς· κύριε· οὐκ οἴδαμεν
ποῦ ὑπάγεις καὶ πῶς δυνάμεθα
τὴν ὁδὸν εἰδέναι· λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς·
ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ
ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ· εἰ ἐγνώκει
τέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε
ἄν· καὶ ἀπάρτι γινώσκετε αὐτὸν· καὶ
ἑωράκατε αὐτόν· λέγει αὐτῷ φίλι
ππος· κύριε· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ ἀρ
κεῖ ἡμῖν· λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τοσοῦτον
χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ οὐκ ἔγνω
κάς με φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ
ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα· οὐ πιστεύεις
ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι;
τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐ
μαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ
μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα· πι
στεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ
ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
πιστεύετέ μοι· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν·
ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ

κἀκεῖνος ποιήσει· καὶ μείζονα τού-
των ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα
μου πορεύομαι· καὶ ὅ τι ἐὰν αἰτή-
σητε ἐν τῷ ὀνόματί μου· τοῦτο
ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν
τῷ υἱῷ· ἐάν τι αἰ-τήσητε
ρπ ἐν τῷ ὀνόματί μου ἐγὼ ποιήσω.
Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με τὰς ἐντολὰς τὰς
ἐμὰς τηρήσατε· καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω
τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον
δώσει ὑμῖν ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς
τὸν αἰῶνα· τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας
ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· ὅτι
οὐ θεωρεῖ αὐτό· οὐδὲ γινώσκει αὐτό·
ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό ὅτι παρ' ὑ-
μῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται· οὐκ ἀφή-
σω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς
ὑμᾶς· ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με
οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με·
ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε· ἐν ἐκεί-
νῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ
ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί· κ-
κβ ἀγὼ ἐν ὑμῖν· ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου
καὶ τηρῶν αὐτάς· ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με·

διχῶν [illegible] λυπήσας· οὐδὲ
αὐτὸν τὸν θεὸν τιμᾷ· οὐ-
δὲ προσέχει αὐτῷ ὅλως· οἱ ἀδελφοὶ
ποτε εὖ τὸ λοιπόν· διὰ τοῦτο οὐ-
δὲν δεινότερον τῆς παρρη-
σίας· διὰ τοῦτο γὰρ μήτηρ
ἐστὶ τῶν παθῶν, ὥσπερ καὶ
ἐκ μακρᾶς τὴν εὐλάβειαν· ἐ-
πειδὴ ἐξωθεῖ καὶ τὸν φόβον
τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἡ μὲν αὐτὴ
καταφρονεῖν ἐκ τοῦ χείρ-
ονας παρρησίαν μετὰ ἀλλή-
λων· καὶ ἀναδείκνυσθαι πε-
ἀλλήλους [illegible] καὶ λαλεῖν ἀλ-
λήλοις κακῶς· καὶ πάλιν
ἀπὸ μὲν ἀλλήλοις· ἰσαάκ·

Μακάριος ἄνθρωπος ὁ γινώσκων
τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν· διότι

αὕτη ἡ ἐπίγνωσις ἔσται αὐ-
τῷ θεμέλιος καὶ ἀρχή. ὁ-
ταν γὰρ μάθῃ τις ἐν ἀληθεί-
ᾳ καὶ αἰσθηθῇ τῆς ἑαυτοῦ ἀ-
σθενείας, τηνικαῦτα περι-
σφίγγει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
ἀπὸ τῆς χαυνότητος τῆς
ἀμαυρούσης τὴν γνῶσιν.
καὶ θησαυρίζει ἑαυτῷ πα-
ραφυλακήν. οὐδεὶς δὲ
δύναται αἰσθανέσθαι τῆς
ἑαυτοῦ ἀσθενείας, ἐὰν μὴ
μικρὸν παραχωρηθῇ πει-
ρασθῆναι, ἢ ἐν τοῖς κατα-
πονοῦσι τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυ-
χήν. τότε γὰρ συγκρίνας τὴν
ἑαυτοῦ ἀσθένειαν τῇ τοῦ
θῦ βοηθείᾳ, τηνικαῦτα

τιμῶσθαι τὴν αὐτῆς μεγαλω
σύνην· Ἄμα ταπεινώσει,
οὐ δύναται τελειωθῆναι τὸ
ἔργον τοῦ ἁγίου· καὶ οὐδέπω μὲν
ἐπετέθη τῷ γραμματείῳ τῆς
ἐλευθερίας αὐτοῦ ἡ σφραγὶς
τοῦ πνς· μᾶλλον δὲ ἕως τοῦ
νῦν δοῦλος ὑπάρχει· καὶ τὸ
ἔργον αὐτοῦ ἐκ περιθέσει
τοῦ φόβου· καθότι οὐ διορ
θοῦταί τις τὸ ἔργον αὐτοῦ ὠ
μα ταπεινώσεως· καὶ οὐ
παιδεύεται εἰ μὴ διὰ τῶν πειρασ
μῶν· καὶ ἄνευ παιδείας,
τὴν ταπείνωσιν οὐ κατα
λαμβάνει· διὰ τοῦτο ἀφίη
σιν ὁ κς αἰτίας ταπεινώσεως
καὶ συντριμμοῦ καρδίας
δι' ἐμποδισμοῦ προσευχῆς

· ἐν τοῖς ἁγίοις· καὶ πολλάκ(ις)
ἐκφοβεῖ αὐτοὺς τοῖς πάθεσι
τῆς φύσεως· καὶ διοχλϊαθή-
μασιν ἀχρείων καὶ μιαρῶν
ἐνθυμήσεων· πολλάκις δὲ
καὶ δι' ὀνειρέων καὶ ἀνέμων
κολαφισμῶν· ἐνίοτε δὲ νό-
σοις καὶ ἀρρωστήμασι σωμα-
τικοῖς· καὶ ἄλλοτε πτωχείᾳ
καὶ ἐν ἐνδείᾳ τῆς ἀναγκαίας χρείας·
καὶ ποτὲ μὲν φόνοις πόμου
δεινοῦ· καὶ ἐγκαταλείπει· καὶ
πολέμῳ φανερῷ τοῦ διαβόλου
δι' ὧν αὐτὸς οἶδεν ἐκφοβεῖν·
ποτὲ δὲ διαφόροις πράγμα-
σι· καὶ ταῦτα πάντα γίνεται,
ἵνα ἀχθῶσιν αἰτίας τοῦ ταπει-
νωθῆναι· καὶ ἵνα μὴ ὑπερβῇ

αὐτοῖς ὅτι τῆς ἀμελείας μου πειρασ-
μός. ἢ χάριν τῶν πειρασμάτων
ἐν οἷς εὑρίσκεται ἀμελήσας ὁ αὐ-
πωρίσης, ἢ διὰ τὸν φόβον τὸν
μέλλοντα. ὥστε ἐξ ἀνάγκης
οἱ πειρασμοὶ ἐπωφελεῖς εἰσὶ
τοῖς ἀνθρώποις. πᾶς δὲ ἐπιγνοὺς
τὸ ἑαυτοῦ ἀσθενές, ἐξ ἀνάγκης
δέεται τοῦ ταπεινωθῆναι· ἵ-
να ἀρύσῃ τὴν ἑαυτοῦ χρείαν
παρὰ τοῦ δυναμένου βοηθῆσαι.
καὶ εἰ μὴ ἐξ ἀρχῆς ἐπιγνοὺς καὶ
ἀσφαλισάμενος τὴν ἑαυτοῦ ἀσθέ-
νειαν, οὐκ ἂν ἠμέλησε καὶ ὕ-
πνωσε. καὶ παρεδόθη εἰς
χεῖρας τῶν θλιβόντων αὐτὸν
τοῦ ἐξυπνίσαι αὐτόν. λοιπὸν
περιέπεσε τῷ πορευομένῳ ὀρθῶς
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ, ἀχαριστῆσαι

αὐτῶ δὲ πᾶσι τοῖς ἐπερχο-
μένοις αὐτῶ καὶ μέμψασ-
θαι καὶ καθυβρίσαι τὴν ἑ-
αυτοῦ τύχην· καὶ σημειῶμαι ὅ-
τι οὐκ ἂν παρεχωρήθη ὑ-
πὸ τοῦ προνοοῦντος, εἰ μὴ δι-
ὰ τὴν ἀμέλειαν ἡμᾶς ἐξυπνισ-
θῆ· ἢ διότι πετύφωται· καὶ
μὴ θορυβηθῇ διὰ τοῦτο·
μηδὲ ἐκπηδήσῃ· ἵνα μὴ
διπλοῦν γένηται αὐτῷ τὸ
κακόν· διότι οὐκ ἔστι παρὰ
μκ / τῷ κρίνοντι θεῷ τὴν δικαιο-
κλι σύνην ἀδικία· μὴ γένοιτο:·

Ὑψηλόφρων μοναχός, ἀντι-
λέγει σοφοῖς· ὁ δὲ ταπει-
νόφρων, οὐδὲ ἀντιλέγειν

ἐπισπᾶται· οὐχ ὑπὸ κλίματος κυ
πορίας ὅς ἐστιν περὶ πάντων·
οὐδὲ μοναχὸς εὐτυχοκάρδιος
ὑπακολωκτήσασθαι:
Ἀδελφοί· ὡς ἔχομεν ὀργὴν καὶ
προσέχομεν ἑαυτοῖς· ὅτι γε
ταράκτεται τῷ συμπαθοῦνται· καὶ
ἀσκήσωμεν τὸ σιωπᾶν· καὶ
ἐὰν θέλῃς ἀναπαύεσθαι, γε-
νοῦ νεκρὸς ἀπὸ παντὸς ἀνου
καὶ ἀναπαύσῃ· μόνον ὅτι
καὶ περὶ τῶν λογισμῶν καὶ
περὶ παντὸς πράγματος καὶ
διαγωγῆς καὶ φροντίδος λέ-
γω σοι ἢ σὺ χαίρω σοὶ ἐν ὑπεξέκμῃ:
Τί ἐστι τὸ ἀτήφιασον· τὸ ἀτή-
φιασον ἐστί, τὸ μὴ ἰσῶσαι ἑ-
αυτὸν τινί· καὶ τὸ μὴ ὑπὲρ

περὶ καλοῦ ἔργου ὅτι κἀγὼ
τοῦτο ἐποίησα :: Ἰσίδωρ(ος) ::
Εἶ(πε) μοι τὶς μετρίαν ὠφέλησιν, ἢ κα-
ταμόνας προσέθηκεν ἀνα-
χώρησις. ὁ γὰρ ἐν μέσῳ θορύ-
βων στρεφόμενος· καὶ τιμῶν τὴν
τὴν ὁμιλίαν βουλόμενος, λέ-
ληθεν ὅτι τὸ δεῖν ἀνακάμπτεσθαι σ-
υστρεφομένην, ὑπὸ τῶν κυμάτων
συμπιέζεσθαι· καὶ ὁ μὲν ἀχ-
λάσας, τὴν τιμωρίαν οὐ διαδρᾶ ::
Εἶ(πε) ποιμὴν πρεσ(βύτερος)· ὅτι τρία κε-
φάλαιά εἰσι· καὶ εἴ τις φυλά-
ξει αὐτά, δύναται οἰκῆσαι σὺν π-
τωχοῦ· τὸ μέμφεσθαι ἑαυτὸν·
τὸ καταρρίψαι ὀπίσω τὸ θέλημα·
καὶ τὸ ἔχειν ἑαυτὸν ὑποκάτω
πάσης κτίσεως :: ἀγαθ(ων) ::

Διὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν καλ-
ἔργων οἰκοδομεῖται ὁ οἶκος τῆς
ψυχῆς· καὶ οὕτως οἰκεῖ ὁ θ(εὸ)ς ἐν
ἡμῖν· ἐνοικήσω δέ φησιν ἐν
αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω·
καὶ τοῦτο δηλῶν ὁ ἀπόστολος
ἔλεγεν· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε
ὅτι Χ(ριστὸ)ς οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἰ μή τι
ἄρα ἀδόκιμοί ἐστε· οὐκ οἶδε
τρίμμων ὁ διάβολος· πότερον
ἔσω ἐστὶν ἐν τῇ διανοίᾳ σου
ὁ οἰκοδεσπότης Χ(ριστό)ς, ἢ οὔ· ὅ-
ταν δὲ ἴδῃ σε ὀργιζόμενον ἢ
κραυγάζοντα· ἢ ὀμνύοντα·
ἢ αἰσχρολογοῦντα· ἢ λοιδο-
ροῦντα· ἢ κατακρίνοντα· ἢ
ἀδικοῦντα τινάς· ἢ ὑπερη-
φανευόμενον καὶ ἀλαζονευό-

μένον· ἡ μὲν συνοχῶς προ
σαχομένου καὶ τοῦ θανάτου
μνημονεύοντα, τό τε μοῦ φό
τι οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ ὁ φυλάσ
σων σε καὶ φροντίζων θ(εό)ς·
καὶ οὕτω λοιπὸν καθάπερ
κλέπτης ἐσελθὼν ὁ πονη
ρός· ὡς μὲν ὄντος θείου λύχνου
ἐν καρδίᾳ, συλᾷ τὸν οἶκον
τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν ἐναυταῖ ἐ
λατά σου λαφύρομαι τῶν πρώ(των):·
Εἴπερ ἑτέρων· συνήθειαν κατὰ
μικρὸν ἀδελφὲ τὴν καρδί ϛ
σου περὶ ἐμὸς ἑκάστου τῶν
ἀδελφῶν λέγειν· οὗτος ἐν ἀ
ληθείᾳ προάγει μου κατὰ θ(εὸ)ν·
καὶ πάλιν· οὗτος σπουδαι
ότερός μου ἐστί· καὶ οὕτω λοι

ὑπὸ μὲ ἔρχῃ εἰς τὸ ἔσχατον ἑαυτ-
ὸν ὑποκάτω πάντων· καὶ οἱ
κατὰ τὸ σῶμα τὸ ἅγιον ὁμοῦ σοι· ἐὰν
δὲ σεαυτὸν οὐδὲν μώσῃς ἀμὸν, ἀνα-
χωρεῖ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἀπὸ σοῦ:
καὶ σκληρυνθήσεται σου ἡ καρδία·
καὶ παραδίδοσαι τοῖς μολυσ-
μοῖς τῆς σαρκός· καὶ κατὰ ψυχὴν
οὐδεμίαν εὑρίσκεται ἐν σοί:
Εἶπε γέρων περὶ τοῦ ἀββᾶ
ἰωάννου τοῦ ἀββᾶ μαρ σαμου-
φίου· ὅτι οὐδέποτε αὐτὸν ἡ-
μέρα διαφάνηται ἢ τὸ ἀληθινὸν τὰ
εἶδον· οὐδὲ ἐκτὸς δακρύ-
ων μετέλαβε τῆς ἁγίας
κοινωνίας· μετὰ τοῦ λέγειν·
Κύριε μὴ εἰς κρίμα μοι γένηται
ἢ εἰς κατάκριμα ἡ μετάλη-
ψις τῶν ἁγίων μυστηρίων σου:

Ἡ ἄσκησις, μήτηρ ἐστὶ τοῦ ἁγι-
ασμοῦ· ἐξ οὗ γεννᾶται ἡ πρώ-
τη γεῦσις τῆς αἰσθήσεως τῶν
μυστηρίων τοῦ θεοῦ· ἥτις καλεῖ-
ται πρώτη τάξις τῆς πνευματικῆς γνώ-
σεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ὀδηγῶν
τὰ χαρίσματα τοῦ θεοῦ πρὸς
τὸν ἄνθρωπον, καρδία ἐστί· κινου-
μένη πρὸς εὐχαριστίαν ἀδιά-
λειπτον· ἄνθρωπος φθάσῃ γνῶ-
ναι τὸ μέτρον τῆς ἀσθενείας
αὐτοῦ, οὗτος ἔφθασε τὸ τέ-
λειον τῆς ταπεινώσεως· στό-
μα διαπαντὸς εὐχαριστοῦν,
εὐλογίαν δέχεται παρὰ θεοῦ.
καὶ καρδία διαμένουσα ἐν
εὐχαριστίᾳ, ἐν ταύτῃ ἐπέρχεται ἐν αὐτῇ
ἡ χάρις. Πρὸ τῆς χάριτος,
τρέχει ἡ ταπείνωσις· καὶ

πρὸ τῆς παιδείας τρέχει ἡ οἴη-
σις. ὁ ὑπερηφανευόμενος,
παραχωρεῖται ἐμπεσεῖν εἰς
βλασφημίαν. καὶ ὁ ἐν τῇ ἀ-
ρετῇ τῆς πράξεως ἐπαιρόμενος,
ἐν τῇ πορνείᾳ παραχωρεῖται
πεσεῖν. ὁ τιμῶν πάντας
ἀνθρώπους ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ θεοῦ, οὗ-
τος εὑρίσκει βοήθειαν παρὰ
πάντων τῶν ἀνθρώπων τῷ νεύματι τοῦ
θεοῦ ἐν τῷ κρυπτῷ. ὁ ἀδι-
κούμενος ὑπὲρ τοῦ ἀδικου-
μένου, εὑρίσκει τὸν θεὸν ὑπέρ-
μαχον ἑαυτοῦ. ὁ παρέχων
τὸν βραχίονα ἑαυτοῦ εἰς βο-
ήθειαν τοῦ πλησίον, λαμ-
βάνει τὸν βραχίονα τοῦ θεοῦ
εἰς βοήθειαν ἑαυτοῦ. ὁ κατη-

γορῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἐν τῇ κακίᾳ αὐτοῦ, ἄριστ
κα τὸν θν̄ καθήγορον ἑαυτοῦ.
ὁ διορθούμενος τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἐν τῷ ταμείῳ αὐτοῦ,
τὴν ἰδίαν κακίαν ἰᾶται. ὁ
ὁ καθηγορῶν τινα ἐν συνα
θροίσματι, ἐν ἰσχύει τὰ ἴδια
τραύματα. ὁ θεραπεύων
τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν κρυπτῶς,
τὴν ἰσχὺν τῆς φάσεως αὐτοῦ
ἔκδηλον ποιεῖ: Πρὸς
τοὺς φίλους σου ἐν ἀληθείᾳ
πορεύθητι. καὶ ὅταν σοι
ἤσῃς τοῦτο, καὶ ἑαυτὸν καὶ
ἐκείνους ὠφελήσεις. ὅτι
πολλάκις προφάσει τῆς ἀ
γάπης, ἀποπαλλάσσει τὴν

τὸν χαλινὸν τῆς παραφυλα-
κῆς ἐκ τῶν συντυχιῶν παραφυ-
λάξαι· ὅτι οὐκ εἰσὶν παντὶ καὶ-
ρῷ ὠφελοῦσιν. ἐν συνα-
θροίσματι, τίμα τὴν σιωπήν·
ζημίαν γὰρ πολλὴν αὐτὴ κω-
λύει:
Ἐὰν μὲν ἔχῃς κατανύ-
ξιν, γίνωσκε ὅτι κενοδοξία-
μὸς εἰς· ἢ γαστριμαργίαν· ἢ
ἀνάπαυσιν σαρκικήν· ἢ ἐν
ὕπνον καὶ ἀργίαν· αὗται γὰρ
αἱ αἰτίαι οὐκ ἀφιοῦσι τὴν
ψυχὴν κατανυγῆναι· καὶ κα-
τάστησον τὸ πρᾶγμα:
Μίσησον τὰς συνουσίας τῶν
πολλῶν· ὅτι συγχέουσιν τὴν
ψυχήν σου περιέχουσιν· ἀγα-
πησον σιωπήν· ἵνα ἐν σοὶ

ἡ σιωπὴ δὲ ἡ σοῖς ὡς διδάσκαλος
ἤ· φάστε πολυλόγοι παμψῆμα
μιτέμη δὲ οἱ λησμῶν:·
Ἴφη σοι τὸν μονῶ τῆς περὶ τὰ
πάθη παλάψης, ἀναρμωσοῖ σ
καὶ ἀγρυπνία· καὶ προσευχή
καὶ ψαλμῳδία:·
Ὁ ἀγαπῶν τὸν θεόν, ἀγγελικὸν
ὡς ὁμιλοῖ ἐπὶ γῆς· νηστειῶν
καὶ ἀγρυπνιῶν· καὶ ψαλλῶν
καὶ προσευχόμενος· καὶ πει
νῶντος ἀμοῦ καλῶ διαλο
γιζόμενος:· Ἡ παρρησία
ἡ πρὸς τὸν θεόν, ἐκ τῆς πρὸς
αὐτὸν συνεχοῦς ὁμιλίας γίνεται
καὶ τῆς πολλῆς προσευχῆς:·
Δύο τῶν δαιμόνων ὀξύτατοι
παρατηρήσας, διῆρησις· κυ
χεδὸν τὴν κίνησιν τοῦ νοὸς
ἡμῶν παρατρέχοντας· τὸν

δαίμονα τῆς πορνείας· καὶ τὸν
σων ἁρπάζοντα ἡμᾶς πρὸς
βλασφημίαν θεοῦ· ἀλλ' ὁ μὲν
δεύτερος, ὀλιγοχρόνιος ἐστί·
ὁ δὲ πρότερος εἰ μὴ μετὰ πα-
θῶν κινοίη τὸν λογισμὸν ἡμῶν,
οὐκ ἐμποδίζει ἡμῖν πρὸς τὴν
γνῶσιν τὴν τοῦ θεοῦ:

Νεφέλη καλύπτει ἥλιον· καὶ
λόγοι πολλοὶ τὴν ἀρξαμένην
φωτίζεσθαι ἐν τῇ θεωρίᾳ ψυχὴν
ἀχλὺς καλύπτουσιν: μθ

Μακρὰν ἀπὸ σοῦ τὸ πολύρρη-
μον ἀπόδιωκε παναίμαι· ἐν αὐ-
τῷ γὰρ πάνδεινα κέκρυπται
πάθη. ἔνθεν τὸ ψεῦδος. ἐκεῖθεν
ἡ παρρησία. ἄλλοθεν ἡ εὐτρα-
πελία. ὅπλως ἑτέρωθεν ἡ
ἡ καταλαλιά. ἡ λοιδορία. καὶ
αἰσχρότης. ἡ μωρολογία. καὶ

συνεχόμενα τὰ φάρμακα τὸ εἰρημένον·
ὅτι ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύ-
ξῃ ἁμαρτίαν· ἀνὴρ δὲ σιωπη-
λός, θρόνος αἰσθήσεως:·

Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσί(ου) πατρὸς ἡμῶν Μάρκου τοῦ ἀθη-
ναίου· τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θρᾴκης· τῆς οὔσης ἐπέκεινα τῶν ἐνδοτάτων μερῶν τῆς ἀσβάλου αἰθιοπί(ας):· πάτερ εὐλόγησον:·

Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σερα-
πίων ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτέ-
ρᾳ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου· ὅτι
τεθέαμαι κατ' ὄναρ καθεύδον-
τος μου πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἰω-
άννην τὸν μέγαν γέροντα, ὅ-
τι ὑπὲρ ἐμὸν τὸ δύο ἀσκηταί·
καὶ εὐλογηθέντες ὑπ' αὐτοῦ,

εἶπον· ὁ ἀμμᾶς σεραπίων
ἐστὶν οὗτος; λέγω ὅτι εἰς τῷ ἑτέ
ρω· μαι· καὶ ἀπιώσαντες ἀδ
λος ἠθῶμεν ὑπὸ αὐτοῦ· λέγει
αὐτοῖς ὁ ἀμμᾶς ἰωάννης· δὲ
τί ὡς παρεγένετο ἐκ τῆς ἐρή
μου καὶ κατὰ κόπος ἐστιν· ἐ
ἀσπάσατε αὐτὸν ἀναπαύεσθαι ὀλί
γον· καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἐκά
μοι· πόσος καιρὸς ἐστὶν ἀφ' οὗ
κοπιᾷς ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ
καὶ πρὸς τὸν ἀμμᾶν μάρκον
ἐν τῷ ὄρει τῆς θρᾴκης αἰθιο
πίας οὐκ ἀπῆλθες· ἐν πᾶσι
γὰρ τοῖς ἀσκηταῖς ἀπὸ πάσης
τῆς ἐρήμου, οὐκ ἔστι κατ' αὐτὸν
ἕτερος· ὑπάρχει γὰρ ὁ γέρων
ἑκατὸν τριάκοντα ἐτῶν· ἐ
ενήκοντα πέντε χρόνους —

χάριν ἀφ' οὗ ἀπὸ μου κε θεασάμ(ενος)·
καὶ διὰ τεσσαράκοντα ἡμε-
ρῶν, παρεγίνοντο οἱ ἅγιοι
περιϊόντες τὴν χώραν ζῶντ(ες),
καὶ παραχαμμαμοιστὴν αὐτο·
καὶ ταῦτα ποιούντων αὐτῶν,
ὕπνος ἐγένετο· καὶ οὐ(ρανό)θεν
ἔστη πρὸς τὸν ἀοίδιμον Ἰωάννην·
καὶ προσεπιστὰς αὐτῷ, ἔφη
ἅπερ ἑώρακε κατ' ὄναρ· αὐ-
τὸς δὲ χαρίζεμοι· θεῖον ἐστὶ τὸ
ὅραμα· ποῦ ἐστὶ τὸ ὄρος τῆς
Θράκης· καὶ εἶπον αὐτῷ, δό-
ξαν ὑπὲρ ἐμοῦ πάτερ· καὶ ποι-
ησάμενον ὡς μὴ μόνον ἄχλυν, ἡ πα-
σάμενοι αὐτόν· καὶ ὁ δεύσας ἐ-
πὶ ἀλεξάνδρειαν οὖσαν ὁδὸν
ἡμερῶν ἀποδεικνύς, ἐκ τῆς πολ(εως)

ἐπιθυμίας τῆς ὀπτασίας. καὶ
ἔλαβον αὐτὴν δι' ἡμερῶν πέντε.
πεζοῦσαι ἐν τῇ βραχυτάτῃ ἐρη=
μώσει ἐκείνῃ, ἡμέρας καὶ νύκ-
τας ἐν τῷ καύματι τοῦ ἡλίου
ὥστε τὸν χοῦν τῆς γῆς κατακαί-
ειν. εἰσελθόντος δέ μου ἐν Ἀλε-
ξανδρείᾳ, ἠρώτησα τινὰ τῶν
ἐμπόρων, καὶ διακριβῶς τὰς ὁ=
δοὺς ἐπιστάμενον. τὸ ὄρος τῆς
Θράκης τῆς Αἰθιοπίας ἔστι=
μακράν; ὁ δὲ λέγει μοι, ὅμ
πας ἀββᾶ πολύμηκός ἐ=
στιν. εἶτα πάλιν εἶπον αὐτῷ,
ἄρα πόσον ἐστὶ τὸ διάστημα;
καὶ εἶπέ μοι, ὡς εἰκάζω πά-
τερ, ἐστὶν εἴκοσιν ἡμερῶν.

εἰς

εἰς τὰ μέρη τῆς αἰθυοπίας,
ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ. τὸ δὲ
θρας τῶν χετταίων. καὶ λέγω
αὐτῷ πῶς μοι γενήσεται ἁρ
μόδιον, θέλω γὰρ πορευθῆ
ναι ἐκεῖσε. ὁ λέγει μοι ὁ ἔμ
πορος, πάτερ, οἱ μὲν διὰ θα
λάσσης γένονται ἡ ὁδοὶ πορεί
α σου, οὐ πολὺ ἀπέχει ἐν
θεν. εἰ δὲ διὰ τῆς ἠπείρου,
ἐν ἡμέραις ἑξήκοντα. τό
τε λαβὼν εἰς φλασκίαν κο
λοκύνθιμον ὕδωρ, καὶ ὀλί
γους φοίνικας, ἀνεθέμην ἐμ
αὐτὸν τῷ θεῷ. ὁδεύσας οὖν ἐν
τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ ἡμέρας εἴκοσι,
οὔτε θηρίον, οὔτε ὄρνεον, οὔτε
ἄλλο τι ἑώρακα. διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἄν

ἅμα ὅπου ἔμπη εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
ὑετὸς ἢ δρόσος, οὐδ' ὅλως
κατηνέχθη ἐν αὐτῇ. οὐδὲ ὕ
πῆρχε τι ἰαμώσιμον. μετὰ
δὲ τὰς εἴκοσι ἡμέρας, ἐξε
λίπετο ὕδωρ ὅλον καὶ ἐ
κινδυνεύομεν. ὅσα ἦμεν δὲ εἰς
τὰ ἔμπροσθεν, οὐκ ἴσχυον
καὶ στραφῆναι εἰς τὰ ὀπί
σω, ἐφοβούμην τὴν σιωπὴν ταύτην.
δεδοικὼς τοῦ θεοῦ παρακοῦ
σαι. ἐκάθημην δὲ ἐν τῇ γῇ ὡς
νεκρός. καὶ ἰδοὺ οἱ ἄλλοι
ἐκάθημοι οἷον εἶδον ἐν ὁράμα
τι, ἔστησαν ἐν ἔμπροσθέν μου.
καὶ λέγουσί μοι. ἀνάστα. πο
ρεύθητι σὺν ἡμῖν. καὶ ἀνα
στάς, εἶδον ἐν αὐτοῖς αὐτοὺς ἀ
τενίζοντας πρὸς τὸν ἥλιον. καὶ

τραφεὶς λέγει μοι· θέλεις
μεταλαβεῖν ὕδατος; λέγω
αὐτῷ· ὡς κελεύεις πάτερ· καὶ
ἔδειξέ μοι ῥίζαν κομμένως
ἐρριμμένου· καὶ εἶπέ μοι·
λαβὼν φάγε ἐκ τῆς ῥίζης
αὐτοῦ· καὶ ὡς ἀδόσαι ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου [illegible]· καὶ τῇ ἐξῆς
φαγὼν ὀλίγον, ἱδρῶσαι ὥσ-
περ ἐν ὕδατι ἐκυλιόμην δθυμεῶ·
καὶ ἐλιπάνθη μου ἡ ψυχὴ καὶ
ἐγενόμην ὡς μηδέποτε ὀλι-
γορῶν· καὶ εἶπέν μοι τεῖ κοιτ
ἐν ἧ πορεύσομαι πρὸς τὸν θεόν·
[illegible] εἰπόντες· μὴ χρονίσῃς· καὶ
εὐθέως ἀφανὴς ἐγένετο ἀπ'
ἐμοῦ· ἐγὼ οὖν ὡδοιπόρουν τὴν ἔρη-
μον ἐκείνην ὡσεὶ ἡμέρας ἑπτά.

καὶ οὕτως κατελαύνομεν ἐν
τῷ ὄρει ἐκάμμω. ἀνήλθομεν
δὲ μάχρι τῆς ἀκρωρείας αὐ-
τοῦ. καὶ οὐκ ἦν ἐν τῷ ὄρει
ἐκάμμω τί τὸ σύνολον. καὶ
οὕτως ἦν ὑψηλόν. ὡς δοκεῖ
ἐπαίρεσθαι εἰς τὸ ὕψος τοῦ
οὐρανοῦ. κατελάβομεν δὲ τὸ ἀ-
κρώρειον τοῦ ὄρους, εἴδομεν.
καὶ ἰδοὺ θάλασσα μεγάλη
ἐν ταῖς ἀκρωρείαις τοῦ ὄ-
ρους ἦν κεκολλημένη. καὶ
διήλθομεν ἐν τῷ ὄρει ἡμέρας
ἑπτὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ
ἐν αὐτῇ τῇ ἐπελθούσῃ νυκ-
τί, εἴδομεν τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ
καταβαίνοντας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πρὸς τὸν ἅγιον μάρκον. καὶ

δοξολογοῦντας καὶ λέγον
τας· μακάριος εἶ καὶ κα
λῶς ἐγαι τῇ τύχῃ σου ἀβ
βᾶ Μάρκε· ἰδοὺ ἠμάκα
μεν σοι τὸν ἀμμᾶν σερα
πίωνα· ὃν ἐπόθησεν ἡ τύ
χη σου θεάσασθαι. καὶ
ταῦτα ἀκούσας καὶ ἄφο
νος γενόμενος, ὥ δέσαι
, ται τῇ ὀπτασίᾳ ἕως οὗ
κατέλαμψεν τὸ ὅλον ἄντρο,
ἐν ᾧ ὥσπερ χὸν ὁ ἅγιος Μάρ
κος· πλησιάσας δὲ τῇ θύ
ρα τοῦ σπηλαίου, ἀκήκοα
αὐτοῦ αἰχολογοῦντος οὕ
τως· ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀ
φθαλμοῖς σου κύριε, ὡς ἡ ἡ
μέρα ἡ ἐχθές· καὶ ταῦτα λοιπ

τοῦ ψαλμοῦ· μακαρία ἡ
ψυχή σου μάρκε· ὅτι οὐκ
ἐμορμόρωται οὔτε μεμόλυν-
ται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ·
μακάριον τὸ σῶμά σου ὅ-
τι οὐκ ἐκέκραι παλήσεν ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν ἐκ-
κηλῶν χοϊσμέων· μακά-
ριοι οἱ ὀφθαλμοί σου· ὅτι
οὐκ ἴσχυσεν ὁ διάβολος
ἀποπλανῆσαι αὐτοὺς τοῦ
θεάσασθαι ἀλλοτρίας μορ-
φάς· μακάριον τὸ οὖς σου
ὅτι οὐκ ἤκουσε τὴν κραυγὴν
τῶν σαρκήμων ἐν ἀκοῇ
τοῦ ματαίου κόσμου· μα-
κάριαι αἱ χεῖρές σου· ὅτι
οὐκ ἐκεκράτησαν ἢ ἐπιτηχώ

φησαν τι τῶν ἀνιμων πραγ-
μάτων· οὔτε τοὺς μυκτῆ-
ρας σου ἔφραξεν ἡ ὀσμὴ τοῦ
διαβόλου· οὔτε οἱ πόδες σου
ἐκάθισαν τὰς ὁδοὺς τὰς
ἀπαγούσας εἰς θάνατον·
οὔτε ὑπεσκέλισαν τὰ δια-
νήματά σου· ἡ ψυχή σου ἐ-
μεπλήσθη τῆς πορνικῆς
τρυφῆς· καὶ τὸ σῶμά σου
ἠγλάσθη τῇ αἴγλῃ τῶν ἀγγέ-
λων· ἔλεγε δὲ πάλιν· εὐ-
λόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον· καὶ
πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄ-
νομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ· εὐλό-
γει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον καὶ μὴ
ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀν-
ταποδόσεις αὐτοῦ· τί
χῦ σῆ ψυχή μου· μὴ φοβοῦ.

οὐ μὴ γὰρ κρατηθῇς ἐν ταῖς
φυλακαῖς τοῦ ᾅδου καὶ τῶν
δαιμόνων· οὐδ' οὐ μὴ δυνη-
θῶσι κατηγορῆσαί σου· οὐ-
κ ἔστι γὰρ ἐν σοὶ λύθρον τῶν
ἁμαρτημάτων αὐτῶν· ἀλ-
λ' ἄκουε τοῦ δαδ· παρεμ-
βαλεῖ ἄγγελος κυ κύκλῳ τῶν
φοβουμένων αὐτὸν καὶ ῥύ-
σεται αὐτούς. καὶ ὁ κς· μα-
κάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὁ
ποιήσας τὸ θέλημα τοῦ κυ
αὐτοῦ. καὶ πολλὰ εἰπὼν
ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν, ἐ-
ξῆλθε πρὸς τὴν θύραν τοῦ
σπηλαίου· καὶ κλαίων μελ-
εμᾶ, ἐκάλεσε μεγάλων· σῶ-
ερήμην χῦ παρεῖτέ μου αἷμα
σωτηρίων· ἐπίσομοι τε

κνον· καὶ ἐγγίσας αὐτῷ,
ἐνηγκαλίσατό με· καὶ κλαί-
ων, κατεφίλει λέγων· ὀσ-
μὴ τοῦ υἱοῦ μου σεραπίωνος,
ὡς ὀσμὴ πνικοῦ τέκνου·
τὸν κόπον τοῦτον κεκοπία-
κας, τοῦ θεάσασθαι τὴν πο-
λιάν ταύτην· ἑξήκοντα
πέντε ἔτη ἔχω τέκνον ὅτι
οὐκ ἐθεασάμην ἄνον· ἐγὼ μὲν
σήμερον τὴν σὴν ἁγιωσύνην·
κ̅ς̅ ὀρφανομένω ἐκ πολλῶν
χρόνων· καὶ οὐκ ὤκνησας
δι' ἐμὲ τοσοῦτον ἀναδέξασ-
θαι κόπον· ἀλλ' ὁ κ̅ς̅ μου
ἰ̅ς̅ χ̅ς̅, ἀποδώσει σοι τὸν μι-
σθὸν ἐν ἡμέρᾳ ᾗ μέλλει τὰ
κρυπτὰ τῶν ἀνων ἀπο-
δοῦναι ἑκάστω· καὶ ταῦτα
εἰπών, κελεύσας ἐκάθισε

θημεν· καὶ ἤρξαμην αὐτὸν
ἐρωτᾶν περὶ τῆς ἀμέμπτου
αὐτοῦ πολιτείας· ὑπολα-
βὼν δὲ λέγει μοι· ἰδοὺ τέ-
κνον, ἐνενήκοντα πέντε
ἔτη ἔχω ὅτι εἰμὶ ἐν τῷ μικρῷ
φωλεῷ τούτῳ· καὶ οὐχ ἑώ-
ρακα οὔτε θηρίον· οὔτε ὄρ-
νεον· οὔτε ἄρτον ἀνθρώπινον ἔ-
φαγον· οὔτε ἔνδυμα κοσ-
μικὸν περιεβαλόμην·
τριάκοντα χρόνους δὲ ἦ-
γαγον ἐν τῷ θεῷ ἐν μεγάλῃ
ἀνάγκῃ καὶ πολλῇ στενοχω-
ρίᾳ, ὑπὸ πείνης καὶ δί-
ψης καὶ γυμνότητος καὶ
τῶν τοῦ διαβόλου πειρασμῶν·
ἔφαγον τέκνον χόρτον ἀπὸ

περάμης. καὶ ἐπορευόμην ὕδωρ
ἐκ τῆς θαλάσσης. ἐκοσίη
ἐπὶ αὐτοῖς διῆξα τυμπνός.
καὶ ἦμεν ἐπὶ μεγάλῃ κατεμώ-
σα. ὤμοσαν καθ' ἑαυτοῖς οἱ
δαίμονες μυριάκις τοῦ πνί-
ξαι με ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ. ἔσυ-
ράν με πολλάκις μέχρι τῶν
κατωτάτων μερῶν τοῦ ὄρους.
ἕως ὅτου ὁ Χριστὸς ἐλαφθῆ ἐφ'
ἐμοὶ οὔτε δέρμα οὔτε σάρξ.
κράζοντες καὶ λέγοντες.
ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν. ἀπ'
ἀρχῆς τοῦ κόσμου ἕως
τοῦ νῦν, οὐκ ἐπῆλθεν ἐνταῦ-
θα ἕτερός τις. καὶ σὺ πῶς
ἐτόλμησας ὧδε εἰσελθεῖν.
καρτερήσας δὲ ἐν ὑπομο-
νῇ πολλῇ τριάκοντα ἔτη

ἐμ πάσῃ μὴ καὶ δίψῃ καὶ γυμνό-
τητι· καὶ πολλῶν πολέμω(ν)
δαιμονϊκῶν, ἐκ τότε ἐπε-
φοίτησε μὴ τοῦ θ(εο)ῦ χάρις κ(αὶ)
πολλὴ ἀσπλαγχνία· καὶ
τῇ αὐτοῦ προστάξει, μηδὲ
πράσση σαρ τὰ σωματικὰ
ϊδιώματα· καὶ ἐφύησαν
τρίχες ἐν αὐτῷ· ἕως οὗ ἐ-
καλύφθη τὸ σῶμά μου ὑπ'
αὐτῶν· καὶ ηρῶσϊς τὸν ἱ-
κηὼ διαλέγη πῶς ἐφέρετο
μοι· καὶ ἄγγελοι κατέβαι-
νον πρός με· καὶ ἐθεασά-
μην τε κμον τὴν χαρὰν τῆ(ς)
ιασϊ λᾶς τῶν οὐρανῶν· ἐ-
τὰς μονὰς τῶν ἁγίων τυ-
χῶν· ἃ δὲ ἐν ἐπαγγελία.

μακαριότητ(ος) ἑτοιμασθ(εῖ)σα
τοῖς ποιοῦσι τὰ ἀγαθά. εἶ
δον τὸν παράδεισον τοῦ θ(εο)ῦ·
καὶ ἔδειξέ μοι τὸ τῆς γνώ
σεως ξύλον. ἐξ οὗ ἔφα
γον οἱ προπάτορες ἡμῶν ὁ
Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα. εἶδον
τὸν Ἐνὼχ καὶ τὸν Ἠλίαν ἐν
γῇ ζώντων. οὐκ ἔστι τὸ
κρυπτόν τι ὃ ἀπηρώτησά μου
παρὰ θ(εο)ῦ καὶ οὐκ ἔδειξέ μοι.
ταῦτα ἀκούοντος τοῦ ἀρχ(αγγέλου)
λέγω αὐτῷ· εἰπέ μοι περ
πῶς ἐστενομένην ἔχλαπίσαν αὐτ
ἐνταῦθα. ὁ δὲ ἄγγελος τῆς
κατ' αὐτὸν δικαιώσεως ἤρ
ξατο. ἐγὼ τέκνον αὐτὸ σὺ

ἀπὸ ἀθηνῶν ἐπεμόμην· κ(αὶ)
ἐν τῇ διατριβῇ τῶν φιλο
σόφων ἐπαιδευόμην. ἀ
ποθανόντων δὲ τῶν ἐμῶν
γονέων, ἀπορῶν ἐν ἑαυτῷ. ὅ
τι κἀγὼ θνητός εἰμι ὡς οἱ
πατέρες μου· ἀλλ' ἀναστὰς,
ἀποχωρήσω ἐκ τοῦ κόσ
μου· καὶ ἀθέως ἀπεδύ
σάμην τὰ ἱμάτιά μου·
καὶ ἔρριψα ἑαυτὸν ἐπὶ
σανίδος ἐν τῇ θαλάσσῃ·
καὶ κατέλαβον τὸ ὄρος
τοῦτο· καὶ ταῦτα ἀπορῶν τοῦ
τοῦ [illegible], ἔφθασεν ἡ ἡμέ
ρα· καὶ θεασάμενος τὸ
σῶμα αὐτοῦ διόχου κα…

χῦν μεμεσμένον ταῖς θριξὶν ὡς
ξηρός, ἐδαλίασαι· καὶ ἐμ
φοιμος τρεμόμενος, ἐτρόμα
ξαι· διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν ἐν αὐτῶ
μορφὴν ἀμοῦ· ἄλλο θέαμα γὰρ
οὐκ ἐπὶ μωσκοῦ, ἀμὴν ἐκ τοῦ
στήθους ἐρχέσθαι τὸν λόγον ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ· ὡς οὖν εἶ
δε με ὅτι ἐφοβήθην, λέγει
μοι· μὴ φοβηθῇς τέκνον
ἐκ τῆς θέας τοῦ σώματος
τούτου· σῶμα γάρ ἐστι φθαρ
τόν· καὶ πάλιν λέγει μοι·
ἰφαταλο ὁ κόσμος καὶ θάλλει
καὶ τῶ τὸ ἀρχαῖον ἔθος·
καὶ λέγω αὐτῶ· ναὶ πάτερ·
χάριτι χῦ καὶ ὑπὲρ τοιου

πρώτους καιροὺς πλέον
θάλλει ὁ κόσμος τὴν σήμερον·
καὶ πάλιν λέγει μοι· ἔστιν ἐ
λλειμισμὸς ἢ διωγμὸς ἕως
τοῦ νῦν; καὶ λέγω αὐτῷ· διὰ
τῶν σῶν ἁγίων ἀγγέλων, πέ
παυται ὁ διωγμὸς τῶν χρι
στιανῶν· καὶ ἐχάρη χαρὰν
μεγάλην ὅπερ ὢν ἀκούσας
τοῦτο· καὶ λέγει μοι· ἔστι τί
νες ἅγιοι ἐν τῷ κόσμῳ σή
μερον ἐνεργοῦντες δυνά
μεις καὶ θαύματα καθὼς
εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις· ὅ
τι ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκ
κον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ
ὄρει τούτῳ μετάβηθι ἐντεῦ
θεν καὶ ἀληθῆ [illegible] ἔστι τῷ θεῷ

λασσαν καὶ ἐν ἡσυχίᾳ· καὶ
τοῦτο εἰπόντος τοῦ ἁγίου,
ἐπήρθη παραυτίκα τὸ ὄ-
ρος ὡς εἰ πήχας πέντε καὶ
ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν·
ἀναβλέψας δὲ καὶ ἰδὼν
αὐτὸ περιπατοῦν, τύψας
τῇ χειρὶ ὁ φίλος τὴν ὀστιν, εἶ-
πε· τί σοι γέγονεν ὄρος· οὐ-
χὶ σοὶ εἶπον μὴ ἐλθεῖν μοι· εἶ-
ναι ἐν τῷ τόπῳ σου· καὶ
τοῦτο εἰπόντος τοῦ φίλου,
παραυτίκα ἔστη τὸ ὄρος·
ἐγὼ δὲ ταῦτα ἰδὼν, ἔπε-
σον ἐκ τοῦ φόβου χαμαί· καὶ
κρατήσας τῆς χειρός μου ὁ
φίλος, ἤγειρε λέγων· οὐ

κὲ θεάσω τοιοῦτον θέαμα
ἐν ταῖς ἡμέραις σου; κἀγὼ
εἶπον· οὐχί· καὶ στενάξας
ἔκλαυσε καὶ εἶπεν· οὐαὶ τῇ
γῆ· ὅτι χριστιανοὶ μόνον
ὀνόματι εἰσίν· οὐ μὴν τοῖς
ἔργοις· εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ
διαγαγών με εἰς τὸν χρόνον
τοσοῦτον τοῦτον· ἵνα μὴ ἀ-
ποθάνω ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρί-
δι· καὶ ταφῶ ἐν τῇ μεμι-
αμένῃ ἐν ἁμαρτίαις πολ-
λαῖς. ὀτίας δὲ ἐγνωμε-
μένης εἶπέ μοι· ἀδελφὲ
σὲ ἐρωτῶν· οὐκ ἔστι καιρὸς
τοῦ ποιῆσαι ἡμᾶς ἀγάπην;
ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπεκρίθην

αὐτῷ· καὶ εὐθέως ἅμα τ(ῷ)
καὶ ἐκτάμας τὰς χεῖρας εἰς
τὸν οὐρανόν, εἶπε τὸν ψαλμὸν
τοῦτον· κ(ύριο)ς ποιμαίνει με καὶ
οὐδέν με ὑστερήσει καὶ τὰ
λοιπὰ τοῦ ψαλμοῦ. τότε
ἀραφεὶς ὁ ὅσιος τὸ ἄντρον,
φωνὴν μεγάλην εἶπε· σκέπα-
σον τέκνον τράπεζαν. καὶ
λέγει μοι· ἂς ἔλθωμεν τέ-
κνον καὶ μεταλάβωμεν
τροφῆς ἧς ὁ θ(εὸ)ς ἀπέστειλεν
ἡμῖν. κἀγὼ ἐθαύμασα καὶ
ἠπόρουν κατ' ἐμαυτόν. καὶ
ἔκθαμβος ἐγενόμην. ὅτι
πρὸ τούτου οὐχ ἑώρακα
τι ἐν τῷ σπηλαίῳ· οὐ γὰρ

ὑπῆρχέ τι ἐν αὐτῷ εἰ μὴ
μόνος ὁ φίλος. εἰσελθόντων
δὲ ἡμῶν, ἑώρακα τράπεζαν
καὶ δύο δίφρους κειμένους.
καὶ ἄρτον πρόσφατον καὶ
λαμπρὸν ὡς χιόνα. καὶ
ἄνθη εὐπρεπῆ. καὶ δύο ἰχ
θύας ὀπτούς. καὶ λάχανα
κάλλιστα. καὶ ἐλαίας καὶ
φοίνικας. καὶ ἅλας. καὶ
καυκάλιον πλῆρες ὕδατος.
καὶ καθισάντων ἡμῶν, λέ
γει μοι. εὐλόγησον ἀδελφὲ
Σεραπίων. κἀγὼ εἶπον. σύγ
χώρησόν μοι πάτερ. καὶ εὐ
θέως λέγει ὁ φίλος. κύριε εὐλό
γησον. καὶ ἐθεασάμην κατὰ πρ

δὲ ἐξ ἰαμ αὐτῶ λωθῆ σαμ ἐκ
τοῦ οὐ(ρα)νοῦ ἐσιτιᾶτο τῆς τρα-
πέζης· καὶ τὸ ὕπνωσαι σῆσ
ἄρτον· καὶ φάγομεν τῶν ἡμῶν,
ἀπὲμ· ἄρτον τέκνον εὐθέμ·
καὶ εὐθέως ἐπληρώθη ἡ τρά-
πεζαν· οὐδέποτε ἀφέραν
θῶν τροφῆς τοιαύτης· οὐ-
δὲ ὕδατος ἐστάσαμεν τοι-
οῦτου· τότε λέγει μοι ὁ ἅ-
γιος· ἀδελφὲ πόθεν
ἀγαπᾶ ὁ θ(εὸ)ς τοὺς δούλους
αὐτοῦ· καθημέραν στὸ ῥ ς
ἰχθὺς ἔπεμπε μοι· καὶ
σήμερον ὁ θ(εὸ)ς διὰ σὲ ἀπέ-
στειλε δύο· οὕτως ἀποστέλ-
λει μοι ὁ θ(εὸ)ς τροφὴν ποικίλην·

τεσσαράκοντα χρόνους ἐπεμό
μην ὄντα τῷ τόπῳ τούτῳ. κ(αὶ)
οὐχ εὕρισκον οὐδὲ ῥίζαν βο
τάνης. πεῖναν καὶ δίψαν ὑ
πέμεινεν ἡ ψυχή μου. ἔφα
γον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ
ἔπιον ἐκ τῆς θαλάσσης πι
κρὸν ὕδωρ. καὶ διῆλθον
γυμνὸς καὶ ἀνυπόδετος,
ἕως ὅτου ἐξελύθη τὰ μέλη μου
ἀπὸ τὸ ψύχος. καὶ ἔκαυσεν
ὁ ἥλιος τὰς σάρκας μου. κ(αὶ)
ἤμουν χαμαὶ κείμενος ὡς
σὰν νεκρός. καὶ οἱ δαίμο
νες ἐπολέμουν με ἀθήγμα
ως. περισύροντες καὶ πο
λεμοῦντες. καὶ κατεῖχε

πέμεο θς τοῖς τριάκοντ
χρόνοις· ἀλλ' οὔτε πεθηνεῖον
οὔτε ὄρνεον τεθέαμαι ἐν
τούτῳ τῷ ὄρει· καὶ ἰδοὺ ὁ
μενήκοντα πέντε ἔτη ἔχω
ἐνταῦθα· καὶ οὐχ ἑώρακ(σι)
οἱ ὀφθαλμοί μου τί τῶν
κτισμάτων ζώων ὑπὲρ τῶν
τοὺς τριάκοντα χρόνους,
εἰ μὴ δαίμονας μόνον· τε
λεσθέντων δὲ τῶν τριάκον
τα χρόνων, ἐκέλασεν ὁ
θεὸς τῷ σώματί μου καὶ ἔφυ
σαν τρίχες· ἕως οὗ ἐκαλύ
φθησαν πάντα μου τὰ μέ
λη· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥ
ρας ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ οἶδα

μονες ἰαχῖσαι πλησίασόν μοι·
οὔτε λιμὸς οὔτε δίψα οὔτε
τέλος· ἀλλ' οὔτε πόρα πόθον ἡ
αθέμησαι· καὶ σήμερον τετε
λέσαι τὸ μάκρον τῆς ζωῆς μου·
καὶ ἀπέστειλέ σε ὁ θεὸς ὅπως ταῖς
ἁγίαις σου χερσὶ κηδεύσῃς
τὸ ταπεινόν μου σῶμα· καὶ
περὶ τὴν ἐπεραπλεῖσαι μοι·
ἀδελφὲ σεραπίων, σύντομω
θῆ μοι ἔτι ὀλίγον· καὶ ἐν ταύ
τῃ τῇ νύκτι τοῦ χωρισμοῦ μου
ποιήσωμεν ἀγρυπνίαν· καὶ
ποιήσαντες τὴν πρώτην ἀρχὴν,
ἐτελέσαμεν ὅλους τοὺς ψαλ
μοὺς τοῦ δαυίδ· καὶ λέγει μοι· ἀ
δελφὲ σεραπίων· ὅταν κηδεύ
σῃς τὸ σῶμά μου, θὲς αὐτὸ

ἐν τούτῳ τῷ σπηλαίῳ· καὶ
φράξας τὸ στόμα τοῦ σπη
λαίου ἐν λίθοις, πορεύου
καὶ μὴ μείνῃς ἐνταῦθα·
ἠρξάμην δὲ ὀδύρεσθαι
καὶ δακρύειν· καὶ λέγω
αὐτῷ· πάτερ· αἴτησαι καὶ ἀγάγῃ
με σὺν σοὶ ὅπου δ᾽ ἂν πορεύῃ.
καὶ λέγει μοι ὁ ἅγιος· ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῆς ἀφροσύνης
μου μὴ κλαῖε· ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ ὁ
ὁ δημιουργήσας σε καὶ ἐμφάκας
σε, αὐτὸς διασώσει σε ἐν
ἀφροσύνῃ· καὶ οὐκ ἐν οὐ
τῇ τριίμῳ τῆς ἐλεύσεως σου
ἔσται ἡ ἀναστροφή σου·
ἀλλ᾽ ἀφέστερε ἀπτίων· με

γάλη μοι ἔσται ἡ ἡμέρα αὕ
τη ὑπὲρ πάσας τὰς ἡμέρ(ας)
τῆς ζωῆς μου· σήμερον
καταλιμπάνει ἡ ψυχή μου
τὸ παθητὸν τοῦτο σῶμα·
καὶ ἀπέρχεται εἰς μονὰς
ζωῆς· σήμερον ἀναπαύε
ται τὸ σῶμά μου ἀπὸ τῶν
πολλῶν πόνων καὶ κόπων·
σήμερον παρεμβαλοῦμαι
εἰς τὴν χώραν τῆς ἀναπαύ
σεώς μου· καὶ ταῦτα εἰ
πόντος αὐτοῦ, ἐπλήσθη
τὸ σπήλαιον φωτὸς τηλαυ
γεστέρου ἡλίου· καὶ εὐω
δίας ἀρωμάτων ἐπληρώ
θη τὸ ὄρος ἐκεῖνο· καὶ κρα

τήσας ὁ ἅγιος τῆς χάριτός μου,
ἡ ἐξ ἀπολείας μου οὕτως. σώ-
ζου ἀπὸ τρόμου ἐν ᾧ τῷ θεῷ ἀμ-
ρέσκης μετὰ τοῦ σώματος
τοῦ ἐν σοὶ κατασκηνώσαντος
ἐν τῇ ζωῇ μου. καὶ πάλιν ἐν-
ταῦθα μενέτω μέχρι τῆς κοι-
μήσεως ἀναστάσεως. καὶ σὺ σῶ-
μα ὁ οἶκος τῶν πόνων καὶ
κόπων καὶ ἀναγκῶν σώζου.
σοὶ κύριε τὸ σῶμα μου προστί-
θημι. διὰ γὰρ σὲ ὑπέμεινα
πάθη μάλιν καὶ δίψαν. καὶ ψύχος
καὶ καύσωνα καὶ γυμνότητα.
αὐτὸς ἔνδυσον αὐτὸ ἔνδυμα
δόξης ἐν τῇ φρικτῇ ἡμέρα
τῆς παρουσίας σου. σώζεσθε
οἱ ὀφθαλμοί μου οἱ ἐμοί ...

αἱ νυκτεριναὶ ἀγρυπνίαι· σώ-
ζεσθε οἱ πόδες μου· οἱ κατα-
θλάσαντες ὁλονύκτιον ἀπὸ τῆς
προσευχῆς· σώζεσθε οἱ ἀσκη-
ταὶ οἱ ἐν φάραγξι τῶν ὀρέων
κεκοιμημένοι· σώζου ἡ ἐκκλη-
σία τοῦ θῦ καὶ πᾶσα ἡ οἰκουμένη.
σώζου τὸ ὄρος τοῦτο· καὶ μετὰ
τὸ εἰπεῖν τὸν γέροντα ταῦτα, στρα-
φεὶς ἠσπάσατό με καὶ λέγει· σώ-
ζου καὶ σὺ ἀδελφὲ σεραπίων·
ὁ χς σοι παράσχει τὸν μισθὸν
τοῦ κόπου σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
παρουσίας αὐτοῦ· καὶ πάλιν λέ-
γει μοι· ἀδελφὲ σεραπίων· ὁρ-
κίζω σε κατὰ τοῦ θῦ· μὴ χαλάσῃς
τι ἐκ τοῦ σώματός μου μέχρι καὶ
μιᾶς τριχός· μὴ δὲ προσάγγισῃς

αὐτῶ ἐν δύμασι ἱματίου· ἀλλ'
αἱ τρίχες αὐτοῦ ἐνέδυσεν αὐτὸ ὁ
θς, ἔσωσεν ἐν ταφίαι· καὶ μετὰ
μάρμησεν ἐν ταῦθα σήμερον· καὶ
ταῦτα ἀπόντος αὐτοῦ καμοῦ
θρηνοῦντος, φωνὴ γέγονεν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ λέγουσα· ἀγάπατέ μοι
τὸ σκ ἄνθος τῆς ἐρήμου· τὸν ἐρ
γάτην τῆς δικαιοσύνης· καὶ
τέλεον χριστιανὸν καὶ δοῦλο
πιστόν· Ζαύρομαρκ· ἀναπαύου
ἐν τῇ χώρᾳ τῆς χαρᾶς καὶ τῆι
κῆς ζωῆς· καὶ εὐθέως λέγομεν οἱ·
κλίνωμεν γόνυ ἀδελφέ· καὶ
κλινάντων ἡμῶν τὰ γόνατα,
ἠκούσαμεν φωνῆς λεγούσης πρὸς
τὸν ἕτερον· ἐκ τῶν ὀνόματός σου ἀγκάλ·
καὶ ταῦτα ἀκούσας ἐγώ, ἀνέστη.

καὶ ἀτενίσας, εἶδον τὴν ψυχὴν
τοῦ ἁγίου βασταζομένην ὑπὸ
τῶν ἀγγέλων καὶ ἐνδεδυμένην
πολλὴν λάκην. καὶ ἀναφερομέ-
νην εἰς τοὺς οὐρανούς. καὶ ἀνεκα-
λύφθη ἡ σκέπη τοῦ οὐρανοῦ. καὶ
εἶδον τὰς φυλὰς τῶν δαιμόνων
ἱσταμένας ἑτοίμους. καὶ ἤκου-
σα φωνῆς λεγούσης· φύγετε οἱ
τοῦ σκότους ἀπὸ τοῦ προσώ-
που τοῦ φωτὸς τῆς δικαιοσύνης.
καὶ ἐνεποδίσθη ἡ ψυχὴ τοῦ ἁγίου
ὡσεὶ μίαν ὥραν. καὶ ἤκουσα
φωνῆς λεγούσης καὶ προτρεπού-
σης τοὺς ἀγγέλους· ἄρατε τὸν κα-
τακρίνοντα τοὺς δαίμονας.
παρελθούσης δὲ τῆς ψυχῆς τοῦ
ἁγίου τὰς φυλὰς τῶν δαιμόνων,
ὡ θεὼς ἐθεασάμην δεξιὰς χεῖρ

ἐκταθείσης ἐκ τοῦ σώματος καὶ
δεξαμένης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
καὶ οὐκέτι οὐδὲν ἑώρακα.
τῇ δὲ ὥρᾳ τῆς νυκτός· καὶ ποι-
ήσας πᾶσαν τὴν νύκτα προ-
σευχόμενος ἕως πρωΐ· καὶ τὴν
ὑμνῳδίαν τελέσας ἀπὸ μνω
τοῦ σώματος· καὶ φράξας
τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου καὶ ἀ-
ξάμενος, κατῆλθον τοῦ ὄρους.
ἱκετεύων καὶ δεόμενος τοῦ
θ(εο)ῦ, τοῦ ἐξελθεῖν τὴν φοβε-
ρὰν ἐκείνην ἔρημον· καὶ περι-
διόμας ἡλίου; δύο οἱ δύο ὅσυ-
χαται ἐκεῖνοι οἱ ὀφθέντες μοι,
πρὸς τὸν αἰμαν ἰωάννην λέ-
γοντες πρός με· ἀληθῶς ἀ-
δελφὲ ἐκήδευσας σήμερον σῶ-
μα, οὗ οὐκ ἔστιν ἄξιος ὁ κόσμος.

ἀμ᾽ ἀρπάσας ὁ ὤν, ὁδοιπορήσωμεν
τὴν νύκτα· ἀνηγέρθη ἐστί· τὴν
γὰρ ἡμέραν οὐ μὴ δυνηθῶσι
περιπατεῖν διὰ τὴν τοῦ ἡλίου
καῦσιν· καὶ ἀμ᾽ ἀρπάσας σὺν ἐπο-
ρεύθημεν αὐτοῖς ἕως πρωΐ· καὶ
χρίζουσί μοι· παραλουθεῖν ἔρημον
καὶ ἄλχουν ὑπὲρ ἡμῶν· οὐ
μακρὰν δὲ γενόμενος αὐτῶν
τῶν, ἀπέμεινας ὅδον καὶ ἴσα-
μεν τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας
τοῦ ἁγίου Ἰακώβου· καὶ ἐκ-
θαμβος γενόμενος, ἐδόξαζον
τὸν θεόν· καὶ ἐμνήσθην τοῦ λόγου
τοῦ ἁγίου Μάρκου ὃν εἶπέ μοι·
ὅτι οὐκ ἐν τῇ τρίτῃ τῆς ἐλά-
σεως σου ἔσται ἡ ἀποστροφή
σου· καὶ ἐπίστευσα καὶ ὅτι ἀσ-
ραγίζω κατὰ ταῦτα διὰ τῶν ἀ

χειρῶν τοῦ ἁγίου μάρκ(ου) καὶ ποιητοῦ
δούλου τοῦ θ(εο)ῦ, ἀποστηλάχθην
ὅπου ἡμῖν καὶ πρότερον. καὶ
ἐδόξασα τὸν φιλάνθρωπον θ(εὸ)ν ἡμῶν
τῶν φωνῶν ὧν δὲ ἀκούσας ὁ ἀβ-
βᾶς ἰωάννης, ἐξῆλθε καὶ λέ-
γει μοι· καλῶς ἦλθες ἀββᾶ βαῖ-
στεραπτίων· καὶ ἀποσελθῶν τῶν
τῆς ἐκκλησίας, διηγησάμην αὐ-
τῷ πάντα. καὶ ἐδόξασε τὸν
θ(εὸ)ν· καὶ εἶπέ μοι· ἀληθῶς ἀ-
δελφὲ, ἐκεῖ μὸς […] πέλαγος χει-
αίσμος· ἡμᾶς δὲ μόνον ὀνόμα-
τι κοσμικὸν χειμάζομεν· ἔργῳ δὲ
οὐ σώζομεν· ὁ δὲ ἀγαθὸς καὶ φι-
λάνθρωπος θ(εὸ)ς, σκεπάσαι ἡμᾶς καὶ
τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν, ἀπὸ
πάντων τῶν τοῦ διαβόλου σκαν-
δάλων. ὅτι ἀγ(αθὸς) καὶ ἐλεήμων ἡμῶν ἀμήν·

τῶν ταπεινῶν μοναχῶν· καὶ
ὁ διηγησάμενος ἡμᾶς ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ θέλημα· πρεσβείαις τῆς
ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθέ-
νου Μαρίας· καὶ πάντων τῶν ἁγί-
ων· ἀμήν:· Τοῦ ὁσίου Δωροθέου

Ὀφείλει ὁ μοναχὸς ὁ μετὰ ἀλη-
θείας προσερχόμενος δου-
λεῦσαι τῷ θεῷ, ἑτοιμάσαι καὶ
τὴν θεοφιλίαν, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
εἰς πειρασμούς. καὶ μὴ ξενίζε-
σθαί ποτε ἢ ταράττεσθαι ἐπὶ
τοῖς συμβαίνουσιν· πιστεύων
ὅτι οὐδὲν ἄνευ τῆς προνοίας
τοῦ θεοῦ γίνεται· ὅπου δὲ θεοῦ πρό-
νοια, πάντως καλόν ἐστι καὶ εἰς
ὠφέλειαν ψυχῆς τὸ γινόμενον·
πάντα γὰρ ὅσα ποιεῖ μεθ' ἡμῶν
ὁ θεός, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος

ποιεῖ· καὶ ἀγαπῶν ἡμᾶς καὶ
φειδόμενος ἡμῶν· καὶ ὀφεί-
λομεν ὡς εἶπεν ὁ ἀπόστολος
ἐν παντὶ εὐχαριστεῖν τῇ ἀγαθό-
τητι αὐτοῦ· καὶ μηδέποτε
ἀθυμεῖν ἢ μικροψυχεῖν ἐπὶ
τοῖς συμβαίνουσιν ἡμῖν· ἀλ-
λὰ δέχεσθαι ἀταράχως τὰ
ἐπερχόμενα μετὰ πάσης εὐ-
φροσύνης καὶ τῆς εἰς θεὸν ἐλ-
πίδος· πεπεισμένοι ὅτι
καθὼς εἴπομεν ὅτι πάντα ὅσα
ποιεῖ μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς, ἀγαθότη-
τι ποιεῖ καὶ ἀγαπῶν ἡμᾶς.
καὶ οὔτε ἐνδέχεται αὐτὰ ἄλλη
καλῶς γενέσθαι, εἰ μὴ οὕτως·
καὶ δέχεσθαι αὐτὰ μετὰ εὐχα-
ριστίας ὡς παρὰ εὐεργέτου καὶ

ἀγαθοῦ δὲ ἀπὸ τούτου κἂν θλίψεις περι
ῶσι· πάντα γὰρ δικαίᾳ κρί
σει γίνεται· καὶ οὐ παραβλέ
πει ὁ θ(εὸ)ς ὁ οὕτως ἐλεήμων, οὐ
δὲ τὴν τυχοῦσαν ἡμῶν θλῖψιν·
ἐὰν γὰρ ταπεινωθῶμεν μόνον τῷ
θ(ε)ῷ μόνον τῷ θ(ε)ῷ καὶ καταδεξώμε(θα)
τὸν πειρασμὸν τῆς θλίψεως
τοῦ πειρασμοῦ μετ' εὐχαριστίας·
καὶ ἀμυνισώμεθα μικρὸν τι,
ἡ κοινὴ θεία τοῦ θ(εο)ῦ ἐξαιρεῖται
ἡμᾶς· ἐὰν δὲ φύγωμεν τὸν
κόπον καὶ κατέλθωμεν εἰς
τὴν ἡδυπάθειαν τοῦ σώμα
τος, τότε φερόμεθα καὶ ἀν
ἀνάγκῃ εἰς τὴν γῆν τῶν ἀλλοτ
ρίων· καὶ δουλεύομεν αὐτοῖς
κἂν μὴ θέλοντες· οὐχ ἐνὶ

ταράττεσθαι ἡμᾶς οὐδὲ ἀ-
κηδιᾶν ἐν τοῖς πειρασμοῖς
καὶ ταῖς θλίψεσιν· ἀλλ' ὑπο-
μένειν καὶ εὐχαριστεῖν· καὶ δέ-
εσθαι τοῦ θεοῦ ἐν ταπεινώσει
διαπαντός, ἵνα ποιήσῃ μετὰ
τῆς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλεος·
καὶ σκεπάσῃ ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς
πειρασμοῦ:· τοῦ αὐτοῦ:·

Ἐμπαθεῖς ὄντες, οὐκ ὀφείλο-
μεν ὅλως πιστεύειν τῇ ἰδίᾳ
καρδίᾳ· σκαμβὸς γὰρ κανὼν ὤν,
καὶ τὰ ὀρθὰ, σκαμβὰ ποιεῖ:·
ἐὰν ποιήσῃ τις πρᾶγμα κατὰ
θεόν, πάντως ἔρχεται αὐτῷ πει-
ρασμός· παντὶ γὰρ ἀγαθῷ,
ἢ προηγεῖται· ἢ ἐπακολουθεῖ
αὐτῷ, πειρασμός· οὔτε δὲ με-
ιαιομεαι τὸ κατὰ θεὸν γινόμε-

μομ, ἢ μὴ δοκιμασθῇ διὰ πει-
ρασμοῦ. πῶς ἐὰν συμβαίνῃ μοι
πρᾶγμα, ἢ Δέως ἔχω τινὰ μὴ
τοῦ πλησιὸμ καὶ ἀσυστροφῆσαι,
ἢ στοιχῆσαι τῇ ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ
ἀσυστροφῆσαι. καλὸν ἐστὶν ἐν
ἑκάστῳ πράγματι πέρα μικρὸν τις
χέρας ἐπιτηδεύαμε αὐτοῖς. οὐ
γὰρ συμφέρει τινὶ κατὰ πάντα
ἀναπαῆμαι. ἐὰν πάν τι πρᾶγμα
συμβαίνομ τί μοι, οὐδέποτε ἡ
θέλησιν ἀφίημι φρονήσεως πέρα
δραμεῖν ἐμαυτῷ. ἀλλὰ ἂς ποιῶ
μικρὸν τὴν δύναμίν μου εἰς
ἔστι δήποτε. καὶ ἀφῶ τὸ λοιπὸν
τῷ θεῷ. μὴ δὲ ἐὰν γελοίωτο κα-
κόν. συμβαίνῃ μοι γὰρ ὅτι ἐξ ἀρχῆς
ποιεῖ τις τὸ κακὸν μετὰ γέλωτος
ὕστερον δὲ καὶ μὴ θέλων, πει-

πνῦται ἐπ' αὐτό· ἀδύνατον
τὸν μὲ αἰν ὀργισθῆναί τινα
κατ' αὐτοῦ πλησίον, εἰ μὴ πρῶ
τον ἐπαρθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ
κατ' αὐτοῦ καὶ ἐξουδενώσῃ
αὐτόν· καὶ ἀρχῇ ἑαυτὸν ὑπερε
χοντα αὐτοῦ· ὁ μὴ ἔχων
ἴδιον θέλημα, πάντοτε τὸ
ἴδιον ποιεῖ· ἐπειδὴ γὰρ ἴδιον
οὐκ ἔχει, ὅτι ἂν γένηται, ἀ
ναπαύει αὐτόν· καὶ εὑρίσκε
ται πάντοτε τὸ ἴδιον ποιῶν·
οὐ γὰρ θέλει τὰ πράγματα
γίνεσθαι ὡς θέλει· ἀλλὰ θέ
λει ὡς ἂν γίνηται γίνεσθαι· λέ
γουσιν οἱ πατέρες· ὅτι τὸ καθίσαι
εἰς τὸ κελλίον, ἥμισύ ἐστι· καὶ
τὸ προσαναφέρειν γέρουσιν, ἥμι

σὺ ἐστί· τοῦτο σημαίνει ὁ λόγος.
ὅτι καὶ ἐν τῷ κελλίῳ καὶ ἔξω
θεν τοῦ κελλίου, ὁμοίως μὴ τεῖ
χέρειαι· καὶ τοὺς δὲ μὴ αἰτίμαι,
διατί ὀφείλει ἡσυχάζειν καθ' ἑ
αυτόν· καὶ διατί ὀφείλει παρα
λαλεῖν περὶ αὐτὸν ἢ ἀδελφοῖς.
ἐὰν γὰρ μή φησί τις περὶ τὸν σκο
πὸν τοῦτον, σπουδάζει ποιεῖν
ὥσ εἰ ἀπομοιαπρές· καὶ ὅταν μὴ
κάθηται ἐν τῷ κελλίῳ, ἀλλὰ·
μελετᾷ· ποιεῖ μικρὸν ἔργον
χεῖρον· φροντίζει κατὰ δύ
ναμιν τῶν λογισμῶν· ὅταν
δὲ παραμάλη πού ποτε, κα
ταφορεῖ· μελετᾷ τῷ κατὰ ἀνά
στημε αὐτοῦ· ὠφελεῖται ὁ κ(αὶ)
ἀπὸ ὑποτήσεως τῶν ἀδελφῶν.

ἢ οὔ· καὶ ἐνδιώσηται ἀμελλαμῶς
ἀνακάμπτει εἰς τὸ κελλίον ἑαυ-
τοῦ· καὶ ἐὰν ἴδῃ ἑαυτὸν εἰς
τί ποτε ἐγκαλούμενον, μανθάνει
τὴν ἀσθένειαν ἑαυτοῦ· μανθά-
νει ὅτι ἀκμὴν οὐδὲν ἐκτήσατο
ἀπὸ τῆς ἡσυχίας· καὶ ὑπο-
στρέφει τεταπεινωμένος εἰς
τὸ κελλίον ἑαυτοῦ· κλαίων ἢ
μὴ ἀμοιῶν· παρακαλῶν τὸν
θ(εὸ)ν ὑπὲρ τῆς ἀσθενείας ἑαυ-
τοῦ· καὶ οὕτω λοιπὸν καθέζεται
προσέχων ἑαυτῷ· εἶτα
πάλιν ἐξέρχεται πρὸς τοὺς ἀν(θρώπ)ους·
καὶ ἐλέγχει ἑαυτὸν εἰ ἐνίκησεν
ἢ ἡττώμενός ἐστι τὰ πρῶτα· ἢ
εἰς ἄλλα· καὶ οὕτως ὑποστρέ-
φει πάλιν εἰς τὸ κελλίον ἑαυτοῦ·
ὁμοίως τὰ αὐτὰ ποιῶν καὶ

μεταμελων· κλαίων· δεόμενον
τοῦ θ(εο)ῦ περὶ τῆς καταστάσεως
ἑαυτοῦ· τὸ κελλίον γὰρ ὑμῖν τοῖ
οἱ δὲ ἀμφοῖ δοκιμάζουσιν·
ὥστε καλῶς εἶπον οἱ πατέρες· ὅτι
τὸ καθίσαι εἰς τὸ κελλίον, ἥμισυ
σου ἐστί· καὶ τὸ περιπατεῖν καλῶς γε-
ροντων, ἥμισυ· καὶ ὑμᾶς οὖν
ὅταν περιπατῆτε ἀλλήλοις,
ὀφείλετε δέεσθαι, διατί ἐξέρ-
χεσθε τοῦ κελλίου· καὶ μὴ ἀ-
φανῶς ἐξέρχεσθε ποῦ ποτε·
ὅτι γὰρ ἀσκόπως ὁδοιπορῶν
καθὼς εἶπον οἱ πατέρες, ματαί-
ως πονήσει· ἕκαστος γὰρ ποιῶν
πρᾶγμα, ὀφείλει ἔχειν σκο-
πὸν καὶ δέεσθαι πάντως διατί
ποιεῖ αὐτό· τίς οὖν ἐστιν ὁ σκο-
πὸς ὃν ὀφείλομεν ἡμᾶς ἔχειν

ὅταν ἀπερχώμεθα πρὸς ἀλλή-
λους; διὰ ἀγάπην. λέγει γάρ·
ἀγαπήσεις τὸν ἀδελφόν σου, ὡς δὲ
κύριον τὸν θεόν σου. δεύτερον, διὰ
τὸ ἀκοῦσαι λόγον θεοῦ. πάντοτε
γάρ, ἐν τῷ πλήθει πλεῖον κι-
νεῖται ὁ λόγος. καὶ ὅπερ οὗτος
πολλάκις οὐκ οἶδεν, ἄλλος
ἐρωτᾷ. ἐπερωτᾷ, καὶ διὰ τῶν
μαθημάτων ὥσπερ ἔσοπτρον τὴν ἰδίαν
κατάστασιν. οἷον τί λέγω. ἀπ-
ερχόμενός τις ὑπόθου εἰς
τὸ φρέαρ μετὰ τῶν εὑρισκομένων,
καταμόνας ἑαυτόν. καὶ βλέπει
ἐὰν παρατεθῇ χρῶμα καλὸν
καὶ ἀρέσῃ αὐτῷ, ἢ δύναται ἐκ-
κεαταίσασθαι καὶ μελανίαν
ἀπ' αὐτοῦ. ἢ σπουδάζει πλε-
ονεκτῆσαι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ

καὶ χαλεπαίνει πρὸς τὸν ἕτερον· κ(αὶ)
τί ποτε ἐὰν κατὰ μερίδας πα-
ρατεθῇ, ἀεὶ σπουδάζει μὲν λα-
μβάνειν τὸ μειζότερον μέρος· καὶ
ἀφεῖναι ἑαυτῷ τὸ μικρότερο(ν)·
ἔστι γὰρ ὅτε, οὐδὲ τὴν χεῖρα
αἰσχύνεταί τις ἐκτεῖναι καὶ
ὠθῆσαι τὸ μικρὸν ἔμπροσ-
θεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ λα-
μβάνειν τὸ μέγα ἔμπροσθεν ἑαυτ(οῦ).
ἐρωτητέα εἶναι ἡ διαφορὰ
τοῦ μειζοτέρου μέρους πρὸς
τὸ μικρότερον. πόσον ἐστὶ τὸ
μεταξὺ τῶν δύο μερίδων, ὅ-
τι διὰ τοιαῦτα ἀτελῆ πράγ-
ματα, εὑρίσκεταί τις πλεο-
νεκτῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
καὶ ἁμαρτάνων· πάλιν
προσέχει, ἐὰν δύναται κρα-

τῆσαι ἑαυτὸν ἀπὸ πολλῶν
βρωμάτων· καὶ μὴ ὡς εἰκὸς,
εὑρίσκων πολλὰ βρώματα, καὶ
διδῶσι μὲ ἑαυτὸν εἰς χορτασίαν·
καὶ φυλάττει ἑαυτὸν ἀπὸ πορνεί-
ας· καὶ μελέτη τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ προτιμῶν μόνον ἢ ἅμα
παιόμενον πλέον αὐτοῦ
καὶ οὐ παράχει· καὶ μελέτως ἄλλον
παρρησιαζόμενον μετὰ ἄλλου·
ἢ λαλοῦντα πολλὰ· ἢ καὶ τί δεῖ
ποτε ἀσυμφοροῦντα, καὶ οὐ
περοσάχῃ αὐτῷ· οὐδὲ κατα-
κρίνει αὐτόν· ἀλλὰ μᾶλλον τῶν
ἄλλων μετὰ τέλεω προσάχῃ· καὶ
σπουδάζει ποιῆσαι ὡς λέγουσι
περὶ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου· ὁ
τι ἀπερχόμενος πρὸς τῖμας,
καὶ τὸ ἐμελέτει καλὸν ἔχοντα

ἕκαστον αὐτῶν, ἐκεῖνο ἐλάμ-
βανε καὶ ἐκράτει· τοῦ μὲν τὸ
πρᾶον· τοῦ δὲ τὸ ἡσύχιον· τοῦ δὲ
τὸ ταπεινόν· καὶ εὑρίσκετο αὐ-
τὸς ἔχων τὰ ἑκάστου ἐν ἑαυτῷ.
ἰδοὺ οὕτως ὀφείλομεν ποιεῖν
καὶ διὰ ταῦτα παραβάλλειν·
καὶ ὅτε ὑποστρέφομεν εἰς τὰ
κελλία ἡμῶν, ἐρευνᾶν ἑαυτοὺς
καὶ μανθάνειν εἰς τί ὠφελή-
θημεν καὶ εἰς τί ἐβλάβημεν·
καὶ ἐφ' οἷς μὲν εὑρίσκομεν ὅτι
ἐσκεπάσθημεν, εὐχαριστή-
σωμεν τῷ θεῷ· τῷ σκεπάσαν-
τι ἡμᾶς ἀνελλιπῶς περιελθεῖν·
ἐφ' οἷς δὲ ἐσφάλημεν, μετανο-
ήσωμεν· κλαύσωμεν· πενθή-
σωμεν τὴν ἰδίαν κατάστασιν·
ἕκαστος γὰρ ἐκ τῆς ἰδίας κατα-

τάσεως ὡς ὅταν πον κλαπτόμε-
θαι· δυνάμεθα γὰρ ἐὰν θέλω-
μεν, ἀπὸ ἑκάστου πράγματ-
καὶ κλαιόμεναι καὶ ὠφεληθῆ-
ναι· καὶ λέγωμεν ὑπόδειγ-
μα· ἵνα μάθητε ὅτι οὕτως ἐστί.
σημειωσάμενα ὅτι ἵνα ἐν νυκτὶ ἵστασ-
θαι εἰς τόπον τινά· οὐ λέγωμο-
μαχόν· ἀλλ' ὅτι ἵνα δή ποτε·
καὶ παρέρχονται διὰ αὐτοῦ τρ-
ἄφοι· καὶ ὁ μὲν εἰς λογίζεται
περὶ αὐτοῦ ὅτι τιμαὶ ἐκδέχεται.
ἵνα ἀπέλθη καὶ πορνεύση·
ὁ δὲ ἄλλος λογίζεται ὅτι κλέπτ-
ης ἐστίν· ὁ δὲ ἄλλος λογίζεται ὅτι
φίλον αὐτοῦ ἐκάλεσεν ἐκ τοῦ
πλησιοχώρου οἴκου· καὶ ἐκδέχεται
αὐτὸν ἵνα καὶ ἔλθη καὶ ἀπελ-

θῶσιν ἅμα ἀπ' οὗ ποτε ἐς τερο
σαχλῶ. ἰδοὺ καὶ οἱ τέσσαρες τὸ ἡ
αὐτὸν ἀναγὸν εἶδον. καὶ ἐν τῷ αὐ
τῷ τόπῳ· καὶ ὅλως οὐκ ἐλο
γίσαντο οἱ τέσσαρες περὶ αὐτοῦ τὸ ἡ
αὐτὸν λογισμόν. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ
το ἐνεθυμήθη· ὁ δὲ ἕτερον· ὁ
δὲ τὸ ἄλλο. ἕκαστος δηλονότι
πρὸς τὴν ἰδίαν κατάστασιν.
Ἠκούσαμεν δὲ καὶ περί τινος ἀδελ
φοῦ. ὅτι ἦν μικρὸν ὑπερέχων ἀλλό
τριον τῶν ἀδελφῶν· ἐρχόμενος ἐπὶ
τὸ κελλίον αὐτοῦ ἀσυνάρμοστον.
ἀφιλοκάλητον, ἔλεγεν ἐν ἑαυ
τῷ· μακάριος εἶ μου οὗτος ὁ ἀ
δελφός· ὅτι ἀμέριμνος ἐστὶν
ἀπὸ πάντων τῶν γηΐνων· καὶ
ὅλον τὸν νοῦν αὐτοῦ ἔχει ἄν
ω· ὡς μὲν δὲ τὸ κελλίον ἑαυτ

χολάζομεν καταστῆσαι· πά-
λιν γὰρ ἀπηνέχθη πρὸς ἄλλον· καὶ
ἔβλεπε τὸ κελλίον αὐτοῦ κατα-
σαρωμένον καθαρόν· πεφιλοκα-
λημένον, ἔχαιρεν ἐν ἑαυτῷ· ὥσ-
περ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀδελφοῦ
τούτου καθαρά, οὕτως ἐστὶ καὶ
τὸ κελλίον αὐτοῦ καθαρόν· καὶ
πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ, ἐστὶ καὶ ἡ κατάστασις τοῦ
κελλίου αὐτοῦ· καὶ οὐδέποτε
ἔχαιρεν ἐπεὶ τίμιος, ὅτι οὗτος ἀσύ-
στροφός ἐστιν· ἢ οὗτος πτέπρεος·
ἀλλ' ἐκ τῆς καλῆς καταστάσεως
αὐτοῦ, ὠφελεῖτο ἀπὸ ὕμος ἑκά-
στου· ὥσπερ ἔγραφεν ὁ ἅγιος δικήποτε
τεσσάρων, πρὸς τὴν οἰκίαν κεα-
σιν ταῖς ἀρώματα ἀλλοῖοι, κατὰ
τε

καλή ἐστι κἂν τέκε κακόν, οὕτως
καὶ ἡμᾶς· ἐὰν ἔχωμεν καλὴν
ἕξιν καὶ καλὴν κατάστασιν, δυ
νάμεθα ὡς προεῖπον ἀπὸ ἑκά
στου πράγματος ὠφεληθῆναι,
κἂν μὴ ὠφέλιμον ᾖ. ὁ θεὸς
ὁ ἀγαθὸς δώῃ καὶ ὑμῖν καλὴν
κατάστασιν. ἵνα δυνῆσθε ἀπὸ
ἑκάστου ὠφεληθῆναι· καὶ μη
δέποτε νοῆσαι τὴν τοῦ πλησίον
κακίαν· εἰ δὲ καὶ νοήσει καὶ ὑ
πονοήσει ἐκ τῆς κακίας ὑμῶν,
ἵνα εὐθέως μεταστρέψητε τὸν
λογισμὸν ὑμῶν εἰς καλοσυννο
ησοΐαν· τὸ γὰρ μὴ εἰδέναι τὴν
τοῦ πλησίον κακίαν, τίκτει
σὺν θεῷ τὴν ἀγαθότητα:.

περὶ ἀκτημοσύνης:.

Μὴ κτῆσις ἀπὸ μόνου ἐσθίων καὶ με

ῥᾳστώνης περὶ τὴν μόνιμον τὸ
τῆς ἀκτημοσύνης κατόρθωμα·
οὐ γὰρ τὴν ἀκούσιον πενίαν νῦν
ἀκτημοσύνην φαμέν. ἥτις ἐξ
ἀνάγκης συμπαραμένουσα, θλίβει
τὴν πρώτην. ἐπαχθὲς ἡγουμένη
τὸ ἀκαύχητον· ἀλλὰ τῆς προ
αιρέσεως· τὸ περὶ τὴν ὀλιγαρκί
αν αὐθαίρετον· ἐξ ὑγιοῦς ἐμπει
γινόμενον λογισμοῦ· κάματον
δὲ καὶ αὐτὸ τέως παρέχον· ἕως
ἕξις γινομένη ἡ ἄσκησις, ἀνεκτὸν
δείξει τὸ πολλῷ χρόνῳ δύσκολον
φανὲν καὶ δυσάνυστον· ὁ μὲν ὡς ἐκ
ἀφυοῦς σώματος ὅλης καὶ ὑλικῆς πα
ρᾶ, τὴν ἐπιθυμίαν ἐρεθίζει
πρὸς ἐφέσειν· καὶ νῦν μὲν ὡς ἑκα
τέρου χρῄζει τυχῆς· καὶ δεῖ τι
πλάνεων ἐρεθισμῶν ὡν ὡς μὴ

ἐνδοιῶσαι κριζούσαις αὐταῖς·
ἀμμέτασαμ ἑτοῖμον καὶ θαύματος
ἄξιοι, καὶ οἱ τὴν μεσότητα ταύτης οἱ
ἀκτημοσύνης μνῶμεν ἐρχόμενοι,
οὐ συναπαχθέντες τοῖς πολλοῖς τῆς
κτημοσύνης αἱρεῖ πρὸς κουφότητι·
οὐδὲ τὸν μονῶν ἐνδύσαντες φρόν-
τισιν ἐκείναις· ἀξιάγαστοι δὲ λίαν
ἐκεῖνοι· καὶ πάσης τῆς ἐκλογῆς
ἀφημίας ἀνώτεροι, οἱ καὶ
τούτοις παρελθόντες τὴν ἀκρί-
βειαν· καὶ αὐτῶν ἐντὸς τῶν
ὅρων τῆς τελείας ἀκτημοσύνης
γενόμενοι· οἷς οὐδὲν ὀχλεῖ σω-
ματικῆς φαντασίας ἐνθύμιον·
ἀκριβῶς δὲ τοῖς πόθος τῶν θεί-
ων μακαρσίοις αἰρῶν αὐτοῖς, ἀεὶ
ἀμμημονεῖν ἐπαθέτων ἐν τῇ
ἐπιμονὴ ζομένων χαριστηρίων·
οὐδὲν ἔχον ἔστιν τῆς γῆς πλέων

τοῦ σώματος· ὁ περφιόσιο
κατ' ἄρχε κάτω μαρυπέφυκ(ος)·
καὶ πρὸς τὴν ἄν ὠ περάνω διὸ
μετὰ κομάτων· ἕως καὶ αὐτὸ
μεθ' ἑαυτῶν ἔχειν ἐπόθουν.
ἔνθα τῶν μὲν διετρίβον. ταῦ
την μόνων ὠχολιζόμενοι ἀγαθῶν· καὶ
τῆς ἐκ τῆς τέρψεως καὶ ὠφελείας
οὐδαμῶς ἀπολαύομενοις· ἀ
μὴ ἡ φύσις αὐτοῖς πάλιν ἐπε
στρεφε πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ σώ
ματος· οὐδεὶς δὲ τῶν μὲν
τέως ἢ ἐφίκνεῖται ἢ ἐφίκετο
τῆς ἀρετῆς τῶν παλαι ἐκείνων
ἀρίστων· ὧν ὁ οἶκος καὶ ἀνεστὶ
καὶ ἀνδρῶν ἀναγέγραπται
ἡ διαφωνία. οὐκ ἦν ἐν ἐκεῖ
νοις στέρη· οὐκ ἀπεθήκη. οὐ

κλίνη· οὐ τράπεζα· μηλωτή·
τὸ σὺμ λοῦμαι καὶ τρίχας· σχε-
διος ἢ τῆς ἐμεαώσης ἡμέρας
τροφὴ· καὶ ἡ ἐπιοῦσα ἀμερί-
μνος· ἄλλος ὁρᾷ μὲν τι τῶν
ἁγίων διηνεκῶς περὶ τὸ θεῖον
ἀσχολίαν, τῆς ἀπὸ ἀλφειοῦ (ιη
τοῦ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν·
καὶ ἀλεξάνδρου τοῦ πρὸς ὀλί-
γον τὴν μασιλαομένην ἡν κων
σαντίμου πολὶν θολώσαντος,
δὲ ῥηίας ἀνοιγομένην θύραν
προκαλοῦμαι τῆς περὶ τὴν
ἐργασίαν ὀκνηρίας· τὸ δια
παντὸς προσκαρτερεῖν τῇ
προσαλῖπε ποιημένοις·
καὶ νέοις παισὶ καὶ ἀν-
δράσι σφριγῶσιν ἔτι κατὰ
τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος· καὶ

ταύτην πολλοῖς ὀφείλουσι
καταλῦσαι νόμοις, νομοθε-
τήσασι τὸ μὲν ἐργάζεσθαι·
τῇ ἀμέσει καὶ τὰ πάθη αὐ-
τοῖς ἐπεγείρουσι· καὶ τῶν λο-
γισμῶν παρασχοῦσιν ἄδειαν
ταῖς τούτων ὕλαις ἐνευκαι-
ρεῖν· ἕως ἂν ἡ δοκοῦσα προ-
σευχὴ οὐκ οὖσα τοῦτο ὅπερ λέ-
γεται, πάντη ἀπολεῖται· τῶν
δὲ σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν ὑ-
πομνήσεις ὀχληρὰς οὐ μόνον οὐ
συγχωρεῖ προσομιλεῖν τῷ Θεῷ,
ἀλλὰ καὶ φαντασίαις ἐνθυμι-
ῶν αἰσχρῶν ἐρυποῖ τὸν δοκοῦν-
τα προσεύχεσθαι νοῦν. προσ-
καρτερεῖν μὲν οὖν καλὸν τῇ προσευ-
χῇ καὶ τὸν νοῦν γυμνάζειν εἰς
ὁμιλίαν Θεοῦ· τὸ σύντομον δέ· ὁ σύν

τὸν τῆς εἰρήνης μὴ ποιῆσαι πο-
λέμου καιρόν· μηδὲ τὴν παρὰ
τὸ δέον ἔκτασιν τοῦ χρόνου, δοῦ-
ναι παρεισδύσιν τοῖς πολεμίοις
παθέσιν· αἰχμαλωτὰ ἀμεθόδος
ἔχουσι τοὺς λογισμοὺς πρὸς αὐ-
τοὺς ποιοῦσι ἀμοιβαίας· καθάπερ οἱ ἐρ-
λ᾽ ἀποσπωμένοις αὐσύλου τῆς
προσπαλαχῆς· καὶ τυραννικῶς
ἀγομένοις ὑπὸ τὸ φρόνημα
τῆς σαρκός· ἐκ γὰρ μακροῦ λοιπὸν
διεξερχομένοις τοῖς λογισμοῖς,
ἅπερ ἐκ γὰρ μοτο τὸ κρατοῦν καὶ α-
ζεται λέγειν· τίς οὖν προσα-
χῶ τῶν ἀφρομοιώτων ταυ-
τῶν ἐρ(γῶν)· τὴν μάχην τῶν ὑπαν-
τίων ἀλλήλοις ἀμφηρίαν τῶν
λογισμῶν· ὅταν οὗτος ταῦτ᾽ δο-
κοῦνται ἀντιλέγειν ἐκ γὰρ μω· κα-
κ(ὰ)μος φιλον(εικ)ει κ(αὶ) π(α)θειν ὁ

κούχεται· καὶ ἕκαστος ἐφο-
φαμερᾶς μίκης ἀντὶ ταύτης
ἑτέρῳ· καὶ μὴν τοῦ γμίω ἢ πο-
λέμων παγκράτιον· καὶ ἀ-
θετεῖ κἂν οὕτως· καλῶς γὰρ ἀ-
χεμέσαμαι καὶ ἀθλεῖν πρὸς
τὸν ὀχλοῦντα· καὶ μὴν δίκη
ἀργυρωνήτων ἕλκεσθαι οὐ-
δὲν ἀντιλέγοντας· πολλά-
κις γὰρ ἀγαπώμενοι τῶν
λογίων τῆς προσαλχῆς, ἐπό-
μεθα τοῖς ἀγοισι λογισμοῖς·
οὐκ ἂν ἀμελοῦντες· οὐ διαχεό-
μοντες· ὅπερ ἐκείνων γνώμης οὐ συ-
μαινούσης τοῖς προτρεπομέ-
νοις ἐπὶ τὰ μὴ καθήκοντα·
καὶ τὸ μέσον ἄλλοι μὲν, δὲ κινοῦσι
προσάλχην· κεκλικότες γὰρ
ἐπὶ τὸ γόνατον, τοῦτο τοῖς

ὁρῶσι φαινόμεθα· τίς δὲ ἐν-
μοίαν, τὰ τερπόντα φαντα-
ζόμεθα· φίλοις ἀμενμῶς
διαλεγόμενοι· ἐχθροῖς μετ'
ὀργῆς λοιδορούμενοι· εὐω-
χουμένοις, συνευωχούμενοι
τοῖς προσήκουσιν· οἰκοδο-
μοῦντες· φυτεύοντες· ὁδοι-
ποροῦντες· ἐμπορευόμενοι·
πιπράσκοντες· ὠνούμενοι·
καὶ τούτων διεξερχόμεθα
παλγομαι, συνδιατιθέμενοι
τῶν φερομένων οὕτως ἑκά-
στῳ, ὡς οἱ δὲ πρὸς ἕκαστον τῶν
γνώμην διατίθεναι τὸ πά-
θος· προσάχλι δὲ οὐκ ἐν-
λεται τοῦτο· ἀλλ' ἀεὶ τὸν νοῦν
παρὰ τὸ καθαρὸν τοιούτου νο-
ήματος· οὐ παρ' ἐνθυμήσεως

ἀλλ' ὅτι, κἂν ᾖ λίαν σεμνὸν
παρ' αὐτὸ τὸ προκείμενον· οὐδὲ
γηΐνου πράγματος χαμαὶ ἂν ἐν
αἰσθήσει· θεοληπτούμενον δὲ
ὥσπερ καὶ ἐξεστῶτα τῶν συ-
νήθων καὶ φίλων τῷ σώματι,
οὐκ ἐκτετάσθαι συντόμως ὅλον,
ἔνθα καὶ ἀσχοληθῆναι προέ-
δρου· τὴν ἐν ταξει μεταλλα-
γὰς ποιούμενον· καὶ τὸ θυ-
ρμὴ πρὸς αὐτὴν ἀσχολίαν με-
τρον ἐχέτω, ὅσον ἀπορίᾳ πα-
σως ἕκαστον προσεδρεύειν,
ἢ ἡ σκημμένη ἕξις παρασκευά-
σῃ παρέχουσα· μὴ τοίνυν ἀ-
παντα ἂν ἐξετάσω τοὺς ἀκεραιο-
τέροις τοῖς καὶ προσοχῆς καὶ
ἀσκήσεως ὁμοίας ἀπείροις
καὶ φαντασίαν μάζομος ἔρτου,

ε

προστάττουσι καταφρονεῖν
τοῦ δοκοῦντος ἐλάττονος. σκο-
πὸς γὰρ αὐτοῖς μᾶλλον ὡς ἔ-
οικε τὸ πρὸ ἑτέρων μὲν ἐᾶσθαι εἰ
μὴ σκυλλομένοις τῶν χάριν ε.
σεμνῆς τῆς περὶ τὴν προσευχὴν
προφάσεως, τὰ τοῦ σώματος
ἀπροσώπως ἐρανίζομεν δ-
ὀψώνια, ἢ ζῆν ὡς καὶ ψυχὴν
συμφέρει καὶ σώματι. ὁ μὲν γὰρ
εἰς ἔργον καὶ προσευχὴν μερί-
ζων τὸν χρόνον. ὡς ἔχει πρὸς
τοῦτο ἢ ταὐτὸ δυοῖν ἰσότητος,
δαμάζει μὲν τὸ σῶμα τῷ κό-
πῳ. καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτοῦ πε-
ὕμει τὸ δυοῖν ἑκάτερον. τὴν δὲ
ψυχὴν οὐ συγκαμοῦσαν τῷ σώμα-
τι καὶ δυοῖν θυμοῦσαν ἀμέσει,
δυοῖν τὴν προσευχὴν ὡς κούφο

πέραν ἀεί· πρόθυμον καὶ ἀκ-
μάζουσαν αὖθις τὴν δύναμιν.
ϖδρηγορεῖται γὰρ αὐτῇ τὸ ἔργο(ν)
ἀμείνουσα· καὶ μεταναίμυσα
σιωχῶς ἀφ' ἑτέρον εἰς ἕτερον·
ὡς ἀλύειν τῶν ἐνὶ ἐγχρονίζου-
σαν καρπουμένη τὸ μονότρο-
πον· χαίρουσα δὲ τῷ ποικί-
λω τῆς ἐργασίας· ὥσπερ αὐ-
ποτιθεμένη τὸν πόνον οὐ
λήγειν δοκεῖ· καὶ νεαρὰ προ-
σιοῦσα ὡς ἀρχομένη τοῦ μέλ-
λοντ(ος)· ὁ δὲ τὴν ἐρασῶν μικω
φαντασιῶν, τρέφεται ἁρπάσα
τῷ πάθει· καὶ ταῖς ἐπιθυ-
μίαις δίδωσι τὴν ἄδειαν καὶ
ρον, διακινεῖσθαι πρὸς αὖ
πεφύκασι· καὶ μάλιστα ἐν

καιρῷ προσαλγής· ὅτε συμε-
ταραμμένος ὅμοιος ὅλος γίνεται.
ἐκ πάντων τοῖς λογισμοῖς διεξιὼν,
ὥσπερ ὑπαγορεύει τὸ ἐν διαιτώ-
μενον πάθος· ἀντὶ τοῦ προσο-
μιλεῖν τῷ θεῷ καὶ αἰτεῖν περὶ
αὐτοῦ τὰ συμφέροντα, ἀνακι-
νοῦνται τῆς ἀτιμίας ἐνθύμια·
καὶ τοὺς λόγους τῆς προσευχῆς
ἐκκλίνων, ἤτοι λόγους πονη-
ρίας καὶ ἀκαθαρσίας· ἢ πρὸς
ὀρέγεται τῆς διανοίας ὑποκρα-
τῆσαν· καὶ κατακεχρημένο
αὐτὴν πρὸς ἅπερ ποιῶνται·
τοῦτο συμβαῖνον τοῖς τοιού-
τοις ὁ Παῦλος εἰδὼς, τὴν ἀρ-
γὴν διαναλλάσσει· σπουδαίως
τὸ ἐξ αὐτῆς τικτόμενον με-
θοδικῶς ἀναστέλλων· φησὶ
γάρ·

παραγγέλλομεν ὑμῖν ἀδελφοί·
καὶ παρακαλοῦμεν ἐν ὀνό-
ματι τοῦ κυ ἡμῶν ιυ χυ, στέλ-
λεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀτά-
κτως περιπατοῦντος· καὶ μὴ
κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν πα-
ρέλαβον παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ
οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡ-
μᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν
ἐν ὑμῖν· οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον
ἐφάγομεν παρά τινος· ἀλλ' ἐν
κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐργαζόμενοι· πρὸς
τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·
οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν. ἀ-
λλ' ἵνα τύπον ἑαυτοὺς δῶμεν ὑ-
μῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς·
καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς,
τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν·

ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι,
μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν
γάρ τινας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως πε-
ριπατοῦντας. μηδὲν ἐργαζομέ-
νους. ἀλλὰ περιεργαζομένους.
τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλ-
λομεν καὶ παρακαλοῦμεν διὰ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ἵνα μετὰ ἡσυχίας
ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
ἐσθίωσι. πολλοῖς τεκμηρίοις ἔδ
αὐστηρὰν ποιῶν τὴν διότι τί μηδ.
καὶ γὰρ ἀταξίαν τὴν ἀργίαν ἀμά-
σων. καὶ τὸ μὴ ἐσθιέτω ὁ ἐρ-
γαζόμενος προσθείς. καὶ ἑ-
αυτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν
τῷ ἔργῳ μοχθοῦντα τύπον
καὶ ὑπογραμμὸν δεδωκώς.
καὶ τὸ μὴ αὐτοῖς ἐκείνοις ἀλλ'
ἑτέροις ὑπὲρ αὐτῶν ἐγκα-
λεῖν. καὶ τὸ στέλλεσθαι αὐτο

αὐτῶν τοὺς ὑγιαίνοντας ὥσ-
λοιμώδει νόσῳ κεκρατημένην,
πολλὴν καὶ δυσανάσχετον ἐνέ-
φηνε τὴν αὐτῶν ἀκτησίαν. καὶ
γὰρ ἐαιμόντως δὲ πία πολλοῖς
πολλῶν αἰτία κακῶν· τὴν χολὴν
καὶ τὴν συνήθειαν αὔξουσα ταῖς φαῦ-
λαις· καὶ τὰ τέως ἀλήθη διδάσ-
κουσα. καὶ μουργὸς γάρ ἐστι καὶ
πρὸς τὸ καινοτομεῖν ταῖς πονηραῖς,
πολλὴν ἀφορμὴν τὴν ἐπιτηδειότητα.
καὶ καλῶς αὐτὴν καὶ δι' αὐτῶν φ-
ερμηνεύων ὁ Παῦλος· καὶ διετέ-
πλευσάμενων ἀποστρόφωσαν ἀεὶ
κνισοῖ καὶ φυκτήν· παρακα-
λῶν· ὀργιζόμενος· λυπούμενος·
ἐπιτιμῶν· καὶ πάσῃ μεθόδῳ
ἐπιτηδεύων πρὸς τὸ δίκαιον πᾶσαν
τοιούτοις αὐτὸς ἔφη ἀτάκτους
μεθ' ἡσυχίας ἐργάζεσθαι καὶ

εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω
περιπατῶμεν· ἀγκύρας δ' ὡς
τῆς διανοίας ἡμῖν τὸ ἔργον· ὁρ-
μεῖν παρασκευάζον αὐτὴν
ἀσφαλῶς· κἂν λαίλαπες παν-
τόθεν ἐπαιγίζωσι· καὶ κα-
ταιγίδες καὶ ἀγριώτεροι ῥαγδαί-
ων αἵμασιν ἀναπλοῦντες ναυά-
γιον ἐπάγειν ἀκλινὴς αὕτη
κατεχομένη ὡς ἀγκύρα τῷ ἔρ-
γῳ· ὀλίγον τοῖς ἡμᾶς ἐπερείζουσι
ἔσωθεν κυματίζουσι λογισμοῖς·
ἀλλ' οὐκ ἀνασπωμένη πρὸς
κίνδυνον· ὅσῳ δὲ τῶν ἀνθρώ-
πων τῶν μαιμάτων, ἰσχυρότερος
ἐστὶν ὁ δεσμός· οὕτως οἱ προ-
φάσεις τοῦ δεῖν προσκαρτερεῖν
τῇ προσευχῇ παρ' αὐτοῦ μόνοι
τὸ τῶν χειρῶν ἔργον, οὔτε προ-
σέχονται· τῆς διανοίας οὐδὲ

μαινομένης διανοίας ἀντὶ τοῦ ἀμετεω-
ρίστως τετάχθαι πρὸς τὸ ποθού-
μενον. περισπωμένης δὲ μᾶλ-
λον μετεωριζομένης οἰκείας δυνά-
μεως περὶ πολλὰ μὲν καθή-
κοντα. καὶ τὸ σῶμα τρέφον-
τες ταῦρον, ἂν δυσήλατον ποι-
οῦσι πρὸς τὴν ἀγωγήν. αὐτῷ τού-
τῳ δοκοῦσι τῇ ἀρετῇ προσέ-
χειν τῇ ψυχῇ τὸ ἀμέριμνον,
ἐμπλέκοντες αὐτὴν λαβυ-
ρίνθῳ ἀδιεξοδεύτων λογισ-
μῶν. τὸ μὲν γὰρ σῶμα κο-
πούμενον, κατέχει πρὸς ἑ-
αυτὸ τὴν διάνοιαν. τῶν ὀφ-
θαλμῶν οὐκ ἔλαττον προσεῖ-
ναι τῷ σπουδαζομένῳ ὀφεί-
λογισμῶν. καὶ συνεργῶν τούτοις
πρὸς τὸ τῆς ἐνεργείας ἄσπα-
σον. ἂν εἰ μόνον δὲ, ῥεμβο-

θαι αὐτῇ δίδωσιν ἀνδρείαν· ἐ
πεγειρομένων μὲν τῇ ἀμέσῳ τῶν
παθῶν· καὶ πρὸς ἑκάστην ὑ
πομνήσει ἐνδοθεῖ θυμίας περισυ
ρόντων αὐτὴν κεχειρωμένην
ὥσπερ αἰχμάλωτον· εἰ γοῦν τῶν
πόρων μὲν τῷ ἔργῳ ὅμοιον ἐν
τελῆ ποιεῖται τὴν ἐργασίαν ἀπ
άνων δέ, πλημμελῆ ταύτην
δείκνυσι καὶ πολὺ ἀφεστῶ
σαν τοῦ δέοντος, πῶς ὅ ἐξ ἔργου
σύντομον καὶ ἀμετεώριστον τὴν
προσευχήν· τοῦτ' αὐτὴν εὐθυ
μοῦντος περισπωμένου τοῖς
πάθεσι· καὶ συνεχῶς ἀποπί
πτοντος, οὐ χωρὶς τῆς παντε
λοῦς ἐκστάσεως· ἀλλὰ καὶ τῆς
τῶν ῥημάτων προσευχῆς.
Εἰ μὲν γὰρ προηγουμένη τῶν
τελείων προσευχή, δεύτερα

κτίς τοῦ νοῦ· καὶ τῶν κατὰ
τὴν αἴσθησιν ἔκστασις ὁλοσχε-
ρής· στεναγμοῖς ἀλαλήτοις
τοῦ πνς ἐντυγχάνοντος τῷ θῶ·
τῷ βλέποντι τὴν τῆς καρδίας
διάθεσιν· ἀναπτυσσομένην
ὥσπερ ἐγγεγραμμένον ἐν πινακίῳ·
καὶ τύποις ἀφθόγγοις τὸ ἐξ
αὐτῆς ἐμφανίζουσαν βούλημα·
δευτέραν μετὰ τὴν πρώτην ἐ-
ν προσευχῇ, τὸ λέγειν τὰ ῥή-
ματα παρακολουθοῦντος τοῦ
νοῦ μετὰ κατανύξεως· καὶ
εἰδότος ὧν προσάγει τὴν δέη-
σιν· μεσολαβουμένη δὲ
λογισμοῖς προσύλοις καὶ πε-
φυρμένη φροντίσι σωματι-
καῖς, μακρὰν τῆς τοῦ προσευ-
χομένου ἀφέστηκε καταστά-
σεως· εἰ γὰρ αὐτὸς οὐκ α-

κούει ὁ προσευχόμενος ἑαυτοῦ
πάντως ἀλλὰ μετεωριζόμενος
καὶ οὐκ εἰδὼς τί μὲν λέγει μέδο
ξερήματα, πῶς ἕξει τὴν θείαν
ἀκοὴν προσέχουσαν τούτοις,
οἷς αὐτὸς προσέχειν περισπώ-
μενος οὐδὲ δύναται. οἱ γὰρ
λέγοντες πρόσχες πρὸς τὴν δέ-
ησίν μου· καὶ ἐνώτισαι τὴν
προσευχήν μου· καὶ γενηθήτω
τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς
τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου,
ὅλον τὸν νοῦν εἶχον σπουδαί-
ως συντεταμένον καὶ οὐδ᾽ ἀρχό-
μενον ἐφ᾽ αὑτοῦ διαχεῖσθαι καὶ σκί-
δνασθαι τῶν ῥαθύμων ἀλω-
μένην ἄνωθεν ἢ διάνοιαν. οὕ-
τως μὲν εἶχε τῶν ἁγίων ἡ ἀκτη-
μοσύνη ὡς μικρῷ πρόσθεν

εἴρηται· καὶ τὸ ἑαυτῶν παρέ-
χειν αὐτοῖς, ὅσα κατὰ χώραν
καταλέλεκται· ἔχει δὲ καὶ ἡ μέση,
πολὺ μὲν ἐκείνην τὸ χρήσιμον·
τοῖς καιροῖς καὶ τῇ ἀνάγκῃ τοῦ
σώματος οἶσα κατάλληλος.
οἱ μὲν γὰρ ἅγιοι, τελείαν μόνην ἔζων
καὶ θεῷ τῷ ταύτην ποιήσαντι.
οὐδένα ποιούμενοι λόγον τοῦ
σώματος· ὅθεν καὶ ἀμερίμνο-
ν ἐν καιρῷ τὴν χρείαν ἔχον ἀτρε-
πῆ· οὐκ ἀπωτεθήσαν ἐν ἀπο-
θήκῃ· καὶ παραγινομένην ἡμῶν
ἐκ ταμείου πρὸς ὥραν τῆς θεί-
βουλήσεως· οἱ δὲ μετ' αὐτούς,
τῆς ἀναγκαίας τοῦ σώματος
φροντίζοντες παραμυθίας.
καὶ ὅπως μὴ ἀμεληθὲν αὐ-
διαφορεῖ τὸ ζῶον παρ' αὐτὸ θε-

λημμάτου σπουδάσαντες προ
μηθούμενοι, τοσοῦτον τῶν ἐρ
γων καὶ χρῶσι τὰς χεῖρας, ὅσον
τῇ ἀναπείρᾳ τῇ τῶν λειτουργῆσαι
ἀνάγκη. τὸ δὲ πλέον τοῦ καιροῦ,
τῇ τῆς τύχης σχολάζουσιν ἐν πᾶσι
μεγάλαις προσοχαῖς καὶ ἀνα
γνώσμασι. καὶ ποιήμασι τῶν
καθηκόντων, τὴν ἐν τοῖς ἄλλοις
προκοπὴν αὐτῆς ὡς ἄλλα πραγ
ματευόμενοι. οἱ δὲ τούτων
ἔσχατοι σαρκῶν παντελῶς ὄν
τες. τῆς θεραπείας ὅλης τοῦ
γενομένου ἀνδριάντος γινόμενοι,
γηπονοῦσι. κτηνοτροφοῦσιν.
ἐμπορεύονται. καὶ πᾶσαν πε
ριπατητικὴν μετέρχονται τέχνην.
καὶ δοκοῦντες ἐπὶ τούτοις
θαυμάζεσθαι. ἐφ' οἷς ἔδει

χλαίνης καὶ γέλωτος ἄξιοι.
ἐξῆλθες ἀνυπότου ὦ οὗτος;
τί σοι καὶ τῇ πόλει μὴ θέλων λοιπόν.
ὃ διαπορεῖς τὴν ἔρημον ἀντὶ
τὴν ἐκ τῆς ἐπαγγελίας ἐπα-
γόμενος; τί ταῖς ματαίαις
ἐγχρονίζεις φιλοσοφίαις.
ἐρωδιὸς ὁ διὰ τῆς πρὸς τὴν μα-
κρὰν ἀποδημίαν γινόμενος.
πολλῆς σπουδῆς χρήζει ὁ προ-
κείμενος δρόμος. μὴ οὖν
πλάζου ταῖς ἀνοδίαις. ἵνα
μὴ οὖν ἐκπέσῃς τῆς καταπαύ-
σεως. ἐπεὶ καλεστῆ ἐχέτλη
τοῦ ἀρότρου τὴν χεῖρα, τί
στρέφῃ εἰς τὰ ὀπίσω. ἀνά-
ξιος τῆς τῶν οὐρανῶν βασι-
λείας γινόμενος. ἀφῆκας
τὸν ἐμπρησμὸν τῆς σαρ-

τῆς πόλεως; τί περιβλέπ-
πως θῶμεν τὰ φλεγόμενα ἰδεῖν·
ἢ ἔρεις τὸν πατρόν; ἀκολουθεῖ χριστῷ
πάντα καταλιπών· πρῶτον
πλοῖον· δίκτυα· καὶ τὰ
ὄργανα τῆς τέχνης· καὶ μετὰ τοῦ-
των, πᾶσαν σχέσιν καὶ μνή-
μην συγγενικήν· ἀλλ᾽ ὅμως τῶν
τούτων ἁπάντων φιλεῖσθαι
θέλεις ὡς συνετάξω χριστῷ· ἀπέ-
θανες σὺν αὐτῷ· συνετάφης
αὐτῷ τὴν μακαρίαν τῆς ἀπα-
θείας ταφήν· τί τὰ τῶν ζών-
των πάλιν ὑφίστασαι πάθη·
πολλὴν φροντίδα τῆς σαρκὸς
εἰς ἐπιθυμίας ποιούμενος·
ὀλίγης χρήζει παραμυθίας
τὸ σῶμα· ταύτην μέριμνα·
ὅσον δὴ τέως συνδέδεσαι τούτῳ

ἵνα καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν
τῆς ἀρετῆς, ἄχρις αὐτὸ συνεργῶ·
καὶ ἡ τῆς ψυχῆς μὴ ἐμποδί-
ζηται προκοπή· τὸ πᾶν ἄχριν
παρὰ μικρὸν θέλουσα τοῦ
καιροῦ· καὶ μόλις ὀλίγου
πρὸς ἀνάγκην ἀξιοῦμεν μή·
οἱ τοιοῦτοις ἀποστολικοῖς ἀ-
κούσαντες ἴχνεσιν, ἐργάζον-
ται μὲν ὡς μὴ ἐπιβαρῆσαι
τινα· τοσοῦτον δὲ ἀσχολού-
μενοι περὶ τοῦτο, ὡς μὴ τὸν
καιρὸν τῆς ἀναγκαιοτέρας
ἐργασίας, ἐκκλεφθῆναι πε-
ρὶ τὰ ἐλάττονα· καλῶς δὲ
τὸν χρόνον μερίσαντες εἰς
μερικὴν χρείαν τοῦ σώματος·
καὶ εἰς πολλὴν τῆς ψυχῆς ἐπι-
μέλειαν· τοῦτο γὰρ ἀληθῶς

δικαιοσύνην προσήκουσαν,
οὐκ ἰσομοιρέως πᾶσιν· ἀλλὰ
πρὸς ἀξίαν ἀπονέμειν ἑ-
κάστῳ· καὶ σύμμετρον μὲν καὶ
αὐτάρκη ὁρίζειν τὴν παιδίσ-
κην τῷ ὀφθαλμῷ· τὸ δὲ πᾶν πα-
ρέχειν τῇ κυρίᾳ· ὄντως οὔσῃ
δεσποίνῃ· καὶ πολλῆς ὀφει-
λούσῃ ἀπολαύειν τιμῆς:·
Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα λέγων·
τί ἐστιν ἡ γεωργία τῆς ψυχῆς,
ὥστε καρποφορῆσαι αὐτήν;
καὶ ἀπεκρίθη· ἡ γεωργία τῆς
ψυχῆς ἐστιν, ἡ ἐν [illegible] σχίῳ ἐπὶ
τοῦ σώματος· καὶ ἡ συνεχὴς
εὐχή· καὶ τὸ ἑαυτῷ προσέχειν
καὶ μὴ ἐπιταῖς [illegible]σμασιν ἀλλοτρί-
ἐὰν δὲ ἐν τούτοις ὑπομένῃ ὁ ἄν-
θρωπος, οὐ χρονίζει καρπο-
φορῆσαι κατὰ ψυχήν· ἀλλὰ

ταχέως εἰς θεωρίαν ἀνάγετ(αι):·
Παρέβαλέ ποτε ὁ ἀββᾶς λὼτ
τῷ ἀββᾷ ἰωσὴφ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· κατὰ δύναμίν μου
ποιῶ τὴν μικράν μου
σύναξιν· καὶ τὴν μικράν μου
νηστείαν καὶ τὴν εὐχὴν· καὶ τὴν
μελέτην καὶ τὴν ἡσυχίαν· καὶ
τοῖς λογισμοῖς δὲ κατὰ δύνα
μιν καθαρεύω· τί οὖν ἔχω ποι
ῆσαι λοιπόν· καὶ ἀναστὰς ὁ
γέρων, ἐξέτεινε τὰς χεῖρας
αὐτοῦ εἰς πρὸς ἀνατολήν· καὶ γε
γόνασιν οἱ δάκτυλοι αὐτοῦ
ὡς δέκα λαμπάδες πυρός·
καὶ εἶπεν· εἰ θέλεις πλέον,
γίνου οὕτως:·
Εἶπε γέρων· ἡ ταπεινοφροσύνη
μὴ ἐργομένη τι καὶ θεϊκὸν

ἡ δὲ ὁδὸς αὐτῆς φησίν, οἱ κό-
ποι οἱ σωματικοί· οὐ μὴν δὲ
ἀλλὰ καὶ τὸ ἑαυτὸν λογίζεσθαι
τί μω ἁμαρτωλὸν καὶ ὑποκάτω
πάντων τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἠρώτησαν
αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ καὶ φασὶ πόση·
τί ἐστι τὸ ὑποκάτω πάντων·
καὶ ἀπεκρίθη· τὸ μὴ προσέ-
χειν ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις·
ἀλλὰ ταῖς ἰδίαις ἀεί· καὶ δεῖ-
σθαι τῆς ἀγαθότητος τοῦ θεοῦ
μετὰ σωτηρίας εἰς συμπα-
θεῖαν τὸν σωθῆναι βουλόμενον:·
Ἠρώτησεν ἀδελφὸς τὸν ἀββᾶν
Ματώην λέγων· εἰπέ μοι ῥῆ-
μα· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· παρα-
κάλεσον τὸν θεὸν ἵνα δώῃ πέν-
θος εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ
ταπείνωσιν· καὶ πρόσεχε

πόθον τότε ταῖς ἁμαρτίαις σου·
καὶ μὴ κρῖνε ἄλλους· ἀλλὰ
γίνου ὑποκάτω πάντων·
καὶ κόψον τὴν παρρησίαν ἀπὸ
σοῦ· καὶ κράτησον τὴν γλῶσ-
σαν καὶ τὴν κοιλίαν σου· καὶ ἐ-
ὰν τὶς λαλήσῃ περὶ πράγματος,
μὴ ἐρίζε μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἐὰν
καλῶς λέγῃ, εἰπὲ ναί· εἰ δὲ κα-
κῶς, εἰπέ· σὺ οἶδας πῶς λα-
λεῖς· καὶ μὴ ἐρίζε μετ' αὐτοῦ,
περὶ ὧν ἐλάλησε· καὶ αὕτη ἐ-
στὶν ἡ ταπείνωσις:·

Εἶπεν ὁ ἅγιος Μάξιμος· ταπει-
νοφροσύνη ἐστὶ, προσευχὴ συ-
νεχὴς μετὰ δακρύων καὶ πόνου·
αὕτη γὰρ τὸν θεὸν ἀεὶ εἰς βοήθειαν
ἐπικαλουμένη, εἰς τὴν ἰδίαν
δύναμιν καὶ φιλοσοφίαν, ἀφρό-

μως θέρεσμ οὐκ ἔστι· οὐδὲ ἀ-
λλων κατεπαίρεσθαι· ἀντὶ μῆς
ἐστὶ χαλεπώτατος καὶ ταυτοῦ τ
ὑπερηφανίας πάθος:

Καθεζόμενος ἐν τῷ κελλίῳ σου,
μὴ ἀλόγιστον ποιήσῃς σου τὸ
ἔργον καὶ ἀρπάσας ἐπλήρω-
μένον· ὁ ἀσκόπως τρέφησιν
ὁδοιπορῶν, ματαιοπονήσει·
ἀλλὰ κτῆσαι ἐργασίαν ἀγαθήν·
συνάγαγε σου τὰμ μοῦ· πρὸ ὀφ-
θαλμῶν ἔχε τὴν τελευταίαν
τοῦ θανάτου ὥραν· μνήσθητι
τῆς τοῦ κόσμου ματαιότητος
ὡς ἀπατηλή ἐστιν· ὡς ἄστατος·
ὡς οὐδαμινή· ἐν μόνῳ τοῦ φρι-
κτοῦ λόγου θεσίου τὴν συμφοράν.
ὅπως μέλλουσιν οἱ πικρόφο-
ρολόγοι κατὰ τὰ δὸς περὶ ταύτην

τὰς πράξεις ἡμῶν· τοὺς λό
γους· τὰς ἐνθυμήσεις· ἃς αὐ
τοὶ μὲν ὑπέβαλλον· ἡμᾶς δὲ
ὑποδεχομένους εἶχον· μνη
μόνευε καὶ τῶν ἐν τῷ ᾅδῃ κο
λάσεων· καὶ πῶς ἄρα εἰσὶν αἱ
ἐκεῖσε κατακλεισθεῖσαι ψυχαί·
ἐν ποίῳ φόβῳ· ἢ ποίᾳ ὀδύνῃ
καὶ προσδοκίᾳ· μνημόνευε
καὶ τῆς μεγάλης καὶ φοβερᾶς
ἡμέρας· τῆς κοινῆς φημὶ ἀνα
στάσεως καὶ πρὸς θεὸν παρα
στάσεως· τῆς τελευταίας ἀπο
φάσεως τοῦ ἀπαραλογίστου
κριτοῦ· λογίζου τὴν αἰσχύνην
τὴν καλυπτομένην τοὺς ἁ
μαρτωλούς· τὸ ὄνειδος· τὸν
ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως· τὸ
ἀποξενωθῆναι τοῦ θεοῦ· τὸ ἀπορ

ρίφημαι εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ·
εἰς τὸν ἀτελεύτητον σκώληκα·
εἰς τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές· ὅ
που ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων· ποῦ γε ἄλλα κο
λαστήρια πάντα ἀνιαρὰ ὁρῶν
μὴ διαλείποις· καὶ ἀλαλαγμοῖς
δακρύων καταβρέχε σου τὰς
παρειάς· τὴν ἐσθῆτα· τὸν τό
πον ἔνθα καθέζῃ· ταύταις ἐπὶ
ταῖς ἐννοίαις, πολλοὺς ἑώρα
κα δακρύων πλῆθος πολὺ
κτησαμένους· καὶ πένθος δρεῖ
τὸν ἑαυτοῖς περιποιησαμένους·
καὶ πάσας τὰς τῆς τύχης διωγ
μὰς θαυμαστῶς ἐκκαθάραντ·
ἀλλὰ καὶ τῶν τοῖς δικαίοις ἀ
ποκειμένων ἀγαθῶν ἐννοοῦ· τῶν
ἐκ δεξιῶν τοῦ Χριστοῦ παράστασιν·
τὴν ἀχοσημένην ἡμῖν φωνὴν τοῦ

δὲ ἀπὸ τοῦ. τὴν κληρονομίαν
τῆς οὐρανίου βασιλείας. τὰς
ὑπερμέτρους δωρεάς. τὸ φῶς
ἐκεῖνο τὸ γλυκύτατον. τὴν
χαρὰν τὴν τέλος οὐκ ἔχουσαν.
τὴν μηδέποτε διακοπτομέ-
νην. τὰς μονὰς ἐκείνας τὰς
αἰωνίους. τὴν μετὰ ἀγγέλων
διαγωγήν. τὰ ἄλλα πάντα
τὰ ἐπηγγελμένα τοῖς φοβου-
μένοις τὸν κύριον. οὗτοι οἱ δια-
λογισμοί σου διαταττέσθωσαν
σοι. συγκαθιδρύτωσαν καὶ
συναναπαυέτωσαν. ὅρα μὴ ἐ-
πιλάθῃ τούτων ποτέ. ἀλλ' ὅ-
που ὥσπερ ἂν ᾖς, τῆς τούτων
μνήμης μὴ ἐξαγάγῃς σου τὸν
νοῦν. ἵνα καὶ οἱ πονηροὶ φύ-
γωσι λογισμοί. καὶ ὁ δράκων

στεως θείας ἀπεπληρωμένος
ἔση. ἡ δὲ μὴ ταύταις ταῖς ἐρ-
γασίαις καὶ ἠσφαλισμένη ἡ
ψυχή. καὶ μὴ ταύταις ταῖς ἐμ-
μονίαις τετειχισμένη, ἡσυχία(ν)
κατορθῶσαι οὐ δύναται. πη-
γὴ γὰρ ὕδωρ οὐκ ἔχουσα, μα-
την ἐπιφέρεται τὸ ὄνομα.
καὶ αὕτη δὲ ἡ πολιτεία, τοῖς
ἐν ἡσυχίᾳ μὲν νενομοθέτηται.
μὴ ἀργίαν ὅσον δυνάμεις. ἀγρυ-
πνίαν τε καὶ χαμευνίαν. καὶ
ἄλλην πᾶσαν κακοπάθειαν διὰ
τὴν μέλλουσαν ἀνάπαυσιν. ἡ
οὐ γὰρ ἄξια φησὶ τὰ παθή-
ματα τοῦ νῦν καιροῦ, πρὸς
τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀπο-
καλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἐξαι-
ρέτως δεῖ προσέχειν καθαρᾷ

σχεδὸν εἰπεῖν ἀπαύστως καὶ ἀ
διαλείπτως. αὕτη τεῖχος ἐστὶν
ἀσφαλές. αὕτη λιμὴν ἀΐδιος.
ἀρετῶν φυλακτήριον. προσευ
χὴ, θεοῦ ὁμιλία. παθῶν ἀναι
ρέσεις. ψυχῆς ἀτονία. νόσου
καθαρτήριον. κεκμηκότων
ἀνάπαυσις. πενθούντων
παράκλησις. τῶν ἀοράτων
θεωρός. τῶν ἐπιθυμιῶν
πληροφορία. τῶν ἀγγέλων
διαγωγή. τῶν καλῶν προτρο
πή. τῶν κακῶν ἀποτροπή.
τῶν ἐλπιζομένων ὑπόστασις.
ταύτης τῆς βασιλίδος τῶν ἀρε
τῶν ἐπιλαβοῦ ἀσκηταὶ πάσῃ
δυνάμει. καὶ προσεύχου ἡμέρας
καὶ νυκτός. ἐν ἀθυμίᾳ καὶ εὐ
θυμίᾳ. προσεύχου δὲ ἐν φόβῳ
καὶ ἐν τρόμῳ. μὴ φαλίωτε καὶ

ἐγρηγορότι τῷ νῷ· ἵνα δεκτι-
κὴ ἔσται ἡ προσευχή σου· ὀφ-
θαλμοὶ γάρ φησι κ(υρίο)υ ἐπὶ δικαίους
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· ὃ τοῦ
Μὴ ἀπιστῶμεν τῇ γεέννῃ μὴ ἀπατη- Χρ
τοί· ἵνα μὴ ἐμπέσωμεν εἰς αὐ-
τήν· ὁ γὰρ ἀπιστῶν ῥᾳθυμότερο[ς]
γίνεται· ὁ δὲ ῥᾳθυμῶν, εἰς αὐ-
τὴν ἀπελεύσεται πάντως· ἀλ-
λὰ καὶ πιστεύωμεν ταύτῃ ἀναμ-
φιβόλως· καὶ συνεχῶς διαλε-
γώμεθα περὶ αὐτῆς· καὶ οὕτω τα-
χέως ἁμαρτήσομεν· τῶν γὰρ τοιού-
των λόγων ἡ μνήμη καθάπερ τι
φάρμακον ἰσχυρόν, πᾶσαν κα-
κίαν ἀποσμῆξαι δυνήσεται·
συνεχῶς τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἐνιζα-
νουσα· ἂν γὰρ ὠμὸς καὶ ἀνε-
λεήμων ᾖ, ἀναμνησθήτω τῶν
παρθένων ἐκείνων· αἳ τῶν

τῶν λαμπάδων αὐτῶν
σβεσθεισῶν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἔλαιον τοῦ νυμφῶνος ἐξέπε
σον· καὶ ταχέως ἐσκφῖ χάριτος·
ἂν ἀρπάσαι κουληθῆς, ἀκού
σον τοῦ δι(καίου) καὶ θ(εο)ῦ λέγοντος·
δήσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ πό
δας, ἐκβάλλετε αὐτὸν εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· καὶ ταύ
την ἐκβαλεῖς τὴν ἐπιθυμίαν·
ἂν μέθυσιν καὶ τρυφὴν ἐπιθυ
μῆς, ἄκουσον τοῦ πλουσίου
λέγοντος· πέμψον Λάζαρον· ἵ
να ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ κατα
ψύξῃ τὴν τηγανιζομένην γλῶ
σσαν· καὶ οὐ τυγχάνοντος τῆς αἰ
τήσεως, καὶ θᾶττον ἀποστήσῃ
τοῦ πάθους· ἂν πορνείας ἔχῃς ἐπι
θυμίας πονηράς, ἐὰν μὸν ἦ...

κολάσεως ὡς ὁ σκότος ἐκείνης τὸ πῦρ· καὶ
τοῦτο καταισχύνεσθαι οἱ χριστιανοί.
σκότος δὲ ἐκείνης καὶ πῦρ μὲν ἦν· τὸ
ἐκ τοῦ θεοῦ ἀπωσθῆναι καὶ ἀτιμωθῆναι
ἀναχωρῆσαι, πόση κόλασις.
οὐκ ἔστι παραστῆσαι ἐπὶ παραστῆσαι
λόγῳ τὸ πάθος οὐκ ἔστιν· εἰ γὰρ οἱ
οἱ τὸ φῶς τὸ ἡλιακὸν μὴ θεώμενοι,
παντὸς πικροτέραν θανάτου
ἡγούμενοι ζωήν, τί παθεῖν
εἰκὸς ἡμᾶς ἀποστερηθέντας
τοῦ φωτὸς ἐκείνου· τί δὴ καὶ
ζῶμεν καὶ ἀναπνέομεν καὶ
ἐσμέν, ἂν τῆς θεωρίας ἀπο-
τύχωμεν ἐκείνης· ἂν τὸν δὲ
ποτνίων τὸν ἡμέτερον, μηδεὶς αἱ
ἡμῖν τότε συγχωρήσῃ θεάσασθαι:

Οὗτινος ἡ καρδία μὴ κατατείνῃ,
σκηνὲ αὐτοῦ ἐπὶ διὰ τολμηρὸς θεοῦ
ἀθετήσας ἡ ἀμέλεια· καὶ ἐμοὶ

ἐν ἀρτίᾳ ἀποδοχῇ, οὐ γὰρ ἂν
ἐστὶν ὁ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ
ἄξιος τοῦ ἀκοῦσαι· μακά
ριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅ
τι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται:
Ὥσπερ τοὺς ἀθλητὰς οἱ τῶν ἀ
γώνων κάματοι τοῖς στεφά
νοις προσάγουσιν, οὕτω καὶ
τοὺς χριστιανοὺς ἡ διὰ τῶν πει
ρασμῶν δοκιμασία πρὸς τὴν
τελειότητα ἄγει, ἐὰν μετὰ τῆς
πρεπούσης ὑπομονῆς, μετ' εὐχα
ριστίας πάσης τὴν οἰκονομου
μένων παρὰ τοῦ κυρίου καταδε
ξώμεθα. Πένης εἶ, μὴ
ἀθυμήσῃς· ἀλλ' ἔχε τὴν ἐλ
πίδα πρὸς τὸν θεόν· μὴ γὰρ
οὐκ οἶδεν ἐκεῖνος τὴν στενωσίν σου;
ἔχει τὴν τροφὴν διὰ χειρός· καὶ

προσείλκυσε τὴν δόσιν· ἵνα σὺ
δοκιμασθῇς τὸ ἐπιεικὲς καιρόν· ἵνα
καταφρονηθῇ τὴν ἡμῶν μέν, ἐμμέ-
ταις τῶν ἀκολάστων καὶ τῶν
ἀτιμωμένων μένειν ὁμοία· νο-
σεῖς; ἀθύμει· ὅτι οὐ φανταστικὸς
ποιεῖ δάκρυα· πτωχεύεις; ἀφεραι
μου· ὅτι Λαζάρου σε τὰ φαθὰ
διαδέξεται. ἀτιμάζῃ διὰ
τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ; μακάριος
εἶ· ὅτι σὺν αἰσχύνῃ σε δόξῃ
ἀγγέλων μετὰ πληθυνθήσεται· οἰ-
κέτης εἶ; εὐχαρίστει καὶ οὕτως·
ἔχεις τὸν σεαυτοῦ ταπεινότερον·
εὐχαρίστει ὅτι ἔμορος ὑπερέχεις·
ὅτι μὴ ἐν τῷ μύλωνι καταδε-
δίκασαι· ὅτι μὴ πληγὰς λαμ-
βάνεις· οὐδὲ μὴ σοὶ λέγεται μὴ αἰ-
τοῦ ἀχαριστίαν ἀφορμαί. εὐλω

ἀδίκως κολάζῃ; τί τῶν με-
λλόντων ἐλπίδι χαῖρε· δικαί-
ως κατεδικάσθης; καὶ οὕτως
ἀχαρίστει· ὕβρισέ σε ὀργισθεὶς
ὁ δεῖνα; στῆσον τῇ σιωπῇ τὸ κα-
κόν· καὶ μὴ ὥσπερ αἷμα τὴν
ἐκείνου ὀργὴν μετὰ τὴν ἰδίαν καρ-
δίαν ὑποδέξαι, τοσοῦτον ἐμαυ-
τὸν μὴ διὰ τῆς ἀντιπονοίας ἀντι-
δόντας τὸ ἐνεχθέν· ἐκεῖνος ἐ-
λοιδόρησέ σε; σὺ εὐλόγησον· ἐτύ-
πτησεν ἐκεῖνος; σὺ ὑπομένο·
διαπτύσας καὶ τὸ μηδὲν ἡγεῖταί
σε; σὺ ἔννοιαν λάμβανε σεαυτοῦ
ὅτι ἐκ γῆς ὑπέστης· καὶ μετὰ τὴν
πάλιν ἀναλυθήσῃ· ἀφανῆ σε
εἶπε καὶ ἄδοξον καὶ μηδένα
μηδαμόθεν; σὺ καὶ τὴν ἀπεκ-
ποδὼν σεαυτόν· οὐκ εἶ σὲ μικρό-
τερος τοῦ πρὸς ἡμῶν ἀκροατῶν.

ὃς ταῦτα ἑαυτὸν ἀπεκάλει·
ἀμαθῆ καὶ πτωχόν; οὐ καὶ σκώ-
ληκα σεαυτὸν φησί· καὶ ἀπὸ
κοπρίας ἔχειν τὴν γένεσιν· ταῦ-
τα τοῦ Δαυὶδ λέγων ῥήματα· τούτῳ
πρόσθες καὶ τὸ τοῦ Μωϋσέως
καλόν· ἐκεῖνος ὑπὸ Ἀαρὼν
καὶ Μαρίας λοιδορηθεὶς, οὐ κατ'
αὐτῶν ἐνέτυχε τῷ Θεῷ· ἀλλὰ
προσηύχετο ὑπὲρ αὐτῶν· καὶ
σὺ τοίνυν ἐάν τις ἐγκλήματά σοι προ-
σάπτῃ· εἰ μὲν ἀληθῶς λέγει, κα-
ταδέξαι τὴν ἀλήθειαν· εἰ δὲ
ψεύδεται, τί πρὸς σὲ τὸ λεγό-
μενον· μήτε πρὸς ἐπαίνους
χαυνωθῇς τοῖς ὑπὲρ τὴν ἀλή-
θειαν, μήτε πρὸς ὕβρεις ἀγριαί-
νῃς τὰς οἰκ[illegible]τομένας σου·
τί δέ σε ταράττει ἡ προσηγορία

τοῦ περὶ μνήμης θανάτου· μνήσθητι τῆς φύ-
σεως σεαυτοῦ ὅτι γυμνὸς εἰς
τὸν κόσμον ἐξῆλθες γυμνὸς
καὶ ἀπεχάσῃ· τί δὲ γυμνοῦ
πενιχρότερον· οὐδὲν ἢ κοινὸν
δεινόν· οὐ τὸ πένεσθαι ἐπονεί-
διστον· ἀλλὰ τὸ μὴ φέρειν εὐγε-
νῶς τὴν πενίαν· τί ὀργῆς ἀ-
φρονέστερον· ἐὰν μάθῃς ἀόρ-
γητος, ἢ ἀμύνας τὸν ὑβρίσαντα·
ἔργῳ τὴν σωφροσύνην ἐπιδεί-
ξαι μου:: περὶ βασιλ(είας) κεφ(άλαιον) ιε΄::

Ὁ ἐνδυναμώσας τοὺς ἄπορας, ἐν-
δυναμώσει τὴν σὴν ἀγάπην ἀδελ-
φέ· καὶ δώῃ ἡ βισιώ ἐσοῖμ πρὸ ἰκῶν
τοῦ σωιδμαι ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
σου· σὺ οὖν φύλαξαι ἀπὸ ἀργο-
λογίας τὴν γλῶσσαν· καὶ ἀπὸ ἡ-
δονῆς τὴν κοιλίαν· καὶ ἀπὸ

περὶ ὁ ἐξισμοῦ τοῦ πλησίον. τὸ
ἀπορρῆσαι ἅπασαν. τὸ αὐτῇ φιλίαν.
τὴν μετὰ πάντων ἀγάπην. καὶ
τὸ πάντοτε ἔχειν τὸν θεὸν ἐν τῷ
νῷ. μνημονεύων πάντοτε ὀφθή-
σῃ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ. ταῦ-
τα ἔχε ἐν ἑαυτῷ. καὶ ποιήσει ἡ
γῆ σου ἀνὰ ἑκατὸν καρπὸν τῷ
θεῷ. πνευματικὸν κτήσασθαι ἀ-
χαρισίαν ἀφ' ἃς πάντα. καὶ ἡ δύ-
ναμις τοῦ ὑψίστου ἐπισκιά-
σει σοι. καὶ τότε εὑρήσεις τὴν
ἀνάπαυσιν:

Ἐκ τῶν περὶ νήψεως κεφαλαίων Ἡσυχίου:

Ἡ ἦτις ἐστί, μέθοδος πνευματικὴ ἐμ-
παθῶν νοημάτων καὶ λόγων
καὶ πονηρῶν ἔργων, παντελῶς
τὸν ἄνθρωπον σὺν θεῷ ἀπαλλάττουσα,
χρονίζουσα καὶ προθύμως ὁ

δεδομένην· γνῶσιν τε ἀσφαλῆ
θ(εο)ῦ τοῦ ἀκαταλήπτου χαρίζε
ται καθόσον ἐφικτόν· καὶ μυ
στηρίων θείων καὶ ἀποκρύφ(ων)
ἀποκρύφως λύσιν· ὑπάρχει
τε πάσης ἐν τῷ λόγῳ θ(εο)ῦ παλαι
ᾶς τε καὶ νέας διαθήκης ποιητι
κή· καὶ τῶν τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ
μέλλοντος αἰῶνος παρεκτι
κή· αὕτη δὲ κυρίως ἐστὶν ἡ
τῆς καρδίας καθαρότης· καὶ
τις διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν
καλλονὴν αὐτῆς· ἢ κυριώτε
ρον εἰπεῖν διὰ τὴν ἀπροστε
ξίαν καὶ ἀμέλειαν ἡμῶν, ἀπο
μίζει σήμερον πάνυ ἐν μο
νάχοις· ἣν ὁ Χ(ριστό)ς μακαρίζει λέ
γων· μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ

καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν θ(εὸ)ν ὄ-
ψονται· τοιαύτη κοινῶν ὅσαι,
πολλοῦ φράζεται:·
Σύστημα θαλασσῶν, ὕδωρ πο-
λύ· σύστημα δὲ καὶ κραταίω-
μα νήψεως καὶ μηκ φαλιότη-
τος καὶ τύχη κακὸς κατὰ βάθους
ἡσυχίας· καὶ ἀνιώατος θεω-
ριῶν ἐξαισίων τε καὶ ἀπορ-
ρήτων· καὶ παντὶ μωμονικῆς
ταπεινώσεως καὶ εὐθύτη-
τος καὶ ἀγάπης, μὴ τις ἀκρ(ε)·
καὶ κ(ύρι)ε ἰ(ησο)ῦ χ(ριστ)ὲ χωρὶς λογισμῶν
ἄλλ(ων)· καὶ τοῦτο στενῶς καὶ
πυκνῶς· καὶ διηνεκῶς καὶ
πονικῶς καὶ μὴ περικακ(εῖν):·
Νῆψις ἐστὶν, ἔμμονος λογισμοῦ
πῆξις καὶ στάσις αὐτοῦ ἐν
πύλῃ καρδίας· ὃς τοὺς ἐρχομ(έν)ους

λογισμοῖς κλέπτας ὁρᾶν καὶ ἀ-
κούειν τί μὲν λέγουσι· τί δὲ ποι-
οῦσιν μοιχοὶ φόνιοι· καὶ τίς ἐστιν ἡ
ἐπιλυφθεῖσαν καὶ ἀσχολία τῆς σαρ
μορφὴν παρ' αὐτῶν· καὶ πειρω-
μένη δι' ἑαυτῆς φανταστικῶς
ἀπατῆσαι τὸν νοῦν· ταῦτα
γὰρ φιλοπονούμενα, τὴν πα-
ραν τοῦ νοητοῦ πολέμου, ὅσοι
ἀγωνικῶς ἀγῶν ἡμῖν ἐὰν θέ-
λωμεν δεικνύουσιν:
Τὸ δὲ πῶς σοι τρόπους ἐστὶ τὸ κατ' ἐ-
μὲ μήτε ἕως τέως, καθαρίζειν
τὸν νοῦν ἀπὸ λογισμῶν ἐμπα-
θῶν καὶ τ' ὀλίγον, ἰδοὺ σημαίνω
σοι αὐτοῖς ἀκόντια ὡς λέγεις
καὶ ἀποσοικίλως οὐκ ὀκνήσω·
οὐ γὰρ ἔκειμαι ἐν τοῖς τοῦ πολέ-
μου διηγήμασιν ἐν τῷ δὲ τῶν λό-
γων, κρύπτει τὴν ὠφέλειαν

διὰ τῶν λέξεων· καὶ μάλιστα
τοῖς ἁπλουστέροις· σὺ δὲ τέκνον
Τιμόθεε φησί, προσέχουσαν
μαστιμώσκεις:·
Εἷς οὖν τρόπος μετεωρισμοῦ, τὸ τὴν
φαντασίαν τοῦ κ(αὶ) ἀποσκοτεῖν
ἤγουν τὴν προσευχήν· διὰ τὸ
μὴ δύνασθαι τὸν σατανᾶν χω-
ρὶς φαντασίας κλοπὴν σημειοῦν δη-
μιουργεῖν· καὶ ὥσπερ ἀδελφὰ κινεῖν
τῶν μὲν πρὸς ἀπαντῆσαι τὰ ἀλλά:·
Ἕτερος δὲ τὸ ἄχρι τὴν καρδίαν
καθέως διαστέλλοντος σιωπῶν-
τα καὶ ἡσυχάζουσαν, αὐτοῦ
τοὺς λόγους καὶ ἄρχεσθαι:·
Ἄλλος, τὸ τὸν χριστὸν εἰς συνήθειαν
σιωπῶς ὥσπερ καλεῖν ὄντα
πάντα πωσεῖ καὶ ποιεῖν:·
Ἕτερος δὲ τρόπος, τὸ μὴ μαν-
θάνειν αὐτὸν ἃ διαλέγεται

ἐν τῇ ψυχῇ· αὗται πᾶσαι αἱ ἐρ-
γασίαι ἀγαπητέ, τὰς πονηρὰς
ἐμμονίας δίκην τοῦ χωρῶν κω-
λύουσιν:·

Ἐὰν πρὸς ὀλίγον τῶν παθῶν
τὰς αἰτίας ἐκκόψαντες τοῖς
πνικοῖς ἐνασχοληθῶμεν θε-
ωρήμασι· καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ δια-
τρίψωμεν αὐτὸ τοῦτο ἔχοντες
ἔργον, εὐχερῶς πάλιν ἐπὶ
τὰ τῆς σαρκὸς πάθη περιτρε-
πόμεθα· καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐκεῖθεν
καρπωσάμενοι, ἢ σκότωσιν
τοῦ νοῦ παντελῆ καὶ ἐπὶ τὰ
ὑλικὰ ἐκτροπήν:·

Δεῖ τὸν ἁγνιζόμενον ἔνδον,
κατὰ τὸν [illegible] χρόνον ἔχειν
ταῦτα τέσσαρα ταῦτα· ταπεί-
νωσιν· προσοχήν τε ἄκραν,
ἀντίρρησιν καὶ προσευχήν.

καὶ ταπείνωσιν μου, ὅτι πρὸς
ὑπερηφάνοις ἀντιθέτοις τὴν
ταπείνωσιν ἐστὶν αὐτῶν ἡ πάλη.
ἵνα τὴν βοήθειαν χυ ἐν χερσὶ
καρδίας ἔχῃ. διὰ τὸ τὸν κν
ὑπερηφάνοις μισεῖν. προσο-
χὴν δέ, ἵνα ἀεὶ ποιῇ τὴν ἑαυτ(οῦ)
καρδίαν, μηδὲ ἕνα λογισμὸν ἔ-
χειν κἂν δῆθεν ἀγαθὸς φαίνηται.
ἀντίρρησιν δέ, ἵνα ὅπημικα
ὀξέως γνοὺς τὸν ἐλθόντα, ἀ-
θυμὸς μετ᾽ ὀργῆς ἀντιλογήσηται τῷ
πονηρῷ. καὶ ἀποκριθήσομαι
τοῖς ὀνειδίζουσί μοι λόγον. κ(αὶ)
οὐχὶ τῷ θῷ ὑποταγήσεται ἡ
ψυχή μου; εὐχὴν δέ, ἵνα μετὰ
τὴν ἀντίρρησιν, εὐθὺς ἐκ βα-
θέων καρδίας κραυγάσῃ πρὸς
χν στεναγμῷ ἀλαλήτῳ. καὶ
τότε αὐτὸς ὁ ἀγωνιζόμενος

βλέπεσθαι τὸν ἐχθρὸν λυόμενον
τῷ ἁγίῳ καὶ προσκυνητῷ ὀνό-
ματι τοῦ Ἰησοῦ, ὡς χοῦν ὑπὸ ἀνέμου.
ἢ ὡς καπνὸν ἐκλείποντα μετὰ
τῆς φαντασίας αὐτοῦ:·

Ἀλλ' οὐ δυνάμεθα ὅμως νικῆσαι φαν-
τασίαν δαιμονικὴν ὡς ἤδη δι' ἑαυτῶν
μόνων· μήποτε τούτω θαρρήσωμεν.
πανοῦργοι γὰρ ὄντες καὶ ἡττᾶσ-
θαι ὑποκρίνονται· ἀλλόθεν
διώκειν ὁδοὺς ἐξ ἰάσεως ὑποσκε-
λίζοντες· τῇ δὲ Ἰησοῦ ἐπικλήσει,
ἀήττητοι καὶ δολιώσασθαί σε, οὐ-
δὲ πρὸς ὥραν ὑπομένουσιν:·

Καρδιακῆς ἡσυχίας ὡς οὐ τῷ τύπῳ
τελειώσεις φυλάξας ἀθλῶν, τὸν μι-
κρὸν ζωΰφιον ἢ ἀράχνην ἐρῶ σοι
ἔχε· καὶ μὴ ἀποσάλευτον ἔχε ὡς
τὸ ὑπόδειγμα· εἰ δὲ μή, οὔπω
ὡς δεῖ ἡσυχάσεις ὁ νοῦς· κακῶν

μόνη, μία κρᾶσις μιᾶς θεαρχίας. Σὺ
δὲ ἁγνὴ οὕτως ὡς αὐτὴ εὐτυχεῖ προμῶ
ἠσπάζες, οὕτω ἀνασηκτεῖν ἡμᾶς
ἀπὸ μητρὸς καὶ ὑλώμια. καθὼς
φόνον μακαρίζει ὑπὸ τοῦ πνς τοῦ
ἁγίου διὰ παντὸς:

Ὡς οὐ δυνατὸν τὴν ἐρυθρὰν θάλασ-
σαν ἐν τῷ στερεώματι ὀφθῆναι
μέσον ἀστέρων· καὶ ὡς οὐκ ἔνι
ἄνθος ἐν γῇ περιπατοῦντα μὴ ἀνα-
πνέειν τὸν ἀέρα τοῦτον, οὕτως
ἀδύνατον καθαρίσαι τὴν ἡμῶν
καρδίαν ἐξ ἐμπαθῶν νοημάτων.
καὶ ἀποδιῶξαι μὴν τοὺς ἐχθροὺς
ἐξ αὐτῆς, ἄνευ συχνῆς ἐπικλή-
σεως ἰυ χυ:

Ἐὰν μὲν ἅπαντας μου φρονήματος
καὶ μνήμης θανάτου· καὶ αὐτὸ
μεμνητίας καὶ ἀντιρρήσεως καὶ
ἐπικλήσεως ἰυ χυ τὰς διατριβ

παρ᾽ ὧν τότε ποιήσεις ἐν τῇ καρδίᾳ.
καὶ τὴν ἀσέμνων μου ἀλλὰ χαρο-
ποιὸν καὶ τερπνὴν ὁδὸν τῆς με-
τανοίας καθημέραν μαθητού-
των τῶν ὁπλῶν ὁδηγίας μὴ φον-
τως, τῆς θεωρίας ἀγγελίας ἀγγέλων με-
λάσῃ· καὶ φωτισθῇ σῇ καθε-
μυστήρια περὶ χριστοῦ· περὶ ὧν οἱ
θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς
γνώσεως ἀπόκρυφοι· ἐν ᾧ
κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς
θεότητος σωματικῶς· ἀγαθη-
θήσῃ γὰρ περὶ Ἰησοῦ, ὅτι πνεῦμα ἀ-
πομένει ἐφήλατο σῇ ψυχῇ· περὶ οὗ
μονοῦ ἀμφοῦ διὰ δουχεῖται ὁρᾶν ἀ-
νακεκαλυμμένῳ προσώπῳ.
οὐ δὲ εἴτε γὰρ φησὶ λέγει κύριος, ἐν·
μὴ ἐμπιπλεῖ· δηλαδὴ κα-
καὶ ὧν μυστικῶς τὸν ζητοῦντα:

Οὕτω χὲ ἡ φαντασμάτων πορρησία,
ὡς ἰὸν ἀσπίδος· καὶ ἐκτρέπε-
σθαι τὰς πολλὰς συντυχίας, ὡς
ὄφεως καὶ γεννήματα ἐχιδνῶν·
δυνάμεναι ταῦτα σφοδρῶς ἐσ-
κλήθειν τάχιον τοῦ ἰδίου πολεμ-
καταπιῆσαι τελείως· καὶ κατα-
γαγεῖν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς ὑψη-
λῆς χαρᾶς τῆς ἀπὸ καθαρότητος
τῆς καρδίας. αὐτίκα γὰρ τῷ πορ-
νευομένῳ ἀθέατος λήθη τῇ προσοχῇ,
ὡς ἐπὶ πυρὶ ὕδωρ· καὶ πολέμιος
αὐτῆς καθ᾽ ἑαυτὴν κραταιὸς τυγχά-
νει· ἀπὸ τῆς λήθης, γὰρ ἀμελεῖ
κατασπεύδομεν· ἐκ δὲ ἀμελείας, γὰρ
καταφερόμενοι καὶ ἐπιθυμίαν αὐτῶν
καὶ ἐπιθυμίας ἀτόπους· καὶ
πάλιν ἐπιστρέφομεν γὰρ τὰ ὀπί-
σω, ὡς ὁ προσκυνῶν ἐπὶ τὸν ἴ-
διον ἔμετον· φύγωμεν τοίνυν

τὴν παρρησίαν ὡς ἰὸν θανατ.
τὸ δὲ κακὸν πνεῦμα τῆς λήθης
καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς, ἰᾶται ἀκριβ(ὴς)
λίαν μόνος φυλακή. καὶ συνεχὴς
προσμονὴ ἐπίκλησις τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ. χωρὶς γὰρ αὐτοῦ οὐ δυνά-
μεθα ποιῆσαι οὐδέν:·

Ὥσπερ ὁ ὑετὸς ὅσον πλείων ἐπὶ
τῆς γῆς καταφέρεται τοσοῦτον
καὶ τὴν γῆν ἀναπαλύνει, οὕτω
καὶ τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρ' ἡμῶν ἐπικαλού-
μενον χωρὶς λογισμῶν. ὅσω
πυκνότερον αὐτὸ ἐπικαλού-
μεθα, ἀναπαλύνει τὴν γῆν τῆς
καρδίας ἡμῶν. καὶ χαροποιεῖ
καὶ εὐφραίνει:·

Ὥσπερ παιδίον ἔτι μικρὸν καὶ
ἀπόνηρον, φαντασιοποιὸν
τι μάγου βλέπον ἥδεται. καὶ ἀκο

λου διὰ τῶν φαντασιοκοπῶν ἐξά-
κακίας καὶ ἀπανουργίας, οὕ-
τω καὶ ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἁπλῆ τις
οὖσα καὶ ἀγαθή, οὕτως ὑπὸ τοῦ
ἀγαθοῦ δεσπότου αὐτῆς κτισθεῖ-
σα, ἥδεται ταῖς προσβολαῖς
τοῦ διαβόλου ταῖς φαντασίαις κ.
καὶ ἀπατωμένη προστρέχει
ὡς καλῷ τῷ χαιρομένη· ὡς ἡ πε-
ριστερὰ τῷ ἐπιβούλῳ τῶν ἑ-
αυτῆς τέκνων· καὶ οὕτω μί-
γνυσι τοὺς ἑαυτῆς λογισμοὺς,
τῇ φαντασίᾳ τῆς δαιμονιώ-
δους προσβολῆς· καὶ βου-
λεύεται ὥσπερ μετ' αὐτῆς, τί
δεῖ μεθοδεῦσαι τοῦ εἰς ἔργον
ἀγαγεῖν τὸ ὀφθὲν αὐτῇ ὡραῖον.
καὶ τότε εἰς συγκατάθεσιν
ἐλθοῦσα, εἰς ἔργον λοιπὸν
ἄγει διὰ τοῦ σώματος, τὸ ὀφθὲ-

αὐτῇ ἀφορμὴν μὲν κατὰ διωγμοῦ.
φέρει ἑαυτῆς κατάκρισιν:·

Αὕτη ἡ τέχνη τοῦ πονηροῦ. καὶ
μετὰ τούτων τῶν μελῶν φάρ
μακα ἀφ' ὧν πᾶσαν τιχλω. καὶ διὰ
τοῦτο οὐκ ἔστιν ὡς σφαλῶς πρὸ
θέρας πολλῆς πολεμικῆς τοῦ
μοῦ, ὥσπερ ἔρχεσθαι ἐαυτοῖς λο
γισμοὺς ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν
μαλίστα· ὅσῳ δὲ ἀκμὴ ἡ τοῦ
χὶ ἡμῶν, τέρπεται ταῖς δαι
μονιώδεσι προσβολαῖς καὶ
ἥδεται· καὶ ἀκολουθεῖ αὐτοῖς.
ἀλλὰ χρὴ μόνον νοεῖν αὐτούς.
ἐν αἰθιοσκόπτειν ἐξ ἀναδό
σεως καὶ προσβολῆς. ὅταν
δὲ χρονίσας ὁμοιοῦται τὸ θαυ
μαστὸν τοῦτο ἔργον δοξάσκη
θῇ καὶ νοήσῃ καὶ σμήξῃ αὐ

διακοπτωμένηται τοῦ πολέμου
τοῦ ἀλαθήτως τε ἐμ ὀφθῶν τούτου
καὶ ὡς ὁ προφήτης φησὶ τοῦ
ἀχέρως δύνασθαι αὐτῶν κρα
τεῖν τὰς μικρὰς ἀλώπεκας, τό
τε μὲν ἐπιστήμης ἐὰν ἔσω εἰσέρχε
σθαι ἔνδον καὶ πολεμεῖν σὺν
χῶς αὐτοῖς. καὶ διελέγχειν αὐτοὺς
καὶ καταργεῖν:·

Πτερῶμεν δὲ μαλογισμὸν ἔχειν
ἐν σῇ καρδίᾳ μὴ ἄλογον μὴ
ἄλογον· ἵνα οὕτως ῥαδίως
ἐπιγινώσκῃς τοὺς ἀλλοφύλους·
ἤγουν τοὺς τῶν αἰγυπτίων πρω
τοτόκους:·

Νῆστις ἔοικε τῇ τοῦ ἰακὼβ κλί
μακι ἐφ' ἧς ὁ θεὸς ἐπὶ καιρῶς καὶ
ἄγγελοι ἀναβαίνουσιν· ἀνα
βαίνε γὰρ ἐξ ἡμῶν πᾶν κακὸν

αὕτη γὰρ ἐκκόπτει πολυλογίας·
λοιδορίας· καταλαλιάς· καὶ πάντα
τῶν αἰσθητῶν κακῶν τὸν κατάλογον·
οὐκ ἀνεχομένη ἡ διάνοια ταῦτα οὐδὲ πρὸς
ὀλίγον ὑστερεῖσθαι τῆς οἰκείας γλυκύτητος:·

Ταύτην προθύμως ἀδελφοὶ μετίωμεν.
καὶ ἐν ταῖς θεωρίαις ἑαυτῶν καθαρᾷ
διανοίᾳ σὺν Χριστῷ Ἰησοῦ ποιώμενοι· καὶ
μνώμενοι τὴν θεωρίαν τῶν ἁμαρτιῶν
ἡμῶν καὶ τοῦ βίου τοῦ προτέρου· ἵνα
τῇ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν μνήμῃ συν-
τριβόμενοι καὶ ταπεινούμενοι, ἀ-
διαπαυστὶ ἀσπαζόμενοι τὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν νικῆσαι δυνηθῶμεν τὸν ἀόρατον πό-
λεμον· στερηθέντες γὰρ τῆς Ἰησοῦ βοη-
θείας διὰ ὑπερηφανίαν ἢ φιλαυτίαν.
ἢ κενοδοξίαν, ἐστερήθημεν καθα-
ρότητος καρδίας· δι᾽ ἧς γνωρίζεται
ἡμῖν Θεός· αἴτιον γὰρ ὡς ἡ ἀπόδει-
ξις, τοῦ δ᾽ ἀτέρου τὸ πρότερον:·

Ἀρξώμεθα δὲ οὖν τοῦ ἔργου. ὧ-
των ὑπὲρ ἡμῶν ἀκολούθως προκόπτον-
τες, αἱρήσομεν ὅτι οὐ μόνον μὴ ἀγα-
θῶν ἐλπίς· ἀλλὰ καὶ κεκαινωπο-
τις· καὶ τιμῶσις ἐσωτέρα· καὶ
πφερασμῶν λύτρωσις· καὶ χαρισ-
μάτων δωρήματα· καὶ ἐξομο-
λόγησις καρδιακή· καὶ δάκρυον
ἐκτενές, διὰ προσαλχῆς τοῖς πι-
στοῖς ὑπερφέρονται· οὐ μόνον δὲ ταῦ-
τα· ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπερχομένων
θλίψεων ὑπομονή· καὶ εἰλι-
κρινὴς τοῦ πλησίον ἄφεσις· καὶ
μόνου πνευματικοῦ ἐπίγνωσις· καὶ
δικαιοσύνης θεοῦ αἵρεσις· καὶ τῆς
ὕψους ἐπιφοίτησις· καὶ θησαυ-
ρῶν πνευματικῶν δόσις· καὶ πάντα ὅσα
ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς παρέχειν τοῖς πι-
στοῖς ἀνθρώποις καὶ ὧδε καὶ ἐν τῷ μέλ-
λοντι αἰῶνι· καὶ ἅπαξ ἁπλῶς
κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ ἀναφανῆναι τῶν

τέχνην ἀδύνατον, ἡ μὲν διὰ χά-
ριτος θεοῦ καὶ πίστεως ἀμοῦ. μετὰ
πολλῆς ταπεινοφροσύνης καὶ
ἀμετεωρίστου διανοίας τῇ προ-
σευχῇ παραμένοντος. πᾶσα
γὰρ ἐργασία ἐντολῶν ἐν αὐτῇ
περιώρισται. τῆς γὰρ εἰς θεὸν ἑνώ-
σεως, οὐδὲν ἀνώτερον. ᾧ προσ-
κολλῶμεν θεῷ διὰ προσευχῆς:·
Εἰσὶ πολλὰ τὰ τοῦ νοῦ ἐνεργήμα-
τα. τὰ δυνάμενα ἡμῖν τὸ ἀγα-
θὸν δῶρον τῆς ταπεινοφροσύ-
νης περιποιῆσαι. ὥσπερ μὲν ἀ-
μελῶμεν τῆς σωτηρίας ἡμῶν. του-
τέστι μνήμη μὲν ἁμαρτημάτων. μνή-
μη θανάτου. τὸ ἀναθεωρεῖν
τϊ μὰν τὰ καθεκάστην αὐτοῦ ἁ-
μαρτήματα, ἐν λόγοις. ἐν ἔρ-
γοις. ἐν διανοίαις. καὶ ἕτερα
πλεῖστα ἃ πρὸς ταπεινοφροσύνη-
ν ἡμῖν συμβάλλονται τῇ θεωρίᾳ

ἀναλεγόμενα· οἷον ἡ μνήμη μετὰ
τοῦ κυρίου ἁγίων παθῶν· καὶ αἱ
πολλαὶ αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς εὐεργε-
σίαι· καὶ οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ ἆθλα
τῶν ἁγίων μαρτύρων· καὶ αἱ ἀσ-
κήσεις τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν·
ἐμπεσούσης δὲ ταπεινώσεως μνήμης ἢ ἄλλης δι',
καὶ τὸ, εἰ μάτις τῶν πέλας τὰ
κατορθώματα ἐὰν μὴ ὑπερηφανῇ·
καὶ τὰ φισὶ καὶ αὐτῶν πλεονε-
κτήματα ἐν ἑαυτῷ μεγαλύνει·
καὶ συνεξετάζει τοῖς ἑαυτοῦ τὰ
ἐκείνων· καὶ οὕτως ὑπερέχων ὁ-
μοίως τῇ ἑαυτοῦ ἀτελείᾳ· καὶ
πόσον μᾶλλον ὑποληφθείη τῆς τῶν
ἀδελφῶν τελειότητος, τὴν
ἄνοδον ἑαυτὸν λογίζεται· καὶ
οὐκ ἄνθρωπον· ἀλλὰ κύματι μᾶλλον· ὡσ-
περ τῶν τῶν ἐπὶ τῆς λογικῆς
ἀγίων φησὶ περὶ τῶν ὑπερορώντων
καὶ ἀποληφθησομένων :·

Φησὶ τὸ στόμα τοῦ χ(ριστο)ῦ ὁ στῦλος τῆς
ἐκκλησίας ὁ μέγας ὑπὲρ ἡμῶν
κασίλφος. μέγα ἀγαθὸν πρὸς τὸ
μὴ ἁμαρτάνειν. μηδὲ τὴν ἐρχο
μένην ἡμέραν τοῖς αὐτοῖς περι
ποιεῖν, τό, μετὰ τὴν ἀποπλή
ρωσιν τῆς ἡμέρας ἀνακρίνειν ἐν
τῷ συνειδότι ἡμῶν ἐν αὐτοῖς, τί
μὲν πεπλημμελήκαμεν. τί δὲ
ἐδικαιοπραγήσαμεν. τοῦτο καὶ
ὁ ἰὼβ ἐποίει περὶ ἑαυτοῦ καὶ
τῶν τέκνων αὐτοῦ. ταῦτα γὰρ καὶ
θεκάστην λογοθέσεσθαι, τὸ καθῶρ
φωτίζουσι:.

Καὶ ἕτερος πάλιν τῶν τὰ θεῖα
σοφῶν, ἔφη. ἀρχὴ καρποφο
ρίας, ἄνθος. καὶ ἀρχὴ πρακτι
κῆς, ἐγκράτεια. οὐκοῦν ἐγκρα
τευώμεθα. καὶ τοῦτο μέτρῳ καὶ
σταθμῷ ὡς οἱ πατέρες ἐκδιδάσκου
σι. καὶ τὴν ἡμέραν ὅλην τῶν δύο

δὲ καὶ ὡρῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὅσον
προσερχόμεθα. οὕτω δὲ τὸν νοῦν
τες, τὴν κακίαν βίαν τιμίως βεβαι
καὶ μακαρίως διαμενήσομεθα μετὰ θεοῦ.
Ἔστι καὶ ἡ ἀσκητικὴ ἡ ἐν ἀρετῇ σο
πολιτεία. δι᾽ ἧς δίδοται ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν::
Μὴ ὅλως τὴν σχολὴν περὶ τὴν σάρκα
ἔχε. ἀλλ᾽ ὅρισον αὐτῇ κατὰ δύ-
ναμιν μάλιστα ἄσκησιν. καὶ ὅλον τὸν νοῦν
σου περὶ τὰ ἐν θεῷ ἀναφέρετον. ἡ γὰρ
σωματικὴ γυμνασία, πρὸς ὀλί-
γον ἐστὶν ὠφέλιμος. ἡ δὲ εὐσέβεια,
εἰς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν::
Καθόσον τῇ διανοίᾳ ἀκρῶς προ-
σέχεις, κατὰ τοσοῦτον μετὰ πό-
θου τῷ θεῷ προσάξῃ. καὶ καθό-
σον πάλιν τὴν διάνοιαν ἀμελῶς
ἐπισκέπτῃ, κατὰ τοσοῦτον καὶ
τοῦ θεοῦ μακρυνθήσῃ. καὶ ὥσπερ
τὸ πρότερον ἄκρως τὸν ἀέρα τῆς
διανοίας φωτίζει, οὕτω καὶ τὸ

ὅτι μάλιστα ἀπὸ τῆς μελέτεως
καὶ τῆς γλυκείας ἐπικλήσεως
Ἰυ, σκοτίζειν αὐτὸν ἐκ παντὸς τὸ
πέφυκεν· ὡς εἶναι τὸ πρᾶγμα
τοιοῦτον ὡς εἴπομεν καὶ ἀλη
οὐκέτι· καὶ τοῦτο παρὰ λήτῃ
ἔργῳ δοκιμάσας· ἐπεὶ μὲν πέ
φυκεν ἀρετὴ καὶ μάλιστα ἡ τοι
αύτη φωτοτόκος περὶ τὴν ἐρ
γασίαν, ἣν μὲν τῇ παρὰ διδασ

Τοῦ μὲν μετὰ πόθου σκέπτεσθαι:·

τίμος μεστοῦ καὶ γλυκύτητος
καὶ χαρᾶς ἐπικαλεῖσθαι συνε
χῶς, αἴτιον τὸ χα[illegible]ρᾶς ἐμ
πλέων καὶ γαλήνης εἶναι τὸν
ἀέρα τῆς καρδίας ἐκ τῆς ἀκρ
προσοχῆς. τοῦ δὲ ἀκρέως κα
θαίρεσθαι τὴν καρδίαν, αἴτιος
Ἰς Χς ὁ υἱὸς τοῦ Θυ καὶ Θς. Ὁ
πάντων τῶν καλῶν αἴτιος καὶ
ποιητής. ἐγὼ γάρ φησιν ὁ Θς

ποιῶν ἐρήμην:·
Εὐεργετουμένη ψυχὴ καὶ γλυκαι-
νομένη ὑπὸ τοῦ ἰῦ· μετὰ ψαλλί ἀσε-
τϊμος καὶ ψάλασσης δι' αὐτῆς ἐξο-
μολογήσεως τὸν εὐεργέτην αὐ-
τῆς ὑμνεῖ· εὐχαριστοῦσα καὶ ἐπι-
καλουμένη μετὰ θυμηδίας τὸν
ἐρημοποιοῦντα αὐτήν· καὶ με-
σον αὐτῆς μονητῶς ὁρώσης αὐ-
τόν· λύονται τὰς φαντασίας
τῶν πονηρῶν πνευμάτων:·
Ταῦτα λέγονται μονῇ τῇ φιλοσοφίᾳ·
καὶ ὡς δηλεῖ ταύτην ἐν πολλῇ μνή-
μῃ καὶ θερμῇ προθυμίᾳ σὺν
ἀγάπῃ ἰῦ· σὺν ταπεινώσει καὶ
πυκνότητι καὶ σιωπῇ αἰσ-
θητῶν χειλέων καὶ μονήτων·
σὺν ἐγκρατείᾳ βρωμάτων
καὶ πομάτων καὶ παντὸς
ἐφαμάρτου πράγματος· ὁ
δὲ λέγε ταύτην ἔνι ὁ Δαδ λέγει

μοίας τῆς σῆς ἡ μόνιμος ἐμ φρουρή σου.
καὶ αὕτη σε διδάξει σὺν θεῷ καὶ
μαθηταί σου καὶ γνωρίσει καὶ φω
τίσει· καὶ συνετίσει καὶ φυλά
ξει· καὶ μαθήσῃ οὐ περιττὸν
χαιρῶν φς μοιῶν ἀδιαλείπτως εἶ
χες ἐν σκότει παθῶν περιπα
τῶν καὶ σκοτεινῶν ἔργων·
καὶ ὑπὸ αἰῶνος τοῦ λήθης τῆς
συγχύσεως καλυπτόμενος:·

Ὅταν τῶν θείων καὶ ἀχράντων
μυστηρίων Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ
καὶ βασιλέως ἡμῶν φοβεροῦ·
φρικτῶς ἀξίως θεῷ μετὰ μοιαμα
ξίοις, ἔτι μᾶλλον τῶν μὴ τὴν
καὶ τὴν τήρησιν τούτων ὡς καὶ
οἰκειώσαν ἐπιδείξωμεν θαυ·
ἵνα καταναλώσῃ ἡμῶν τὰς
ἁμαρτίας· καὶ τὰ μικρὰ καὶ
μεγάλα ὅσα ὑπάρχουσι τὸ πῦρ
τὸ θεῖον· ἤγουν τὸ σῶμα τοῦ

κυ ἡμῶν ιυ χυ· καὶ σὺ δὲ ἐφορῶν χρ-
μένομεν ἐν ἡμῖν, τὰ πονηρὰ νοήματα
τῆς πονηρίας ἀπωθοῦ ἐκ τῆς καρ-
δίας ἀποτελοῦμεν· καὶ τὰς ἁ-
μαρτίας τὰς προγενομένας ἡ-
μῖν συγχωρεῖ· καὶ καταλλήλως
παύεται τὸ τοιοῦτο χωρὶς ὀ-
χλήσεως πονηρῶν λογισμῶν.
καὶ ὥσπερ μετὰ ταῦτα ἀκριβῶς
τὸν νοῦν τηρήσομεν καὶ αὐτῶν
μὲν ἐν πύλη καρδίας ἡμῶν·
ὅτε πάλιν ἀξιωθῶμεν αὐ-
τῶν, μᾶλλον ἐπιλαμπρύνει
τὸν νοῦν· καὶ ὥσπερ ὁ δὴ αὐ-
τὸν τὸ θεῖον σῶμα ἀπεργάζεται:

Πέφυκεν ἡ καρδία ἀδιαλεί-
πτως τηρουμένη· καὶ μὴ
συγχωρουμένη τὰς μορφὰς
καὶ τὰς εἰκόνας καὶ τὰς φαν-
τασίας δέχεσθαι τῶν σκοτεινῶν
καὶ πονηρῶν πνευμάτων,

λογισμοὺς φθαρτοὺς δεῖ ἐξ ἑ-
αυτῆς κυΐσκειν· ὥσπερ
ὁ καρπὸς ἐν ὧν γεννᾷ φλόγα, πολ-
λῷ μᾶλλον ὁ ἐνοικῶν τῇ καρ-
δίᾳ θεὸς ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσ-
ματος· ὥσπερ αἰρίσκει τὸν ἀέρα
τῆς διανοίας ἡμῶν καθαρὸν
ἀφ' ἑκάστης πονηρίας· καὶ ὑπὸ
φυλακῆς νόος φρουρούμενος,
ἀνάπτει τὸ διανοητικὸν ἡμῶν
πρὸς θεωρίας ὡς φλὸξ κηρόν:·
Τηνίκα αὐτὰ ὁ νοῦς σκοτίζεται
καὶ ὁ καρπὸς μένει· ἡνίκα
ἢ λόγοις κοσμικοῖς λαλήσει·
ἢ κατὰ διάνοιαν δεξάμενος
πορνείας λήσῃ αὐτοῖς· ἢ εἰς
αἰσθητῶς τίμιον τὸ σῶμα σὺν
τῶν μελῶν ματαίως ἐν ἀσχολήσῃ.
ἢ ματαιότητος ὁ νοῦς ἐν-
αὐτὸν ἐκδύῃ· αὐθέως γὰρ ὁ

περαυται, ἀποβάλλει τὴν τε
θέρμην καὶ κατάψυξιν· καὶ
τὴν ἐν θ(ε)ῷ παρρησίαν τε καὶ
γνῶσιν· ὅσῳ γὰρ προκόπτομεν
τῷ νῷ, φωτιζόμεθα· καὶ ὅ
ταν οὐ προσεχόμενον σκοτιζό(μεθα:
Ἐν θλίψεσι καὶ ἀπο
γνώσεσι καὶ ἀπελπισμοῖς
περιπεσόντας ἡμᾶς, χρὴ
ποιεῖν ἐν αὐτοῖς τὸ τοῦ Δα(βί)δ·
ἐκχέειν τὴν καρδίαν ἡμῶν
πρὸς τὸν θ(εό)ν· καὶ τὴν θλῖψιν
ἡμῶν ὡς ἐπὶ κ(υρί)ῳ ἀναγγέλλειν·
ἐξομολογούμεθα γὰρ τῷ θ(ε)ῷ,
ὡς σοφῶς δυνάμενῳ τὰ κα
θ᾽ ἡμᾶς διοικῆσαι· καὶ τὴν
θλῖψιν ἡμῶν ὅπου συμφέρον τι
ποιῆσαι ῥαδίως· καὶ ῥύσασ
θαι ἡμᾶς τῆς ὀλεθρίας τε καὶ
μαλακωτικῆς λύπης:·

Μοχλισμῶν δὲ τὴν καρδίαν καὶ
μὴ θελόντων ἡμῶν πασχόν-
των τε καὶ ἱσταμένων, δέξαι
λύπην πέφυκεν τοῦ ἀρχὴν μάλιστα
μήτε ὡς ἐκ καθέων καρδίας:·

Κουφισμὸν δὲ καὶ χαρὰν ἐν θλί-
ψει πολλῶν λογισμῶν ἀπὸ μὲν οὖν
εὑρήσομεν, ὅταν μεμνώμε-
θα ἑαυτοῖς τὴν ἀλήθειαν καὶ
προσπαθῶς. ἡ τῶν ἀρασεῖ-
λαι πάντα καθάπερ ἀπὸ τῶν
κῶν. καὶ πάντως ἐκ τῶν διὰ
τούτων εὑρήσομεν ἀναπαυσιν
ἐκ παντὸς καὶ ἄλλως οὐκ ἔστι·

Σκληρὸν καὶ χαλεπὸν κατα-
φαίνεται τὸ τυχικῶς ἡσυχάζειν
ἀπὸ παντὸς λογισμοῦ. καὶ ἐ-
στὶν ἄρα ὡς ἀληθῶς ἐργῶδες
τε καὶ ἐπίπονον. οὐ μόνον

τοῖς ἀμυήτοις τοῦ πολέμου
τὸ ἀσώματον ὂν σωματικῶς οἰ
κῶ περὶ κλέμματε καὶ περιόδους·
ἀλλὰ καὶ τοῖς πεῖραν ἀνειληφόσι
τῆς διὰ νοῦ ἀΰλου μάχης. ὁ δὲ κῦ
ἰῦ διὰ συνεχοῦς εὐχῆς ἐν τεθερμί
σαμη, οὐ κοπιάσει κατακολου
θῶν αὐτῷ κατὰ τὸν προφήτην·
καὶ ἡμέραν ἀνου οὐ τοιοῦτος οὐ
κ ἐπεθύμησε, διὰ τὴν ὡραι
ότητα καὶ τερπνότητα καὶ γλυ
κύτητα τοῦ ἰῦ. καὶ τοὺς κύ
κλῳ ἀσεβεῖς δαίμονας περιιόν
τας, οὐκ αἰσχυνθήσεται
λαλῶν αὐτοῖς ἐν πύλῃ καρδί
καὶ καταμόνων τὸν διώκων:·
Καρδία κενωθεῖσα φαντασιῶν
τελέως, νοήματα τέξεται
μέσον ἑαυτῆς σκιρτῶντα
θεῖά τε καὶ μυστηριώδη·

ὃν τρόπον σκιρτῶσι μὲν ἰχθύες
καὶ ἐγκυμονῶσι δελφῖνες
γαληνιώσῃ θαλάσσῃ· καὶ ἐρι-
πίζεται μὲν θάλασσα ὑπὸ λε-
πτῆς αὔρας· ἀμιῶτος δὲ καρ-
δίας, ὑπὸ αὔρας πνεύματος ἁγίου·
ὅτι δέ φησιν ἐστὲ υἱοί, ἐξα-
πέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·
κρᾶζον ἀββᾶ ὁ πατήρ :·

Ἀπορήσας καὶ διχονοήσας π-
μοναχὸς πνευματικοῦ ἔργου προμη-
θέως μου λαμβάνεσθαι· ἢ οὐκ εἰ-
δὼς τὸ ταύτης κάλλος, ἢ εἰ-
δὼς μέν, διαμελήσας δὲ μὴ
δυνάμενος· τῆς δὲ ἀπορί-
ας ἀμφιβόλως λυθήσεται,
μονος τηρήσας ταῦτα· ἡ ἐστὶ
καὶ λέγεται πρακτικὴ φιλοσο-
φίαν μόνος· ὡς τὴν ὁδὸν εὐ

ρηκὼς ἢ εἴπερ· ἐγώ εἰμι ἡ ὁ-
δὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή:·

Πάλιν αὖθις ἀπορήσας ὁ ἐρῶν αὐ-
τῶν ἀτόπων λογισμῶν· καὶ πλῆθος
νηπίων Βαβυλωνίων· ἀλλὰ
καὶ ταύτην λύσαι τὴν ἀπορίαν
ὁ Χ(ριστό)ς· εἶπε τῇ κακίᾳ τῆς διαφοι-
διηνεκῶς ἐπ' αὐτὸν ἰάμεθα·
τὰ δὲ πεσόντα καὶ Βαβυλώνια νή-
πια, ἐν τῇ πέτρᾳ ταύτῃ ἐδα-
φίζοντες ἐναποκρουόμενοι·
πληροῦντες κατὰ τὸ λόγιον
τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν:·

Οὗτος ἀληθινὸς ὄντως μοναχὸς
ὁ νῆψιν κατορθῶν· καὶ οὗτος
ἀληθινὸς νηφάλιος, ὃ ἐν
καρδίᾳ ὢν μοναχός· ὁ τοιοῦτος
γὰρ διὰ παντὸς καθημέραν καὶ
καθ' ὥραν καρδιακῶς πηθόμενος

ἑορτάζειν:·

Εἰ ἀληθῶς ἀγαπᾷς περὶ καλῶν μα-
χόμενον τοῖς λογισμοῖς θέλεις καὶ
ἡσυχάζειν ἀμερίμνως· καὶ μὴ φέρειν
τὴν καρδίαν μετὰ κολίας, ἵνα αὐ-
χὴ κολληθήτω τῇ ὑπομονῇ σου· καὶ
ἐν ὀλίγαις ἡμέραις γινόμενον
ὄψει τοῦτο:·

Ἐν σοφίᾳ πεπεδημένοι τῶν καρ-
δίαν ἀεὶ διάγωμεν κατὰ τὸν ἱε-
ροψάλτην· αὐτὴν τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς
δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν χριστὸν ἰησοῦν,
διηνεκῶς ἀνατενέοντες· ἀδὲ
ἐκ περιστάσεως τινὸς χαυνω-
θέντες τῆς μονῆς κατ' ὀλίγον
ἐν σωμάτων πράξεως, τῇ ἐξῆς
πρωΐᾳ πάλιν τὴν ὀσφῦν τοῦ
νοῦ καλῶς περισφίγξωμεν· καὶ
κραταιῶς τοῦ ἔργου πάλιν ἁψώ-
μεθα· εἰδότες ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν

ἀπολογεῖ τὸ καλὸν ἐγνωκόσιν,
ἐὰν μὴ αὐτὸ πράξωμεν:·

Ὥσπερ τὰ νοσοποιὰ βρώματα
ἐμμεληθέντα προσφάτως ἐν
σώματι ἐνοχλεῖ· ὁ δὲ φθάνων ἀ-
πὸ τῆς βλάβης αἰσθόμενος,
θᾶττον δι' ἀντιτίμου φαρμάκου
ταῦτα ἐμέσας ἀπήμαντος δια-
μένῃ, οὕτω καὶ ὁμοίως ὅταν πο-
νηροὺς λογισμοὺς δεξάμενος κατε-
πίεν ἢ κατέφαγεν· αἰσθῆται δὲ
τῆς πικρίας αὐτῶν, ἀλλ' ἰ(ησο)ῦ
χ(ριστο)ῦ ἐκκαθαίρων καρδίας ἀκόλ-
τούτους ἐξεμεῖται καὶ τέλεον
ἀποβάλλεται· ὡς σὺν θεῷ ἡ πα-
θήσις καὶ ἡ πεῖρα, τῇ μαθήσει
μεμονηκότα περὶ τοῦ προκειμένου
παρέδωκε τοῖς μὴ φοιτοῦσιν:·

Μακάριος ὄντως ὁ οὕτω κεκολ-
λῆται ἰ(ησο)ῦ ἀληθεῖ διανοίᾳ· καὶ

φωνῆς αὐτὸν ἀδιαλείπτως
ἐν καρδίᾳ, ὥσπερ ἥνωται ὁ
ἀὴρ τοῖς ἡμῶν σώμασιν· ἢ ὡς
φλὸξ κηρῷ· καὶ διερχόμενος
μὲν ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν, ποιήσει
ἡμέραν· τὸ δὲ τοῦ κυ ιυ ἅγιον
καὶ κραταιὸν καὶ σεβάσμιον
ὄνομα ἐν διανοίᾳ λάμπον,
τῇ συνεχείᾳ γεννήσει ἀναρίθ
μήτους ἡλίους διὰ τῆς ἐννοίας:·
Οὐκ ἔστιν ἰὸς ὑπὲρ ἰὸν ἀσπίδος
καὶ βασιλίσκου· καὶ οὐκ ἔστι
κακία ὑπὲρ κακίαν φιλαυτί.
ἐχῖς πετώμεναι· αἱ εἰσὶ ταῦτα δὲ·
ἔπαινος ἐν καρδίᾳ· αὐταρέ
σκεια· γαστριμαργία· πορνη
εία· κενοδοξία· φθόνος· καὶ
ἡ κορωνὶς πάντων ὑπερη
φανία· ἥτις κατὰ πάντων ἐστὶ

σαται, οὐ κἀμοὶ μόνον ἀλλὰ
καὶ ἀγγέλοις ἐξ οὐρανοῦ. καὶ ζο-
φὸν ἀντὶ φωτὸς περιεβαλλόμην.
ταῦτά σοι θεόδουλε ὁ ἡσυχίας
φερώνυμος. ὅτι καὶ τῆς πρά-
ξεως διέταξαι, ἀλλ᾿ ἴσως οὐ
χόλον. ἀλλ᾿ ὁ θεὸς δέδωκεν ὅσα
πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι ἀνυ-
μνούμενός τε καὶ δοξαζόμενος ὑπὸ
πάσης λογικῆς φύσεως ἀγγέ-
λων τε καὶ ἀνθρώπων καὶ πάσης
κτίσεως. ἰδοὺ ἡ ἄρρητος τριὰς
δεδημιούργηκεν ὁ ἅγιος θεός. οὗ
καὶ ἡμᾶς τῆς λαμπρᾶς μακαρί-
ας λήξεως τύχοιμεν. εὐχαῖς τῆς
ὑπερενδόξου καὶ ἀειπαρθένου
μαρίας. καὶ τῶν ὁσίων καὶ
θεοφόρων πατέρων ἡμῶν. ἀμήν.:

Ὁ φόβος τοῦ θ(εο)ῦ ἐκδιώκει πάσας
τὰς κακίας· ἡ δὲ ὀκνηρία ἐκ-
διώκει τὸν φόβον τοῦ θ(εο)ῦ· καὶ ἡ
αἰχμαλωσία διώκει πάσας τὰς
ἀρετὰς ἀπὸ τῆς ψυχῆς:·

Τέσσαρές εἰσιν ἀρεταὶ αὗται αἳ φυ-
λάττουσι τὴν ψυχήν· τὸ ἔλεος
εἰς πάντας· καὶ τὸ μὴ ὀργίζεσθαι·
καὶ ἡ μακροθυμία· καὶ τὸ ἀσφα-
λίσασθαι ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς λήθης:·

Ὁμοίως ἔχει χρείαν τῶν τεσσάρων
τούτων ἀρετῶν ἐν πάσῃ ὥρᾳ· τὸ
συνεχῶς προσεύχεσθαι· προσ-
πίπτοντα ἀδιαλείπτως τῷ
θ(ε)ῷ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· τὸ ἔχειν
ἑαυτὸν ἁμαρτωλόν· καὶ τὸ μὴ
κρῖναι τινά· καὶ τὸ ἡσυχάζειν
ἐν λογισμοῖς:·

Τέσσαρές εἰσιν αὗται ἀρεταὶ αἳ βο-
ηθοῦσι νεωτέρω μοναχῷ· ἡ με-

λέγειν ὑμῖν πᾶσαν ὥρα[ν]. ἢ ἀγρυπνεῖν·
ἢ ἀποκνησίαν [...]ον τῇ ὑπα-
κοῇ· καὶ τὸ μὴ [...]μαχεῖν ἑ-
αυτὸν ἐν τιμίῳ πράγματι:·

Διά τε[σσ]άρων πραγμάτων μι-
αίνεται ἡ ψυχή· τοῦ περιπατεῖν
ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ φυλάσσειν
τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ τοῦ ὅλως
ἔχειν γνῶσιν μετὰ γυναικός·
καὶ τοῦ φαντασθῆναι τὰς σαρκικ-
ὰς ἐπιθυμίας· καὶ ὁμιλίας καὶ
ματαιολογίας:·

Διά τε[σσ]άρων ἐγείρεται ἡ πορνεία·
τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν εἰς πλη-
σμονήν· ὁ κόρος τοῦ ὕπνου·
τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν ἱματίων·
καὶ τοῦ ἀργολογεῖν καὶ ἀργεῖν
καὶ παίζειν:·

Διά τε[σσ]άρων πραγμάτων σκο-
τίζεται ὁ νοῦς· τοῦ μισῆσαι

τὸν ἕτερον· ... καὶ ἐξουδενῶ-
σαι· καὶ ... ζηλῶσαι· καὶ
κακολογῆ... σαι:·

Διὰ τεσσάρων πραγμάτων ἡ
ψυχὴ ἔρημος γίνεται· τοῦ μὴ
ἡσυχάσαι· τοῦ ἀγαπᾶν τὸν πε-
ριασμόν· τοῦ ποθεῖν τὴν ὕ-
λην· καὶ τοῦ σκμϊφάεσθαι:·

Διὰ τεσσάρων πραγμάτων ἡ
ὀργὴ ἐγείρεται· τοῦ δοῦναι καὶ
λαμβάνειν· τοῦ ποιῆσαι τὸ ἴδιο(ν)
θέλημα· καὶ τοῦ ἀγαπᾶν δι-
δάσκειν:·

Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ ἃς δυσκόλως
κτᾶται ἄνθρωπος· τὸ πενθεῖν
πάντοτε καὶ προσέχειν ταῖς
ἰδίαις ἁμαρτίαις· καὶ ἔχειν
πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον·
τέλος δὲ πάντων, τὸ λέγειν
τί πρᾶγμα ἐμοὶ ἄλλῳ ἀλλῷ· ἁμαρτω-

λὸς ἡμῖν ἦν. ὁ γὰρ νεκρὸς οὐ
φροντίζει περὶ τιμῆς. καὶ διὰ
τοῦτο ὁ θεὸς ἐν δυνάμει αὐτοῦ.
ὅσοι ἂν σπουδάζωσι φυλάξαι τὰς
ἀρετὰς ταύτας, δύνανται σωθῆ-
ναι χάριτι Χριστοῦ:· Πέτρου
μοναχοῦ καὶ ἡσυχαστοῦ τοῦ Δα-
μασκηνοῦ:·

Ἡ ἡσυχία ὡς ἀρχὴ καθάρσεως
τυγχάνει ὑπάρχουσα, καὶ χωρὶς
κόπου τὰς ἐντολὰς πάσας κα-
τασκαώζει τῷ προαιρουμένῳ.
φαίνεται φησὶ σοι ὦ πᾶν ἡσυχάζε-
αι γὰρ ἡ σὴν αἴρειζαι τῆς ἀ-
ναμαρτησίας. καὶ πάλιν ἡ
φαίνεται ὅσιος ἀμφοῖν καὶ σώζει.
διότι οὐκ ἐῶσιν αἱ συντυχίαι
τὸν νοῦν ἰδεῖν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ
πταίσματα, οὔτε τὰς τῶν
δαιμόνων πανουργίας ἵνα

φυλάττῃ ἑαυτὸν ὁ ἄμωμος· οὔ
τε πάλιν τὰς τοῦ θ(εο)ῦ ἀεργε
σίας καὶ παρομοίας· ἵνα δὲ κ(αὶ)
τούτων γνῶσιν θ(εο)ῦ καὶ ταπεί
νωσιν κτήσηται· καὶ διὰ
τοῦτο ὁ φιλόθεος ὁ θέλων σύντο
μον ὁδὸν πρὸς τὸν χ(ριστὸ)ν· ἤγου(ν)
τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν γνῶ
σιν· καὶ μακαρίας χαρᾶς τὴν τε
λειότητα φθάσαι, μὴ ἀλλα
χόθεν ἤγουν δεξιᾷ ἢ ἀριστε
ρᾷ· ἀλλ' ἐν πάσῃ αὐτοῦ δια
γωγῇ, τὴν βασιλικὴν ὁδὸν
σπουδαίως πορευέσθω· τ(ὰς)
τε ὑπερβολὰς καὶ τὰς ἐλλεί
ψεις σπουδαίως φεύγων· ὡς
ἡδονὴν ἀμφοτέρων ποιούν
των· καὶ μήτε τῷ πλήθει
τῶν βρωμάτων καὶ τῇ ἡ
σιων τυχιῶν σκοτῶσαι τὸ ἡ

μονῶν· καὶ ἐκ τῶν περισπασ-
μῶν τοῦ φλοῦ κατασκευάσαι,
μήτε πάλιν τῇ ἐκτεταμένῃ
νηστείᾳ καὶ ἀγρυπνίᾳ θολοῦν
τὴν διάνοιαν· ἀλλὰ τὰς ἐπι-
ἰδέας τὰς σωματικὰς λέγω
πράξεις καλῶς μεθ' ὑπομο-
νῆς ἐργαζόμενος, ὡς ἐν κλί-
μακι ἀνέρχεσθαι· ἀπὸ αὐτῶν
τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐφάπαξ κατέ-
χων καὶ ὁδηγῶν πρὸς τὴν
ἠθικὴν πρᾶξιν· δι' ἧς αἱ
ὀπτι καὶ θεωρίαι παρὰ τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ δίδονται
τῷ ποιοῦντι· ὡς φησὶν ὁ
κύριος· καὶ ὅτι πᾶσα γραφὴ θε-
όπνευστος καὶ ὠφέλιμος ἐ-
στί· καὶ ὅτι οὐ δύναται τὸ σε
ἐμποδίσαι τὸν θέλοντα σω-
θῆναι· οὐδὲ γὰρ ἄλλος εἰς
ἡμᾶς ἐξουσίαν, ἢ μὲν ὁ πλάσ-

ἡμᾶς θεός· ὃς καὶ ἕτοιμος ἐστὶ
πρὸς βοήθειαν καὶ σκέπην ἀ-
πὸ παντὸς πειρασμοῦ τῶν βο-
ώντων πρὸς αὐτόν· καὶ θελόν-
των τὸ ἅγιον θέλημα αὐτοῦ ποι(εῖν).
χωρὶς γὰρ αὐτοῦ, οὐ δύναταί τις
ὅλως ἀγαθόν τι ποιῆσαι· οὐδὲ κα-
κὸν παθεῖν αὐτοῦ ἀβουλήτως· ἐὰν μὴ
αὐτὸς παραχωρήσῃ πρὸς τὸ παι-
δεῦσαι τὸν πταίοντα καὶ σῶσαι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καὶ ὅτι τὰ μὲν
πονηρὰ ἔργα, ἡμέτερά ἐστιν·
ἐκ ῥᾳθυμίας ἡμετέρας γινόμενα
καὶ συνεργείας τῶν δαιμόνων·
πᾶσα δὲ γνῶσις ἀρετή τε καὶ ἰ-
σχὺς, χάρις θεοῦ ἐστίν ὥσπερ καὶ
τὰ ἄλλα πάντα· καὶ ὅτι κατὰ
χάριν ἔδωκεν ἐξουσίαν πᾶσι
τέκνα θεοῦ γενέσθαι διὰ τῆς τη-
ρήσεως τῶν θείων ἐντολῶν ἡ-

καὶ ὅτι αἱ ἐντολαὶ αὐταὶ ψυχὰς,
ποιοῦσι μᾶλλον ἡμᾶς· καὶ χαρισ-
θεοῦ φησί· διότι ἐκτὸς τῆς αὐτοῦ
χάριτος, οὐδὲ αὐτὰς τηρεῖν ἰσχύ-
ομεν· καὶ οὐκ ἔχομεν τί προσ-
φέρειν αὐτῷ, εἰ μὴ πίστιν καὶ προ-
αίρεσιν· καὶ ἁπλῶς πάντα ταῦτα
ὀρθὰ δόγματα ἐκ πίστεως κεῖνται
καὶ ἀκοῆς κατέχωμεν ἀρχαῖα τὴν
ἐργασίαν ἀμετεωρίστως ὡς ἐν
σχολίῳ τὰ μαθήματα, οὕτως
ἐπιμελῶς τὰς προειρημένας
ἔπειτα πράξεις ἐργασόμεθα.
αἱ φησὶν αὐταί· πρώτη ἡσυ- πρᾶξις α΄
χία· ἤγουν ἀπερίσπαστος δια-
γωγή· ἀπέχουσα πάσης μερί-
μνης κοσμικῆς· ἵνα διακωλυθῇ
ἐκ τοῦ μακρισμοῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ
τῶν περισπασμῶν φυγεῖν τὸν
ὡς λέοντα ὠρυόμενον· περι-
πατοῦντα καὶ ζητοῦντα τίνα

κατάστασιν, διὰ τῶν σωτηρίων
καὶ μεριμνῶν τοῦ βίου· καὶ
εἶναι μεριμνᾶν ἀρχὴ πῶς τῷ θεῷ
ἀρέσει· καὶ τὴν ψυχὴν ἀκατάκρι-
τον ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου κα-
ταστάσῃ· καὶ μετὰ σχολῆς αὐ-
πάσης μαθητὰς κλοπὰς τῶν
δαιμόνων καὶ τὰ ἴδια σφάλ-
ματα· τὰ ὑπὲρ τὰ μυρίον θα-
λάσσης ἐνόμενα καὶ ὥσπερ χνοῦ
τῇ λεπτότητι· τοῖς πολλοῖς
ἀγνοούμενα· καὶ θρηνῶν ἀεί,
λυπεῖται μὲν τὴν ἀπ' ἐμὴν φύσιν.
πόρρω καλεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ὡς ἀγνώμων γενόμενος· καὶ
περιχορεύεται ὅτι ἔφθασεν ἰδεῖν,
ὥσπερ οὐκ ἤλπιζε θεάσασθαι
ἔξωθεν τῆς κέλλης διάγων πρό-
τε· καὶ τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν ἐ-
πεγνωκὼς καὶ τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν,

φοβεῖται καὶ ἐλπίζει· ὡς μή
τε θαρρῶν δι' ἀγνωσίας πέσῃ,
μήτε τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν ἐπι
λαθόμενος ἀπογινώσκῃ· ἅτι
να δ' ἂν αὐτῷ συμβῇ. δεύτερον, πρᾶ ξις β
μη[illegible] σύμμετρος· ἤγουν τὸ ἅ
παξ ἐσθίειν τὸ καθ' ἡμέραν καὶ
μὴ κορέννυσθαι. διὰ τὸ ἀπέχων τῶν
τροφῶν ἓν εἶδος ἐκ τῶν ἀπε
ρισπάστως εὑρισκομένων· ὧν
οὐκ ἐπιθυμεῖ ἢ τυχεῖν, ἐμὴ περὶ
οὐκ ἔστιν ἄλλο· ἵνα γαστριμαρ
γίαν· καὶ μαργίαν ἐπιθυμίαν
νικήσῃ· καὶ ἀπερισπάστου
μένῃ· ἅμα δὲ ἵνα καὶ μηδὲ εἶ
δος τινὸς ἀπέχηται καθόλου·
ἀποφυλῆται ποιῶν κακῶς τὰ
δῶρα θεοῦ καλὰ λίαν γενόμενα·
μήτε πάλιν ποσῶν ταῦ ὑφ' ἓν κα
ταποσιν ἀκρατῶς καὶ φιλη

δόμως· ἀλλ᾽ ἐν ἐνδεῶς καθεκάστην
περ ἐν ἐσθίων μετὰ ἐγκρατείας,
πᾶσιν εἰς δόξαν θεοῦ χρήσηται·
μηδενὸς ἀπεχόμενος ὡς κα-
κοῦ ὡς οἱ ἄθεοι κατάρατοι αἱρετι-
κοὶ ποιοῦσιν· οἶνος δὲ, κατὰ
τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν καιρόν· εἰ μὲν γὰρ
τηερᾳ ἀσθενεῖ σώματί τε καὶ τύχῃ, χρή-
σιμος ἐπὶ πολύ· πολλὴν καὶ τότε
ὀλιγοστός· εἰ δὲ νεότητι θέρμη
τε καὶ ὑγρά, τὸ ὕδωρ κρεῖττον πό-
τον· πλὴν καὶ τοῦτο ὀλίγον πάσῃ
δυνάμει· ἤγουν διψᾶν, κρεῖττον
ἐκ πασῶν τῶν σωματικῶν
πράξεων· τρίτη, ἀγρυ-
πνία σύμμετρος· ἤγουν τὸ ἥ-
μισυ τῆς νυκτὸς εἰς ὕπνον ἔ-
χειν· καὶ τὸ ἥμισυ εἰς ψαλμῳ-
δίαν· προσευχήν· στεναγμούς
τε καὶ δάκρυα· ἵνα τὸ σῶμα με-

πρᾶ-
ξις
γ´

τρωμηνάζα καὶ ἀγρυπνία,
τὸ μὲν σῶμα ἀπαθὲς τῇ ψυ-
χῇ γένηται· ὑγιές τε καὶ πρὸς
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἕτοιμον· ἡ
δὲ ψυχὴ, ἀνδρείαν λάβῃ καὶ
φωτισμὸν εἰς τὸ βλέπειν κ(αὶ)
ποιεῖν τὰ προσήκοντα:· περ
τετάρτη, ψαλμῳδία· ἡ γὰρ ἕξις
προσευχὴ σωματική· διὰ δ
ψαλμῶν καὶ γονάτων κλίσεως·
ἵνα σκυλθῇ τὸ σῶμα· καὶ
ταπεινωθῇ ἡ ψυχή· καὶ φύ-
γωσιν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν δαίμο-
νες· καὶ παραγένωνται οἱ
σύμμαχοι ἄγγελοι· καὶ ἐπι-
γνώσεταί τις πόθεν λαμβά-
νει τὴν βοήθειαν· μήπως ἂν
γνοὺς ἐπαρθῇ· δοκῶν ὅτι
ἰδίαν ἔχειν τὴν ἐργασίαν· καὶ
ἐγκαταλειφθῇ ἀπὸ τοῦ θ(εο)ῦ,

πρὸς τὸ τιμῶς καὶ τὴν ἰδίαν
πρ ἀναθέμεναι. πέμπτη προ-
ε σευχὴ πνευματικὴ διὰ τοῦ νοὸς ἡ μο-
μένη· ἀπέχουσα πάσης ἐννοί-
ας ἐν τοῖς λεγομένοις μόνοις ἱστά-
μενος ὁμοίως καὶ προσπίπτων
τῷ θεῷ μετὰ συντριμμῶν ἀμυ-
θήτων· ζητῶν μόνον τὸ θεῖον θέ-
λημα γενέσθαι ἐν πᾶσι τοῖς αὐ-
τοῦ ἐγχειρήμασι καὶ κινήμασι·
μηδόλως δεχόμενος λογισμὸν
ἢ σχῆμα· ἢ χρῶμα· ἢ φῶς·
ἢ πῦρ· ἢ ἄλλο τι τὸ παράπαν·
ἀλλ' ὡς πρὸς θεὸν λεγόμενος·
καὶ αὐτῷ μόνῳ διαλεγόμενος·
ἀνείδεος· ἄχροος· ἀσχημα-
τιστος γινόμενος· αὕτη γάρ ἐστιν
ἡ καθαρὰ προσευχὴ ἡ πρέ-
πουσα τῷ ἐν τῷ πρακτικῷ·

τῶν δὲ θεωρητικῶν, ἀλλὰ μετρι
ζομαι τούτων:· ἕκτη, ἀνα
γνωσις ἐν τε θείοις καὶ λόγοις τῶν
πατέρων· μὴ δ' ὅλως περὶ δογμάτων
ξένων ἢ ἄλλων τινῶν ἀκούων.
καὶ μάλιστα αἱρετικῶν· ἵνα
μάθῃ ἐκ τῶν γραφῶν καὶ τῆς
διακρίσεως τῶν πατέρων, τὸ πῶς
νικήσει τὰ πάθη καὶ τὰς ἀρε
τὰς κτήσεται· καὶ ἵνα ἐμπλη
σθῇ ὁ νοῦς αὐτοῦ, λόγοις πνευματικοῖς·
καὶ ἐπιλάθηται τὰ πρώην
ἅπερ ἐπιθυμήματα καὶ νοήμα
τα· ὥσπερ ἡ κοινοβίου ἔξω τῆς
κέλλης ὁδῶν· καὶ ἵνα τὴν πολ
ὑμιλίαν τῆς προσευχῆς καὶ τῆς
ἀναγνώσεως, ἔλθῃ εἰς τὸ νοεῖν
χρηστὰς ἐννοίας· καὶ τὸ ἔργον τῆς προ
σευχῆς βοηθεῖται ὑπὸ τῆς ἀνα
γνώσεως ἐν ἡσυχίᾳ· καὶ κα

ἀναρμόστοις ὑπὸ τῆς καθόλου
προσβολῆς, ὅταν τις προσέχῃ
τοῖς λεγομένοις· καὶ μὴ παρ-
έργως ἀναγινώσκῃ ἢ ψάλλῃ·
ἀλλὰ μετὰ πολλῆς κατανοή-
σεως τῶν λεγομένων· ὅπερ καὶ
οὐ δ' οὕτως δύναται καταλαβεῖν
ὡς δεῖ τὴν διάνοιαν αὐτῶν
ἐκ τῆς τῶν παθῶν σκοτώσεως·
κἂν ἐξ οἰήσεως πλανώμε-
θα· καὶ μάλιστα οἱ δοκοῦντες
ὅτι τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου
τούτου ἔχουσιν· ἀγνοοῦντες
ὅτι ἐμπράκτου γνώσεως
ἐστὶ τὸ κατανοεῖν αὐτὰς δεόμε-
θα· καὶ οὐκ ἐξ ἀκοῆς μόνης
ὠφελεῖται ὁ θέλων μαθεῖν
τὴν γνῶσιν τοῦ θεοῦ· διότι ἄ-
λλο ἐστὶν ἀκοὴ· καὶ ἄλλο πεῖρα

ξεις. ὥσπερ γὰρ ἐκ μόνης ἀκο(ῆς)
οὐ δύναταί τις τεχνίτης γενέ-
σθαι· ἀλλ' ἐκ τοῦ ποιεῖν καὶ κα-
κοποιεῖν καὶ πολλὰ σφάλλειν καὶ
διορθοῦσθαι ὑπὸ τῶν ἐμπείρ(ων)·
καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐκ-
κοπῆς τῶν οἰκείων θελημάτ(ων)
καὶ τῆς πολυημερίας εἰς ἕξιν
ἔρχεται τῆς τέχνης, οὕτω κ(αὶ)
ἡ ποιμενικὴ γνῶσις· οὐ γίνεται
ἐκ μόνης μελέτης· ἀλλ' ἐκ Θ(εο)ῦ
κατὰ χάριν τοῖς ταπεινόφρο-
σι δίδοται. ἑβδόμη, ἐρώ-
τησις τῶν ἐμπείρων· περὶ παν-
τὸς λόγου καὶ ἐγχειρήματος· ἵνα
μὴ ἐξ ἀπειρίας καὶ αὐταρεσ-
κίας ἄλλο ἀντ' ἄλλου νοῶν καὶ
ποιῶν τις, πλανᾶται πολλά-
κις καὶ εἰς οἴησιν πίπτει ἢ δοκ

ἀδεῖν αἰῶς δεῖ· μηδὲν ἀιδῶς
μηδέ που κατὰ τὸν ἀπὸ σχολ(ῆς)
ιη ἔπειτα μὲν ταῖς σωματικαῖς
ταύταις ἐπὶ ταῖς πράξεσιν, ὑπο-
μονὴν δεῖ ἔχειν περὶ τῶν τῶν ἐ-
περχομένων ὧν μέλλει ὁ θεὸς
ποδεχωρεῖν, πρὸς μάθησιν καὶ
πεῖραν καὶ γνῶσιν τῆς ἰδίας
ἀσθενείας· καὶ μήτε θαρρεῖν
μήτε ἀπογινώσκειν ἐπειδὰν
αὐτῷ συμβῇ καλὸν ἢ κακόν·
πάντων δὲ ὄνειρον· καὶ πάντων λό-
γον καὶ ἔργον, ὃ φιλεῖ ἀπο-
φέρεσθαι ἀεί· μελετᾶν τε τὸ
τοῦ θεοῦ ὄνομα ὑπὲρ τὸ ἀναπ-
νεῖν, ἐν παντὶ καιρῷ τόπῳ
τε καὶ πράγματι· καὶ προσ-
ποιεῖν αὐτῷ ἀπὸ τύχης· συ
μάτων τὸν νοῦν ἐκ πάντων

τῶν τοῦ κόσμου νοημάτων·
καὶ μόνον ζητῶν γενέσθαι τὸ
τοῦ θ(εο)ῦ θέλημα· καὶ τότε ἄρ
χεται ὁ νοῦς βλέπειν τὰ πταίσ
ματα αὐτοῦ ὡς ψάμμον θαλά
σσης· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀρχὴ
τοῦ φωτισμοῦ τῆς ψυχῆς· καὶ
τεκμήριον τῆς ὑγείας αὐτῆς·
καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἡ ψυχὴ συν
τετριμμένη· καὶ ἡ καρδία
τεταπεινωμένη· καὶ ἡγεῖται
ἑαυτὸν ὑποκάτω πάντων
ἐν ἀληθείᾳ· καὶ ἄρχεται μὲν
καταμανθάνειν τὰς τοῦ θ(εο)ῦ εὐεργε
σίας, τάς τε ἰδικὰς καὶ τὰς
περιεκτικάς· τὰς ἐν ταῖς
θείαις γραφαῖς εὑρίσκομεν·
καὶ τὰ ἡμέτερα πλημμελή
ματα· τηρεῖ δὲ καὶ τὰς ἐντολ

ἐν ἡμῖν ὡς ἀπὸ τῆς πρώτης
καὶ καθεξῆς. ὅσας δὴ ὁ κ(ύριο)ς ὡσὰν
ἐν κλίμακι τέθεικεν αὐτάς.
καὶ οὐ δυνατόν ἐστιν ὑπερβαίνειν
τὰς μέσας, εἰς τὴν ἄλλην ἐλθεῖν
ποτέ. ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθη-
μάτων, οὕτως ἀπὸ τῆς πρώ-
της εἰς τὴν δευτέραν. καὶ ἀπὸ ταύ-
της εἰς τὴν τρίτην δεῖ ἀνελθεῖν·
ἄχρις ἂν θεὸν ποιήσωσι τὸν ἄν-
θρωπον κατὰ χάριν τοῦ δω-
ρησαμένου αὐτὰς τοῖς προαι-
ρουμένοις. εἰ δέ τις θελήσει
περιλαμβάνειν, ἐπ᾽ αὐταῖς μᾶλλον
τὴν σπουδὴν ἐπιδεικνυέτω·
καὶ μὴ ἀλλαχόθι. ἐπεὶ εἰς κρη-
μνὸν μᾶλλον δὲ εἰς χάος μέλλει
περιπεσεῖν. ὥσπερ γὰρ οἱ ἀπὸ
τῶν ἐπάνω χαρισμάτων τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς

οὐδ᾽ ἐμὲ ἀπαιτῆς ἐστὶ μὲν ἀπὸ τοῦ φό-
βου ἄρξηται, εἰς τὰ λοιπὰ ἂν ἔλθῃ
ποτε· οὕτω καὶ ἐν τοῖς μακαρισ-
μοῖς τοῦ κυρίου. ἀρχὴ γὰρ σοφίας φη-
σὶν ὁ Δαυίδ, φόβος κυρίου. ὁ δὲ ἄλλος
προφήτης ἄνωθεν εἰρηκὼς περὶ
τούτων ἔφη· πνεῦμα σοφίας καὶ
συνέσεως· πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰ-
σχύος· πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσε-
βείας· πνεῦμα φόβου θεοῦ. καὶ ὁ κύριος
ἀπὸ τοῦ φόβου ἤρξατο διδάσκειν.
καί φησι· μακάριοι οἱ α
Πτωχοὶ τῷ πνεύματι. ἤγουν τὸ πεμπθαι
τι μαὶ κατάπληχον τῷ φόβῳ τοῦ
θεοῦ· ἔχονται ἀμετάθετον σωτηρίαν
μὲν τυχεῖν. διότι ὁ κύριος ὡς θεμέ-
λιον τέθεικε τὴν καὶ ἐν τῷ λόγῳ ταύτην.
γινώσκωμεν ὅτι ἐκτὸς ταύτης
κἂν εἰς ὅσον τις πολιτεύηται,
οὐκ ὠφελεῖται ἔχων τὴν ἀπόνοι

δι' ἧς ὁ διαίνοχ καὶ ὁ ἀβραάμ
καὶ ἄλλοι πολλοὶ ϙοι πεπτώ
κασι. καὶ τούτου χάριν ὀφεί
λϙ ὁ ἀδελφῶν τὴν πρώτην ἐντο
λὴν τηρῆσαι ἤγουν τὸν φόνον
ὡς φρενηται ἐν ὀργῇ πολλῇ με
λετᾶν τὰ πρώην πεπραγμένα
τοῦ υἱοῦ συναμαρτήματα. καὶ τ
τοῦ θεοῦ εὐεργεσίας τὰς ἀμετρή
τους καὶ ἀνεξιχνιάστους. καὶ
ὅσα ἐποίησε καὶ ποιεῖ μεθ' ἡ
μῶν, δι' ὁρατῶν τε καὶ ἀορά
των ἀποστόλων τε καὶ δογμάτ·
ἀγγέλων τε καὶ ἐπαγγελιῶν·
φυλάττων· τρέφων· προνο
ζωογονῶν· ῥυόμενος ἀπὸ ὁ
ρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν·
τὰς νόσους ἃς ἡ ἀταξία ἡμῶν
προσφέρει ἰώμενος, διὰ Χριστοῦ

καὶ περιφρονῶν τῶν ἐξ αὐτοῦ.
ὅτι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἀ-
σεβείαις τε καὶ ἀνομίαις μα-
κροθυμῶν ἀεί. ὅσα ἐποιήσα-
μεν καὶ ποιοῦμεν καὶ ὅσα ἐ-
μέλλομεν ποιεῖν. ἐξ ὧν δι-
ερύσατο ἡμᾶς ἡ χάρις αὐτοῦ. κ(αὶ)
ὁπόσα παροργίζομεν αὐτὸν
ἐν ἔργοις τε καὶ λόγοις καὶ δια-
λογισμοῖς. καὶ οὐ μόνον ἀνέ-
χεται ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ μεγάλως
εὐεργετεῖ, δι' ἑαυτοῦ. δι' ἀγγέλων.
διὰ γραφῶν δικαίων τε καὶ
προφητῶν. ἀποστόλων τε
καὶ μαρτύρων. διδασκάλων τε
καὶ ὁσίων πατέρων. καὶ κατὰ
μόνων τῶν μὲν τοῖς ἄθλοις.
τῶν δὲ τοῖς θαύμασι. ἐπεὶ τα

θαυμάζει τὴν συγκατάβασιν
τοῦ Χριστοῦ· τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ
τὴν ἐν τῷ κόσμῳ· τὰ ἄχραντα
αὐτοῦ πάθη· τὸν σταυρόν· τὸν θάνα
τον· τὴν ἀνάστασιν· τὴν ἀ
νάληψιν· τὴν παρουσίαν τοῦ
ἁγίου πνεύματος· τὰ ἄρρητα θαύμα
τα· τὰ ἄλλα καὶ καθεκάστην
γινόμενα· τὸν παράδεισον·
τοὺς στεφάνους· τὴν υἱοθεσίαν
ἣν ἠξίωσεν ἡμᾶς· καὶ πάντα
ὅσα περιέχει ἡ θεία γραφὴ καὶ
παρόμοια λογίζομαι, ἐκπλήτ
τεται μετὰ κατανοῶν τὴν τοῦ
θεοῦ φιλανθρωπίαν· τρέμει δὲ καὶ
θαυμάζει τὴν μακροθυμίαν
αὐτοῦ καὶ ἀνοχὴν τὴν ἐφ' ἡμᾶς·
καὶ λυπεῖται τὴν ζημίαν τὴν

ἔπαθεν ἡ φύσις ἡμῶν. λέγω
δὲ τὴν ἀγγελοειδῆ ἀπάθειαν·
τὸν παράδεισον. καὶ πάντα τὰ
ἀγαθὰ ἀφ' ὧν ἐξεπέσαμεν. καὶ
εἰς ὅσα κακὰ ἐνεπέσαμεν. λέ
γω δὲ τοὺς δαίμονας· τὰ πάθη
καὶ τὰς ἁμαρτίας· καὶ συντρί
βεται τῇ ψυχῇ ἐπί τε τῆς ἡμετέ
ρας πονηρίας· καὶ τῆς τῶν δαι
μόνων δημιουργίας· καὶ οὕτω
χαρίζεται αὐτῷ ὁ θεός, τὸ μακά
ριον πένθος· ἤγουν τὴν δευτέ
ραν εἰς τὸ καλόν. μακάριοι φησὶν
οἱ πενθοῦντες· ἤγουν τὸ ἑαυ
τὸν καὶ τὸν πλησίον ἐξ ἀγάπης
καὶ προσπαθείας πενθεῖν·
καὶ γίνεται ὡς οἱ ἐπὶ νεκρῶν
πενθοῦντες ἐκ τῶν φρικτῶν
μνημάτων τῶν πρὸ θανάτου

καὶ μετὰ θαυμάτων γινομένων·
ὀλολύζων ἐν στεναγμοῖς ἀπὸ
πάθους καρδίας· καὶ πολλῶν
πικρῶν τε καὶ ἐπιπόνων
δακρύων καὶ ἀμυθήτων θρη-
νων· καὶ οὔτε περὶ τιμῆς, οὔ-
τε ἀτιμίας φροντίζει· ἀλλὰ
καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς καταφρο-
νεῖ· καὶ τῆς τροφῆς ἐπιλαν-
θάνεται πολλάκις ἐκ τοῦ πό-
νου τῆς καρδίας καὶ τῶν διη-
νεκῶν θρήνων· καὶ οὕτως κ(αὶ)
χάριτι τοῦ θ(εο)ῦ ἡ κοινὴ πάντων
μ(ήτ)ηρ, δωρεῖται αὐτῷ τὴν πρα-
ότητα· καὶ ἀρχὴν τῆς χ(ριστο)ῦ μι-
μήσεως· ἤγουν τὴν τελείαν
ἐντολὴν ὥς φησιν ὁ κ(ύριο)ς· μα-
κάριοι οἱ πραεῖς· καὶ τὸ εἶναι ὡς
περιστερὰ ἐρη[illegible] καὶ μη-

δαιμόνων ὡς σαλευόμενοι ἀπὸ ἀνέμ(ων)
ἢ κυμάτων τοῦ βίου· ἀλλ᾽ ὡς
οὕτως ἔχωμεν ἀεὶ ἐν δαψιλείᾳ
καὶ ἐν ἐνδείᾳ· ἐν εὐχερείᾳ κ(αὶ)
ἐν δυσχερείᾳ· ἐν τιμῇ ἐν ἀτι-
μίᾳ· καὶ ἁπλῶς ἐν παντὶ
καιρῷ καὶ πράγματι γινώσκ(ει)ν
ἐν διακρίσει ὅτι πάντα παρέρ-
χονται, τά τε ἡδέα καὶ τὰ λυ-
πηρά· καὶ ὅτι ὁδός ἐστιν ὁ βί-
ος οὗτος πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶ-
να· καὶ ὅτι ἴσως κἂν μὴ θέ-
λωμεν τὰ γινόμενα γίνονται·
καὶ μάτην ταρασσόμεθα· κ(αὶ)
τὸν στέφανον τῆς ὑπομονῆς
ζημιούμεθα· καὶ ἀντιστάται
τῆς βουλῆς τοῦ Θ(εο)ῦ φαινόμεθα·
διότι πάντα ὅσα ὁ Θ(εὸ)ς ποιεῖ,
καλά ἐστι λίαν κἂν ἡμεῖς ἀγνο-
ῶμεν.

ὅδη ἡττήσας γὰρ φησὶ πειρασμοῖς ἐν κρί-
σει· μᾶλλον δὲ ἐν διακρίσει τῶν
πραγμάτων· ἀλλὰ καὶ ἐν και-
ρῷ προρεπισμοῦ· οὐδ' ὅλως
ταράττεται ὁ τοιοῦτος· ἀλλὰ
μᾶλλον χαίρεται· ὡς αἴρων κύ-
δους καὶ φιλοσοφίας· λογιζό-
μενος ὅτι χωρὶς αἰτίας οὐκ ἐ-
γένετο ὁ πειρασμός· ἀλλ' ἢ τὸν
θεὸν· ἢ τὸν ἀδελφὸν ἢ ἄλλον τι-
νὰ προελύπησεν ἐν ἀγνοίᾳ
ἢ ἐν γνώσει· καὶ ὅτι μᾶλλον εὑ-
ρέθη ἀφορμὴ τῆς συγχωρήσεως
αὐτοῦ· ἵνα κἂν διὰ τῆς ὑπο-
μονῆς λάβῃ συγχώρησιν μερι-
κὴν τῶν πολλῶν αὐτοῦ κακῶν·
καὶ ὅτι ἐὰν μὴ ἀφῆται ὀφει-
λήματα αὐτῷ ὀφείλοντι αὐτῷ,

οὐδὲ ὅπερ ἀφῆσε τὰ αὐτοῦ
ὀφειλήματα· καὶ ὅτι οὐκ ἔστι
ταύτης τῆς ἐντολῆς πρὸς ἄφε(σιν)
ἁμαρτιῶν συντομωτέρα· ἄ-
φετε γάρ φησι καὶ ἀφεθήσεται
ὑμῖν· καὶ ὅτι ἠξίωσεν ἤδη ταῦτα
γινώσκειν καὶ ποιεῖν κατὰ μί-
μησιν τοῦ χ(ριστο)ῦ· πρᾶος διὰ τῆς
χάριτος τῆς ἐντολῆς γινόμενος·
λυπεῖται δὲ ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ
ὅτι διὰ τὰς αὐτοῦ ἁμαρτίας
ἐπειράσθη ὁ ἀδελφὸς ὑπὸ τοῦ
κοινοῦ ἐχθροῦ· γενόμενος φάρ-
μακον πρὸς ἴασιν τῆς ἀσθε-
νείας αὐτοῦ· ἐπεὶ δὴ πᾶς πει-
ρασμὸς ὡς ἰατρείῳ ἐκ θεοῦ παρ-
αχωρεῖται πρὸς ἴασιν τῆς
τοῦ νοσοῦντος· καὶ γὰρ πρό γε

γονότων καὶ ἐν μεστώτων ὠ-
φεσιν δωρεῖται ἁμαρτημάτων.
καὶ ἐμπόδιον γίνεται μελλόν-
των κακῶν. οὐχὶ δὲ ἐπαινοῦμεν ἡ-
ἀχθο· οὔτε ὁ δύσκολος· οὔτε ὁ
στενάζων οὔτε ὁ στεναζόμενος.
διότι ὁ μὲν δύσκολος, ἄξι-
ός ἐστι μίσους ὡς κακοποιός· ὁ
γὰρ κηδόμενος τοῦτο ποιεῖ· ὁ
δὲ στενάζων, ἄξιός ἐστιν ἐ-
λέους ἀπὸ τοῦ στεναζομένου.
οὐχ ὅτι ἀγάπην ποιῶν· ἀλλ' ὅτι
ἐμπαιζόμενός ἐστι καὶ κατα-
πονούμενος· ὁ δὲ στεναζό-
μενος ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρ-
τημάτων ὑπομένει τὰς θλί-
ψας καὶ οὐχ ὑπὲρ ἄλλου τινός,

ἵνα ἔπαινον ἔχῃ· οὐδεὶς γὰρ
ἀναμάρτητος· ὃ δὲ καί ἐστιν
ὅπερ ἀμήχανον, ἀλλ' οὖν ἐλ
πίδι μισθῶν καὶ φόβῳ τῶν
κολάσεων ὑπομένει· καὶ οὗτοι
μὲν οὕτως· ὁ δὲ θεὸς ὡς ἀνεν
δεὴς καὶ πᾶσι τὸ συμφέρον οἰ
κονομῶν, ἄξιος τῆς εὐχαρι
στίας· ὅτι καὶ τὸν διάβολον
καὶ τὰς κακίας τῶν ἀνθρώπων μα
κροθυμῶν ἀνέχεται· ἀμαρβό
μενος πᾶσιν ἀγαθοῖς καὶ πρὸ
τῆς ἁμαρτίας καὶ μετὰ τὴν
ἁμαρτίαν τοῖς μετανοοῦσι·
πᾶσαν τοίνυν διάκρισιν
μαθὼν ὁ ἀξιωθεὶς τῆς τρίτης
ἐντολῆς φυλάξει γενέσθαι, οὐ
κέτι ἐμποσιχθήσεται ἐν τιμω
σῇ ἢ ἐν ἀκμοῖαι· ἀλλὰ λαιῶ

χαρίσματα ταπεινώσεως, λο-
γίζεται ἑαυτὸν οὐδὲν ὄντα.
πραΰτης γάρ ἐστιν, ὕλη ταπει-
νώσεως. αὕτη δέ ἐστι θύρα
ἀπαθείας. καὶ δι' αὐτῆς εἰς
τὴν ἄπτωτον καὶ τελείαν ἀγά-
4. 5 πην εἰσέρχεται ὁ γινώσκων
5 6 τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν τὴν πρὸ
9 τοῦ γενέσθαι. καὶ τί μάταιον θαυ-
ματον γίνεται. οὐδὲν γάρ ἐστιν
ὁ ἄμος. ἀλλ' ἡ μικρὰ καὶ αὐ-
θήωρος ἀπολλυμένη ἡδυ-
σωδία. καὶ χείρων πάσης
κτίσεως. διότι οὐδεμία ἄλ-
λη κτίσις ἀτυχὸς ἢ ἐντυχὸς,
ἀμετρέψετε τὴν βουλὴν τοῦ θῦ
ποτέ. ἀλλ' ἐκ' ἀμιμος φύσιος.
ἢ πολλὰ μὲν ἀφερίετουμένη.
πολλὰ δὲ τὸν θν̄ παροργίζουσα.

καὶ οὕτω κατὰ ζ' | οὕτω καὶ τῆς τε
τάρτης ἐν πόλης· ἤγουν τοῦ πρα-
κτικῶν κτῆσιν τῶν ἀρετῶν πόθου·
μακάριοι φησὶν οἱ πεινῶντες καὶ
διψῶντες τὴν δικαιοσύνην·
καὶ πεινᾷ ὡς ὁ πεινῶν καὶ δι-
ψῶν πρὸς πᾶσαν δικαιοσύνην·
ἤγουν ἀρετὴν σωματικήν τε καὶ
ἠθικήν· ἤγουν ψυχικήν· ἐὰν
γὰρ τις μὴ γεύσηται πράγματος,
οὐκ οἶδε τί ὑστερεῖται ὁ μὲν
φησὶ καὶ σῖτος· ὁ δὲ γευσάμενος,
πολλὰ ποθεῖ· οὕτω καὶ ὁ τῆς
γλυκύτητος τῶν ἐν πόλω ἤ-
γευσάμενος· καὶ γνοὺς ὅτι κατὰ
μικρὸν πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ μί-
μησιν αἴρεται τὸ λοιπὸν φέρει·
πολλὰ ποθεῖ τὴν τῶν λοιπῶν ἤ-

δ'

9 5 6
7 2 5
2 3 1
9 5 6

7 8 9
5 8 6
7 5 7

1 1 10
8 7 6 5
8 7 0

κτῆσιν· ὥσπερ ὑπὲρ τούτων,
καὶ τοῦ θανάτου πολλάκις
καταφρονεῖ· αἰσθόμενος γὰρ
μικρόν τι τῶν ἐν ταῖς θείαις
γραφαῖς κεκρυμμένων μυ-
στηρίων τοῦ θῦ, διψᾷ πολλὰ
πρὸς τὸ καταλαμβάνειν· καὶ ὅ-
σον λαμβάνει γνῶσιν, τοσοῦτον
διψᾷ· καὶ καίεται ὡς ὑπὸ πυ-
ρίνων φλογῶν· διὰ δὲ τὸ ἀκα-
τάληπτον πᾶσι μένειν αὐτὸ θείᾳ
μεθύει διὰ τῶν ἀρετῶν· ὥσπερ
τοίνυν ὑγεία καὶ μόχθος πρὸς
τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἀρετὴ καὶ
κακία πρὸς τὴν ψυχήν· καὶ
γνῶσις καὶ ἀγνωσία πρὸς τὸν
νοῦν· καὶ ὅσον τις ἐπιμελεῖ-
ται τὴν αὔξησιν· ἤγουν τὴν

πρᾶξιν, τὸ τοσοῦτο μόνον οἷον φω-
τίζεται εἰς τὴν γνῶσιν· καὶ οὐ
τω τοῦ ἐλέους καταξιοῦται
διὰ τῆς πέμπτης ἐντολῆς ὥς
φησιν ὁ κ(ύριο)ς· μακάριοι οἱ ἐ-
λεήμονες· ἐλεήμων δὲ ἐὰν
ὁ ἐλεῶν τὸν πλησίον ἐξ ὧν
αὐτὸς ἔλαβε παρὰ θ(εο)ῦ ἢ τὸ
χρήμασιν· ἤτε σώμασιν· ἢ
πείρᾳ· ἤτε λόγον πρὸς ὠφέ-
λειαν· ἤτε αἰχμῇ· ἤτε ἐν σω-
πονοῦσιν ἢ τὸν θλίβοντα
αὐτόν· καὶ ἁπλῶς ἐν οἷς ἂν δυ-
νατὸν τοῦ οἰκτειρῆσαι τὸν
δεόμενον αὐτοῦ· λογιζόμενος
χρεώστην ἑαυτὸν εἶναι· διὰ
ὅτι πλεῖον ὧν ἔλαβεν ὑπὲρ ὃ
ζητεῖται· καὶ ὅτι ἠξιώθη
ὡς ὁ θ(εὸ)ς ἐλεήμων καλεῖσθαι.

καὶ ὅτι ὁ θεὸς δι᾽ αὐτοῦ ἀδελφοῦ
δέεται αὐτοῦ καὶ χρεωφειλέτην
αὐτοῦ γίνεσθαι· καὶ ὅτι ἐκτὸς μὲν
τῶν ζητουμένων παρ᾽ αὐτοῦ,
δύναται ὁ πτωχὸς ζῆσαι· αὐτὸς
δὲ ἐκτὸς τοῦ ἐλεεῖν κατὰ τὸ
δυνατὸν αὐτῷ, οὐ δύναται ζῆσαι
ἢ σωθῆναι· καὶ ὅτι παρὰ τὴν ἰδίαν
φύσιν οὐ βούλεται οἰκτειρῆσαι,
πῶς τὸν θεὸν οἰκτειρῆσαι αὐτὸν
ἀξιοῖ· καὶ ἄλλα πολλὰ λογιζό-
μενος ὁ ἀξιωθεὶς τῶν χαρισμάτων,
δίδωσι μὴ μόνον τὰ αὐτοῦ· ἀλ-
λὰ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν ὑπὲρ
τοῦ πλησίον· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ
τελεία ἐλεημοσύνη· ὥσπερ ὁ
χριστὸς τὸν θάνατον ὑπὲρ ἡμῶν ὑ-
πέμεινε· πᾶσι τεθεικὼς ὑπο-
γραμμὸν καὶ τύπον ἵνα ὑπὲρ ἀλ-
λήλων ἀποθάνωμεν· οὐ μόνον
δὲ

ὑπὲρ τῶν φίλων· ἀλλὰ καὶ ὑ-
πὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροῦ καλοῦν-
τος· οὐκ ἔστι δὲ ἀναγκαῖον τὸ ἐ-
χθρῶν πράγματα πρὸς τὸ δῆθεν
ἐλεεῖν· τοῦτο μᾶλλον μεγάλη καὶ
ἀθέμιστα ἐστίν· ἀλλ' ἵνα μὴ δόξῃ
ἔχων τι ἐλεεῖν· τῷ πολλαχοῦ μὲν ἐ-
χθρῶν πρὸς πάντας· καὶ ἐξὸν
δύναται βοηθῆσαι τοῖς χρήζου-
σιν· ἀπροσπαθὴς μὲν πρὸς
τὰ τοῦ ἰδίου πράγματα γίνομαι·
πρὸς δὲ τοὺς ὁμοίους προσπά-
θειαν ἔχων· ἀλλ' οὔτε διδασ-
κάλων χρὴ κενοδοξίας χάριν, τὸν
μὲν τὸ ἔργον πρὸ ἑαυτοῦ ἐπιδεί-
ξάμενον· ὡς δῆθεν ὠφελῶν
ψυχὰς ἀνθρώπων· αὐτὸς δὲ μᾶλ-
λον ὑπερεκθμονοις οἷς δοκεῖ ὠ-
φελῆσαι ἀσθενέστερος ὤν· ὧν
δὴ τῶν πραγμάτων, καιροῦ δὲ ὄντ(ος)

καὶ διακρίσεως· ἵνα μὴ παρὰ
τὸν καιρὸν ἢ παρὰ τὴν χρῆσιν
γένηται· τῶν δὲ ἀσθενῶν, καὶ τῶν
τῶν μὴ φυγὴν ἐν πᾶσι· καὶ ἡ ἀκ
τημοσύνη καὶ τῶν πτωχῶν καθ᾽ ὑπερβο
λὴν τῆς ἐλεημοσύνης· διὰ τὸ δὲ
τῆς ἀγάπης τελείας καταξιοῦται
τῆς ἐκ τῆς ψυχῆς ὥς φησιν ὁ κύριος:
μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ·
τουτέστιν οἱ πᾶσαν ἀρετὴν κα
τορθώσαντες κατὰ ἀγαθοὺς δια
λογισμούς· καὶ φθάσαντες εἰς
τὸ τελεῖν κατὰ φύσιν τὰ πράγ
ματα· καὶ οὕτως εἰς τὴν εἰρή
νην τῶν λογισμῶν ἐλθόντες.
μακάριοι φησὶν οἱ εἰρηνοποιοί·
τουτέστιν οἱ εἰρηνεύσαντες τὴν ψυ
χὴν καὶ τὸ σῶμα· ἐν τῷ ὑποτά
ξαι τὴν σάρκα τῷ πνεύματι· ἵνα μηκέτι
ἀντιθυμῇ ἡ σὰρξ κατὰ τοῦ πνεύματος.

ἀλλὰ καὶ χάρις τοῦ ἐργ(ου) πρὸς κακίαν
ἐν τῇ τύχῃ. καὶ ἀεὶ ἡ αὐτὴ ὡς
κούφισται· δωρησαμένη τὴν θέλη-
σιν ῶσι· διὸ καὶ δικαίως ὁ τοιοῦτος η
ὑπομένειν τὸν διωγμόν. ἀνα-
δεῖ σημόν τι καὶ κακῶς ἕνεκ(εν) θ
δικαιοσύνης. καὶ χαίρει ὅτι ὁ ι
μισθὸς αὐτοῦ πολὺς ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς. τῶν ἐπιστρέφοι μακαρισ-
μοὶ δὲ καὶ τὸ χαίρειν ποιοῦσι τὸν
ἄνθρωπον. πρᾶον τινὰ μόνιμον. πει-
νῶν δικαιοσύνην ποθοῦντα.
ἐλεήμονα. ἀπαθῆ. εἰρηνο-
ποιόν. ὑπομένοντα πάντων
ὀδύνην μετὰ χαρᾶς, διὰ τὴν
ἀγάπην τοῦ θ(εο)ῦ καὶ τοῦ πλησίον.
πάντα δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ μακα-
ρίου πένθους γινόμενα. λαμ-
βάνει ὁμοίως κουφισμὸν τῶν
παθῶν. καταλλάσσομεν τῷ θ(ε)ῷ
διὰ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, διὰ

τῶν πικρῶν καὶ πολλῶν
δακρύων· καὶ συγχωροῦνται μοι
τῷ χ(ριστ)ῷ μου ἔρωτος διὰ τῆς ἠθικῆς
πράξεως· ἤγουν τῆς τηρήσεως
τῶν ἐντολῶν ὡς εἴρηται· καὶ
φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων·
λέγω δὴ τῆς ὁράσεως· ἀκοῆς·
γεύσεως· ὀσφρήσεως τε καὶ
ἁφῆς· ἵνα μὴ πρὸς τὴν χρῆ
σιν τῶν ποιῶσιν ὅλως· κατε
χων δὲ τὰς ἀλόγους ὁρμὰς ὅ
μοιον, ἄρχεται ἀντιχωρεῖν τὰ πε
ρὶ αὐτὸν πάθη· λέγω δὴ τὸν
θυμὸν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν·
καὶ γίνωσκε τοῦ λοιποῦ ἀξι
οῦμαι ὅτι αὐτοκράτωρ εἶναι·
καὶ λαμβάνει τὸ πλεῖστον τῶν
πραγμάτων καὶ τῶν βίων· καὶ

οὐ κλέπτεται τῇ ἔξωθεν εὐ
μορφίᾳ· ἀλλὰ βλέπει τὸν χρυ
σόν· τὸν ἄργυρον· τοὺς λίθους
τοὺς τιμίους· καὶ γινώσκει ὅτι
ἐκ τῆς γῆς εἰσὶν ὡς τὰ λοιπὰ
αὐτῆς ξύλα τε καὶ λίθοι· καὶ
τὸν ἄμμον ὁμοίως ὡς σαπρίαν
καὶ μικρὸν χοῦν ἐν τῷ φωνηθῆναι
θάνατον ὄντα· καὶ πάντα τὰ
τοῦ κόσμου τερπνὰ ὡς οὐδὲν λο
γιζόμενος, τὰς ἀλλοιώσεις
αὐτῶν βλέπει μετὰ πολλῆς
βουλῆς τῆς ἀπὸ τῆς γνώσεως
γινομένης· καὶ γίνεται νεκρὸς
τῷ κόσμῳ καὶ ὁ κόσμος νεκροῦ
ται αὐτῷ· ἀποτασσόμενος
αὐτὸν μετὰ χαρᾶς· καὶ οὐκέ
τι ἔχει χρείαν· ἀλλὰ μᾶλλον ἀνα
παυσιν καὶ ἀπροσπάθειαν· καὶ

οὕτως διὰ τῆς καθαρότητος
τῆς ψυχῆς, καταξιοῦται τὴν
ἀναστῆναι σὺν χ(ριστ)ῷ νοερῶς.
καὶ λαμβάνειν ἰσχὺν εἰς τὸ βλέ-
πειν ἀπαθῶς τὰ πράγματα.
καὶ δοξάζειν δι᾽ αὐτῶν τὸν ποι-
ήσαντα. ἂν γάρ τις σχο-
λάζῃ ἐκ πάντων. καὶ ὑποϊ-
μελῆται τῶν σωματικῶν καὶ
ψυχικῶν πράξεων. τῶν
λεγομένων παρὰ τῶν πρῶν
ἀσέκρα· αὐτοῖ γὰρ δὲ πάντι
ὁμόρρω καὶ πάντη ἰδίῳ νοή-
ματι· μὴ ἔχοντι μαρτυρίαν
ἐκ τῆς γραφῆς. καὶ φαύλην
πᾶσαν ἀργὴν συντυχίαν ἵνα
μηδόλως ἀκούῃ τι ἢ ἀνα-
νῶς κη ἀργόν· καὶ μάχη τὰ περὶ

αἱρέσεως, πληθύνονται ἐν
αὐτῷ ταύτης συνέσεως καὶ
τῆς χαρᾶς δάκρυα· ὥστε
πίμπλασθαι αὐτὰ ἐκ τοῦ πλήθους
αὐτῶν· καὶ ἔρχεσθαί ἐστιν
ἄλλην ἀλλ' ἣν τὴν καθορᾶν τῶν
πρέπουσαν τῷ θεωρητικῷ·
ὥσπερ γὰρ ἄλλα ἀναγνώσ
ματα ὀφείλει ἄγειν τότε καὶ
ἄλλα δάκρυα καὶ ἄλλην, οὕ
τω καὶ νῦν· ἐπειδὴ εἰς θε
ωρίας πύλην καὶ ἦλθεν ὁ μοναχός.
διὰ τοῦτο ἀποδέχεται ἀναγινώσ
κειν ὀφείλει ἐν πάσαις ταῖς
θείαις γραφαῖς· ὡς ἐμὲ φοβού
μενος τὸ δι' ὅσου ἀκρίτως τῶν
ῥημάτων τῆς θείας γραφῆς,
ὥσπερ οἱ πρακτικοὶ ἐπὶ κ

ἀσθενὴς φησὶ διὰ τὴν ἁμαρτίαν· διὰ
γὰρ τὸ ἐγχειρίσαι αὐτὸν καὶ ἀγ-
ωνίζεσθαι περὶ τῶν σωματικῶν
τε καὶ ἠθικῶν πράξεων, συ-
νεσταυρώθη τῷ χῷ. καὶ συνετάφη
διὰ τῆς γνώσεως τῶν πραγμά-
των. τήν τε φύσιν καὶ ἀλλοίω-
σιν. συνηγέρθη δὲ διὰ ἀπαθείας
καὶ γνώσεως τῶν τοῦ θῦ μυστη-
ρίων τῶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς αὐ-
τοῦ κτίσμασιν. ἔζησε σὺν αὐτῷ
εἰς τὸν ὑπερκόσμιον αἰῶνα ἔζη διὰ
τῆς τῶν νοητῶν γνώσεως. καὶ
τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς κε-
κρυμμένων μυστηρίων. ἀπὸ
τοῦ φόνου, φησὶν ἀσεβείας ἔζησεν
ἡ γνῶσις. δι᾽ ἧς ἡ βουλὴ ἡ τοια-
διάκρισις. ἔζησεν ἡ ἰσχύς.

διὰ τῆς ἡσυχίας· καὶ ἔρχεται
εἰς τὴν σοφίαν. διὰ πάντων τῶν
γὰρ τῶν προειρημένων πρά-
ξεων καὶ θεωριῶν, καταξι-
οῦται τῆς καθαρᾶς καὶ τελεί-
ας προσευχῆς, τῆς ἀπὸ τῆς εἰρή-
νης καὶ ἀγάπης τοῦ θεοῦ γινομένης.
καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνοική-
σεως. Οἱ βουλόμενοι ἰ-
δεῖν ἑαυτοὺς ἐν ποίῳ βαθμῷ
τῇ φορᾷ τῶν τρόπων εἰσί, φυγό-
μεν τὰ οἰκεῖα θελήματα καὶ
τὰ τοῦ ἰδίου πράγματα, εἰς τὴν
μακαρίαν καὶ κατὰ θεὸν σχολὴν
ἐκ πάντων τῶν· εἴτε ἐν ὑποτα-
γῇ τελοῦσι ψυχῆς τε καὶ σώματος,
εἴτε εἰς τὴν πανύμνητον διαμο-
νὴν τῶν ἀγγέλων ἡσυχίαν, οἳ ἔτι
ἐμπαθεῖς εἰσὶ μᾶλλον καὶ ἀκρατεῖς
ὄντες περὶ τῶν οἰκείων ὀρέξεων,

μὴ κρεῶν τε καὶ μαγαύλων.
καὶ διὰ τῆς φυσικῆς τῶν
πάντων, σχολάσωμεν ἐν
πόνως ζητοῦντα τὴν ἑαυτ
τυχεῖν ἕκαστος ἐν τῇ μελέ-
τῃ τῶν θείων γραφῶν·
κάθου φησὶν εἰς τὸ κελλίον
σου· καὶ αὐτὸ σοι διδάξει
πάντα· καὶ πάλιν· ἡ συ-
χία ἐστὶν, ἀρχὴ καθάρσε-
ψυχῆς ὥς φησιν ὁ μέγας βα-
σίλειος· ὁ μοναχός, ὁ φι-
λεῖ μονάζειν· καὶ τῶν νῶν προ-
σέχειν ἐν παντὶ ἑαυτῷ τῆς δια-
νοίας· καὶ ἀμελεῖν τῆς
ματαίας ἡμέρας καὶ θεὸν πρὸς
τὴν κατάστασιν ἣν ἔφθασε.
ὡς οἱ ἅγιοι πρέσβεις φασὶν ὅτε

ἐφραὶμ καὶ οἱ λοιποὶ πρὸς
τοὺς ἀρχαρίους· ὁ μὲν τὸν
ψαλμὸν ἔσω τοῖς χείλη· ὁ δὲ
τὸν στίχον· καὶ οἱ ἕτεροι, τῶν
ὕμνων τῶν ψαλμῶν προσέχειν
φάσκοντες καὶ τῶν τροπα-
ρίων, τοὺς μὲν ὕπνῳ καταβε-
ωθέντας ἐπεὶ ἐλθεῖν εἰς θεω-
ρίαν τῇ μονῇ ἡγουμένῳ σιν· ἵνα
μὴ δόλως ἐκτὸς μελέτης
εὑρίσκηται τις, ἤτε ἐργαζό-
μενος ἤτε ὁδεύων· ἤτε ἀ-
νακλινόμενος παρὰ τοῦ ὑ-
πνῶσαι· ἀλλ' ἅμα τῷ πληρῶ-
σαι τὸν περιορισμὸν αὐτῶ
καμόναι, εὐθὺς τὸν νοῦν
ἐστῆναι μελέτην καλῶσαι
δεῖ· ἵνα μὴ ἀργὸν ἐκ τῆς
θείας μνήμης ἀργῶν ὁ

ἐχθρός, ἐμμαίνηται αὐτοῦ
δειμαί· καὶ ταῦτα μὲν πρὸς
πάντας εἴρηται· ὅταν δέ τις
διὰ πολλῶν ἀγώνων· σω
ματικῶν φημὶ ἀρετῶν καὶ
ψυχικῶν, εἰς ἐργασίαν πνικῶν
ἡγουμένου καὶ τῇ χάριτι Χῦ ἀνελ
θεῖν διανοηθῇ νοερῶς, πρὸς τὸ
πενθεῖν τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν,
ὀφείλει τὴν φέρουσαν τὰ ἐπί
πονα δάκρυα ἐπιμονίαν, ὥσ
κόρην ὀφθαλμοῦ φυλάττει
ὥς φησιν ὁ τῆς κλίμακος·
ἄχρις ἂν καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ
ὕδωρ ἀναχωρήσῃ οἰκονο
μικῶς διὰ τὴν ἔπαρσιν·
δηλονότι· τὸ μὲν πῦρ ἐστί,
ὁ καρδιακὸς πόνος καὶ κ
θερμὴ πίστις· ὥς φησιν ὁ

ἅγιος ἰσαάκ· τὸ δὲ ὕδωρ, τὰ
δάκρυα λέγουσιν· οὐ πᾶσι δὲ δί-
δονται ταῦτα φησὶν ὁ μέγας
ἀθανάσιος· ἀλλὰ τοῖς ὁρατὴν
καταξιωθεῖσι τὰ πρὸ τοῦ θα-
νάτου καὶ μετὰ θάνατον δρᾶμα,
διὰ τῆς περὶ τῶν τοιούτων
διηνεκοῦς ἐν ἡσυχίᾳ μερί-
μνης· οἷον φησὶν ἡσυχίας, ἀ-
κούεις ἐξαισίαν· καὶ πάλιν·
σχολάσατε καὶ γνῶτε· αὕτη
γὰρ μόνη τὴν γνῶσιν τοῦ θεοῦ
γεννᾶν πέφυκεν ὡς φησὶν ὁ
ἅγιος ἰσίδωρος καὶ οἱ λοιποὶ πα-
τέρες· ὡς μάλιστα ὀνηθῆναι
δυναμένη καὶ τοῖς λίαν ἐμ-
παθέσι καὶ ἀσθενεστέροις,
διὰ τῆς ἀπερισπάστου δια-
γωγῆς καὶ φυγῆς τῶν ἀνθρώπων·

καὶ τῶν σκοτιζόντων τὸν
μονῶν σωτυχίων καὶ μεριμν(ῶν)·
οὐ μόνον τῶν ἰδιωτικῶν ἀλ-
λὰ καὶ τῶν μηδαμινῶν· καὶ
τῶν δοκούντων ἀναμαρτήτ(ων)·
ὥς φησιν ὁ τῆς κλίμακος· μὴ
κραθεὶς ἐτάραξε μου ὀφθαλ(μόν):
καὶ τὰ ἑξῆς. διὰ τοῦτο πα-
σι μὲν προσήκει ἀμερίμνοις·
καὶ τὸ κατὰ θεὸν σχολάζειν· εἰ
τε ἐκ μέρους οἱ ἰδιωτικοὶ ὡς
περιφέρονται· ἵνα καὶ τὰ μὲν κε
ἔλθωσιν εἰς φρόνησιν καὶ
γνῶσιν πνευματικήν, εἰ τε οἱ δὲ
μεμοιο ὀχοκλήρεως σχολάζειν
καὶ πᾶσαν μέριμναν ἔχειν
τοῦ ἀρέσαι τῷ θεῷ· ἵνα ἰ-
διότητι τὴν προαίρεσιν αὐτ(ῶν)
καὶ χαρίσηται αὐτοῖς τ...

ἂν μὴ ἀπολαύσειν διὰ τῆς ὀ-
πτικῆς γνώσεως· καὶ φθά-
σαι αὐτοῖς ὃ ποιήσῃ ὁ θεὸς τὸ με-
γαλεῖον τὴν πρώτην θεωρίαν·
πρὸς τὸ κτήσασθαι σωτήριον
μὴ τυχεῖν ἂν μὴ ἰδεῖν τόν· καὶ
γενέσθαι τὸν ὀπτικὸν ὄχον· καὶ
οὕτω κατὰ μικρὸν ὁ θεὸς τὰς λοι-
πὰς θεωρίας ἀποφαίνει αὐτοῖς,
καὶ τῆς τῶν μακαρίων ἡ
φυλακῆς καταξιώσῃ αὐτοῖς.
ἄχρις ἂν ὁ θεὸς τὴν τῶν λογισμῶν
ἔρημην φθάσωσιν· ἥτις ἐ-
στὶ τόπος θεοῦ. ὡς φησιν ὁ θεῖος
μέγας· λαβὼν τὴν χρῆσιν
ἐκ τοῦ ψαλτηρίου· καὶ ἐγενή-
θη ἐν εἰρήνῃ φησὶν ὁ τόπος
αὐτοῦ. αἱ δὲ ὀπτικαὶ θε-
ωρίαι ὡς οἶμαι, ὀκτώ εἰσι·

καὶ αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ αἰῶνος
τούτου εἰσίν· ἡ δὲ ὀγδόη, τοῦ
μέλλοντος ἐστὶν ἐργασία ὥς
α φησὶν ὁ ἅγιος Ἰσαάκ· Πρώ-
τη ἐστίν, ἡ γνῶσις τῶν τοῦ
αἰῶνος τούτου θλίψεων καὶ πει-
ρασμῶν ὥς φησιν ὁ ἅγιος Δω-
ρόθεος· καὶ πᾶσαν ζημίαν ἣν
ἔπαθεν ἡ ἀνθρώπινος φύσις ὑπὸ
β τῆς ἁμαρτίας· Δευτέρα,
ἡ γνῶσις τῶν ἡμετέρων πται-
σμάτων καὶ τῶν τοῦ θεοῦ εὐεργε-
σιῶν ὥς φησιν ὁ τῆς κλίμακος·
ὁ ἅγιος Ἰσαάκ· καὶ ἄλλοι πολλοὶ
γ τῶν πατέρων. Τρίτη, ἡ γνῶσις
τῶν πρὸ τοῦ θανάτου καὶ μετὰ
θάνατον δεινῶν· ὡς ἐν πάσαις
δ ταῖς θείαις γραφαῖς εὑρίσκεται:·
Τετάρτη, ἡ κατανόησις τῆς ἐν
τῷ κόσμῳ διαμονῆς τοῦ κυρίου ἡ

μῶν ἰυ̅ χυ̅. καὶ τῶν θείων μα-
θητῶν αὐτοῦ καὶ ἀποστόλων.
καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων. μαρτύ-
ρων τε καὶ ὁσίων πατέρων. τά
τε ἔργα καὶ λόγια αὐτῶν.
Πέμπτη, ἡ γνῶσις τῆς τῶν πραγ- ε̅
μάτων φύσεώς τε καὶ ἀλλοι-
ώσεως. ὥς φησιν οἱ θεῖοι πατέ-
ρες, Γρηγόριός τε ὁ Νύσσης καὶ ὁ Δαμα-
σκηνός. Ἕκτη, ἡ θεωρία ϛ̅
τῶν ὄντων. ἤγουν ἡ γνῶσις καὶ
κατανόησις τῶν αἰσθητῶν κτισ-
μάτων τοῦ θυ̅. ὥς φησι πᾶσα
γραφὴ παλαιά τε καὶ νέα.
Ἑβδόμη, ἡ κατανόησις τῶν νοη- ζ̅
τῶν κτισμάτων τοῦ θυ̅.
Ὀγδόη, ἡ περὶ θυ̅ γνῶσις. ἡ λε- η̅
γομένη θεολογία. αὗται
οὖν αἱ ὀκτὼ θεωρίαι ἤγουν
γνώσεις, αἱ μὲν τρεῖς, πρε-

προσεστι τῶ ἔτι πρακτικῶ· ἵ
μα διὰ τῶν πολλῶν δακρύων
καὶ πόνων, καθάραι τὴν ἑ
αυτοῦ ψυχὴν ἐκ πάντων τῶν
παθῶν δυνηθῆ· καὶ κατὰ
χάριν δεχθῆ παρὰ θεῷ καὶ τὰς
λοιπάς. αἱ δὲ πέντε, τῶ
θεωρητικῶ· ἤγουν γνωστικῶ·
διὰ τὸ καλῶς τάς τε σωματικ(ὰς)
πράξεις καὶ ἠθικὰς ἤγουν
ψυχικὰς φυλάττειν καὶ ποιεῖν
ἀεί· ἐξ ὧν τῆς τῶν τοιούτων
αἰσθήσεως ἐναργῶς καταξι
οῦται καὶ μοξερῶς· ἀπὸ γὰρ
τῆς πρώτης γνώσεως λαμ
βάνει τὴν ἀρχὴν ὁ πρακτικός·
καὶ ὅσον ἔκτοτε ἐπιμελεῖται
τῆς ἐργασίας· καὶ ἐν τοῖς δι
δομένοις αὐτῷ νοήμασι με
λετᾶ, προκόπτει ἐν αὐτοῖς·

ἄχρις ἂν φὰς ἐξιμέλθοι τῶν
τοιούτων· καὶ οὕτως αὐτόμα
τως ἢ ἄλλ κ τινῶν οἷς ἔρχεται ἐν
τῶ μοϊ· ὡσαύτως καὶ ἄλλοι παι.

σὺν μένοντι ἀπόλων πάντας ἄνθρωποι φίλοι

[illegible]ἐνδύσῃ χρώματων ὀνδάυ τοὺς ὁ γλώττος

Philipp Meyer, deutscher Pfarrer in Smyrna kaufte diese Handschrift von $108\frac{1}{2}$ Blättern

im Sommer 1885.

вырісалово пиа иванъ
іванъ а г

дмитъ сто пвікъ в лъ //

† хрисця и про
ф нъ ф и н і с ъ //
р и тщ ф ш и л е т ф //

н с ф с т е х о ф нъ п
м ф і с ф ж и т ф ѿ
н с ф х л е с м нъ р ф т ъ
т о ф т нъ п ѿ с м ф і с ф
ф и т ф ѿ т н с
п н ф с т о нъ і с о ц х ч н
с б

добро ш о н е н //

р т н ф с х б о т ф с е т р и ц х

госпотьници пиа рашсавь секвани
ѿцу секвани по матери дивни г лѣ
и себе рашсавь по итозрици вѫдани
и живку искумлиму по а лѣ ѿ //
паици рашсавь кние ж ѿ исалиасани
новаца // и паки рис новаца п вас
ж п с ... секханьнов

пиа іѡвань благоевикь поисиле ж ѿ //
ѿцу благою

пиа никола рашикь по кние ж ѿ //
ѿцу радиши имехду михаилу исми
ни и ефемии и себе никола ибрату степ
и живку итоздарици мирьини исиаи тор
испахи дивни па а лѣ н новаца ино
исестри манойлиц лѣ ѿ исестри доени
пиа іванъ калукеревикь поисиле ж ѿ
ипаіси иванъ ѿцу іѡсифу ибрати и с
ѿ паісии іванъ іѕило ж ѿ //

пиа живко іѡвановикь кило поекне ж ѿ
пиа атри ико ѿ // новаца ипа
пиа живко ѿцу иѡвану има те
иаьісй по і лѣ ипаки живко
себе м лѣ =

воина трагꙋевићь
на нанꙋь поиле

пиа живко вилиповићь ѡць вилипꙋ
имаꙋери исоломіи
и грозда́ни имаћихи марии
и себе по а ню. ѿ и павлꙋ и гр...

пиа маріко шереметовићь поиле

паки пиа вꙋчица ѡцꙋ радени и мари
исавꙋ по в не и себе по в н павлꙋ ...
и пески и пеꙋ и михаила и пани по а н

пиа ранко трагꙋевићь шиланга
ѡцꙋ трагꙋю по ... и паиси
ранко исило
и паиси радꙋ ѿ и трагꙋевићь себе
... м н а ...

пиа драгоило воиновићь
...
... драгоило сина ...
... паиси драгоило ...

и паки радꙋ̆ѡ ісраилевиⷱ҇ь себе
т м ҃нѧ ѡ
пи҃а ... ивлаше ...
пи҃а драгоило воинѡвиⷱ҇ь п ҃нѧ
ю҃ // н ... а҃п // власкꙋ
и паки драгоило сⷶ҇ин прокопиѥ
т ҃нѧ // паки драгоило слꙋгꙋ воинꙋ
...и инико ди по в ҃нѧ //

пи҃а радосавь намысловиⷱ҇ь
себе м ҃нѧ ... //

пи҃а михаило павловиⷱ҇ь шил...
та // паки михаило ...
ан и ѥго дѣти и живи ... и себе
и мирѣни и ... по а ... //

пи҃а лаза грьличиⷱ҇ь ѡслаⷭ҇ь прое
ѡ // пи҃а лаза ... вꙋкꙋ и ... неѡл
и николи и живи ... и себе
по а ... //
... пиѕа ... браⷮ҇ ... по
менике ѡ